

**Etelä-Savon
hyvinvointialue**

Talousarvio 2024

HYVINVOINTIALUEJOHTAJAN TALOUSARVIOESITYS

ALUEHALLITUS 4.12.2023 § XX

ALUEVALTUUSTO 11.12.2023 § XX

Santeri Seppälä
HYVINVOINTIALUEJOHTAJA

30.11.2023

Sisällysluettelo

1	Hyvinvointialuejohtajan katsaus	1
2	Hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelman perustelut.....	3
2.1	Etelä-Savon hyvinvointialue.....	4
2.2	Hyvinvointialueen toimitukset	5
2.3	Etelä-Savon hyvinvointialueen organisaatio.....	5
2.4	Yleinen taloudellinen tilanne	6
2.5	Taloussuunnittelukauden rahoitusnäkyminen ja talouden tasapainottaminen	7
3	Talousarvion rakenne ja sitovuus	10
3.1	Talousarvion sitovuus	10
3.2	Tilivelvolliset.....	11
3.3	Raportointi.....	11
3.4	Hinnoittelu-, laskutus- ja korvausperusteet.....	11
4	Strategia.....	12
4.1	Asetetut laadulliset tavoitteet	13
4.2	Strateginen kehitysohjelma.....	14
4.3	Valtakunnalliset strategiset tavoitteet	16
5	Riskienhallinta ja sisäinen valvonta	20
5.1	Riskienhallintasuunnitelma	21
5.2	Turvallisuuden, varautumisen ja jatkuvuuden kehittäminen	21
5.3	Tietoturva ja tietosuojat (kyberturvallisuus)	22
5.4	Omaisuus- ja rahoitusriskit	22
5.5	Hyvinvointialueen riskianalyysi	23
6	Henkilöstö	24
6.1	Toiminnalliset tavoitteet	24
6.2	Hyvinvointialueen henkilöstö toimialoittain	25
6.3	Henkilöstön kehittäminen ja henkilöstöetuudet	25
6.4	Henkilöstösuunnitelma 2024.....	25
6.5	Henkilöstövaikutusten arviointi ja yhteistoimintamenettely	26
6.6	Työ- ja virkaehtosopimusten vaikutukset palkkoihin	27
7	Käyttötalousosa	28
7.1	Sosiaalipalvelut.....	28

7.2	Ikääntyneiden palvelut	39
7.3	Terveyspalvelut.....	62
7.4	Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	75
7.5	Konsernipalvelut	87
8	Tuloslaskelmaosa	105
9	Investointiosa	108
10	Rahoitusosa ja lainanottovaltuus	111
11	Hyvinvointialuekonserni ja omistajaohjaus	113
11.1	Hyvinvointialuekonsernin rakenne ja ohjaus	113
11.2	Tytäryhtiölle asetettavat tavoitteet	115

LIITTEET

Liite 1. Yhteenveto sopeuttamistoimenpiteistä.

Liite 2. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet 2023–2026

Liite 3. Valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle 2023–2026

Liite 4. Investointisuunnitelma 2023–2027 hankkeittain

1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Eloisa lähtee toiseen toimintavuoteensa ristiriitaisissa tunnelmissa. Ensimmäisenä vuotena on saavutettu paljon ja tehty suuria uudistuksia. Yhtenä ensimmäisistä hyvinvointialueista Etelä-Savon aluevaltuusto teki 18.9.2023 vaikeat päätökset palvelujen tuotantosuunnitelmasta, jonka linjauksista merkittävä osa pannaan toimeen tällä talousarviolla, jonka toimintamenojen määrä on noin 871 miljoonaa euroa.

Useimmilla muilla hyvinvointialueilla hoitoon pääsy erikoissairaanhoidossa on ruuhkautunut. Etelä-Savossa erikoissairaanhoidon pääsee parhaiten koko maassa ja jo noin kolmasosa vastaanottokäynneistä toteutuu etänä. Digitaalisiin vastaanottoihin on myös saatu helposti uutta henkilöstöä ja henkilöstötilanne on säilynyt yleensäkin hyvänä, vaikka vuoden mittaan on käyty useita yhteistoimintaneuvotteluja. Haastavasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta tässä talousarviossa ei esitetä sopeutustoimia henkilöstöetuihin. Pidämme henkilöstöä avaintekijänä hyvinvointialueen menestykselle.

Ristiriitaista tunnelmaa luo valtionrahoituksen riittämättömyys suhteessa tosiasialliseen palvelutarpeeseen, mikä johtaa suuriin sopeutustoimiin tulevien vuosien aikana. Vuosi sitten tehdyssä kuluvan vuoden talousarviossa osasimme arvioida menotason jopa yllättävän täsmällisesti oikein. Myös omat säästötoimet ovat alkaneet purra. Sen sijaan valtion rahoituksen niukkuus heti alkuvaiheessa ja rahoitusmallin ankaruus Etelä-Savon kaltaiselle väestöään menettävälle hyvinvointialueelle muodostavat hankalan yhtälön tulevina vuosina.

Hyvinvointialueet, Etelä-Savo muiden mukana, ovat aloittaneet toimintansa sote-uudistuksen siirtymävaiheessa syntyneessä vaikeassa taloudellisessa asetelmassa. Uudistuksen ensimmäisenä vuonna 2023 hyvinvointialueille on kertymässä arviolta yhteensä noin 1,2 miljardin euron alijäämä, joka vastaa noin 4,2 prosenttia alueiden toimintakuluista. Merkittävä osa hyvinvointialueiden rahoitusongelmista johtuu uudistuksen alkuvaiheessa siirtymävaiheen toteutuksesta ja osa rahoituksen tason tarkistusmenettelystä.

Hyvinvointialueiden toiminnan alkuvaiheessa painottuvat aiemmilta organisaatioilta siirtyneiden palvelujen talouden ongelmat. Emeritusprofessori Markku Pekurisen hyvinvointialuejohtajien H23-verkostolle tekemän selvityksen mukaan siirtyneiden palvelujen mukana seurannut rahoitus vastaa vain osittain siirtyneiden palvelujen todellisia tuotantokustannuksia. Myös lainsäädännön asettamista uusista tehtävistä hyvinvointialueille aiheutuva kustannusrasite on selvästi aliarvioitu.

Työvoimavuokrauksen yleistyminen, ostopalvelujen lisääntyminen ja ostopalvelujen hintojen nousu kuluttajahintoja nopeammin ovat aiheuttaneet merkittäviä ennakoidettomia kustannuksia. Rahoituksen indeksitarkistusmenettely ei korvaa kustannustason todellista muutosta. Vuoden 2023 hyvinvointialueindeksin muutokseksi arvioitiin 3,52 prosenttia, kun vielä keväällä inflaatio oli korkeimmillaan noin kahdeksan prosenttia.

Kunnilta siirtyneisiin kustannuksiin perustuva hyvinvointialueiden ensimmäisen toimintavuoden rahoitus ei vastaa todellisia palvelujen järjestämisen kustannuksia. Kunnat varautuivat uudistuksen toteutumiseen rajoittamalla sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvua aiemmin totuttua pienemmäksi ja minimoimalla kunnilta hyvinvointialueille siirtyvää palvelujen rahoituksen määrää. Pekurisen arvion mukaan kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon nettokäyttökustannusten kasvu vuosina 2021–2022 jäi arvioidusta palvelutarpeen kasvusta

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

noin 290–350 miljoonaa euroa jälkeen. Tämä heijastui suoraan hyvinvointialueiden rahoitusvajeeiksi toiminnan käynnistyessä vuonna 2023.

Myöskään hyvinvointialueindeksi, jonka pitäisi kuvata alueiden kustannusten muutoksia ja tarkistaa rahoitusta kulujen kasvaessa, ei nyky muodossaan kuvaa juuri lainkaan hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevien palvelujen kustannustason todellista muutosta. Hyvinvointialueindeksi kattaa arviolta vain noin 17 prosenttia hyvinvointialueiden kustannustason todellisesta muutoksesta. Hyvinvointialueindeksissä suurin paino (60 %) on yleisellä ansiotasoindeksillä, joka kuvaa pääosin (89 %) muiden alojen kuin hyvinvointialueiden henkilöstön palkkakehitystä. Toiseksi suurin paino on kuluttajahintaindeksillä (30 %), joka ei kuvaa juuri lainkaan hyvinvointialueiden hankkimien tavaroiden ja palvelujen hintakehitystä.

Rahoituksen tason tarkistaminen hyvinvointialueindeksillä johtaa ajan mittaan hyvinvointialueiden rahoituksen irtautumiseen niiden järjestämisvastuulla olevien palvelujen todellisista tuotantokustannuksista ja siten mahdollisesti kroonisesti alijäämäiseen rahoitukseen. Hyvinvointialueindeksin mukainen rahoituksen tarkistaminen tuotti kulujen kasvusta huolimatta Eloisan rahoitukseen vuoden 2024 rahoitukseen noin 5,5 miljoonan euron leikkauksen. Perusrahoituksen ja hyvinvointialueindeksin korjaaminen tulee olemaan lähivuosina hyvinvointialueiden yhteisen edunvalvonnan tavoite. Myöskään alkuvuodesta päätetty Savonlinnan sairaalan erillisrahoitus ei näytä toteutuvan.

Rahoitus ei jatkossakaan vastaa Etelä-Savon hyvinvointialueenkaan todellisia palvelutarpeen edellyttämiä kustannuksia. Rahoitus leikkautuu pienenevän väestömäärän mukana, kun taas palvelutarve kasvaa edelleen jäljelle jäävän väestön ikääntymisen myötä. Tämän johdosta hyvinvointialueen taloudellinen tilanne näyttäyty tulevina vuosina erittäin haastavana. Eloisalle syntyy – palvelujen tuotantosuunnitelman mukaisesta ja muista merkittävistä talouden sopeuttamistoimista huolimatta – vuoden 2023 aikana noin 50,5 miljoonan euron alijäämä ja tässä talousarviossa alijäämää ennakoidaan kertyvän vuonna 2024 noin 48,9 miljoonaa euroa.

Taloushaasteista huolimatta suhtaudun optimistisesti Etelä-Savon hyvinvointialueen tulevaisuuteen. Keskeiset ratkaisut sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastuksen järjestämiselle maakunnan ihmisille ja vielä suuremmalle joukolle kausiasukkaita on pääosin tehty. Meillä on tekemisessä rento meininki. Osaava ja työstään innostunut henkilökunta pitää uudistukset hyvässä vauhdissa. Vaikka talouden sopeutukset tulevat olemaan monella tapaa vaikeita, olen varma, että onnistumme uudistumisessa.

Santeri Seppälä
Hyvinvointialuejohtaja

2 Hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelman perustelut

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Etelä-Savon hyvinvointialueen suunnitelmakausi on kolme vuotta. Talousarviovuosi on talousarvion ensimmäinen vuosi. Talousarvion valmistelusta vastaa aluehallitus.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Taloussuunnitelma on aluevaltuuston keskeinen talouden ohjauksen väline, sillä valtuuston toimivalta talouden ohjauksessa määrittyy nimenomaisesti taloussuunnitelman vahvistamisen kautta. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat hyvinvointialueen strategiaa ja edellytykset hyvinvointialueen tehtävien hoitamiseen turvataan. Hyvinvointialueita koskevan lain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen ja lisäksi siinä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan hyvinvointialueen arviointimenettelystä säädetään hyvinvointialuelain 122 §:ssä.

Aluehallitus on 28.6.2023 § 222 hyväksynyt talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2024–2026 valmisteluohjeen. Talousarvion ja taloussuunnittelukauden tavoitteena tulee olla talouden tasapaino siten, ettei hyvinvointialue joudu arviointimenettelyyn.

2.1 Etelä-Savon hyvinvointialue

Etelä-Savon hyvinvointialue aloitti palvelutuotannon 1.1.2023 ja vastaa n. 130 000 eteläsavolaisen asukkaan sosiaali- ja terveyspalveluista sekä palo- ja pelastustoimesta. Hyvinvointialueen kokonaispinta-ala on 17 000 km², josta 4 400 km² on vettä. Vesistöjen runsas määrä on alueen erityispiirre ja haaste palvelutuotannossa. Sisä-Suomen kaikki saaristokunnat: Enonkoski, Puumala ja Sulkava sijaitsevat Etelä-Savossa. Saaristo-osakunnista kolme on Etelä-Savossa: Hirvensalmi, Savonlinna ja Mikkeli.

Etelä-Savon hyvinvointialueen väestö on Suomen ikääntyneintä ja nuorten ikäluokat ovat pienet. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on maan korkein. Työikäisten osuuden ollessa keskimääräistä pienempi huoltosuhde on korkea (81,5 ja koko maa 62,3 vuonna 2022) ja heikkenee Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan myös tulevana vuosina. Viime vuosien kehitykseen perustuva väestöennuste näyttää koko hyvinvointialueelle alenevaa väestökehitystä. Muuttoliike on ollut tappiollinen koko 2000-luvun erityisesti nuorten osalta. Maahanmuutto on väestökehityksen positiivisin indikaattori, mutta maahanmuuttajien määrät ovat yhä pieniä.

Tilastoitu väkiluku ei kuitenkaan näytä alueella sijaitsevan väestön kokonaiskuvaa, sillä Etelä-Savo on kausittain hyvin voimakkaasti kasvava hyvinvointialue: monipaikkaisesti asuvat ja esimerkiksi kesämökeillään aikaa viettävät ja työskentelevät ihmiset eivät näy väestötilastoissa. Kesämökkejä on yhteensä noin 47 000. Hyvinvointialueista eniten kesäasukkaita suhteessa asuntoväestöön on Etelä-Savossa, jossa kesäasukkaiden osuus hyvinvointialueen asuntoväestöstä oli 42 prosenttia vuonna 2019. Etelä-Savon kunnista eniten kesäasukkaita on Puumalassa ja Hirvensalmella, joissa kesäasukkaita on yli kaksinkertainen määrä asuntoväestöön nähden. Alueen väkimäärän vaihtelu on vuoden aikana suurta, sillä Etelä-Savossa on heinäkuun ajan yli 82 000 asukasta enemmän kuin mitä virallinen väestötilasto osoittaa. Erityisesti koronapandemian myötä kesämökeillä on oleskeltu ja työskennelty aiempaa enemmän ja pandemia on pidentänyt vapaa-ajan asumisen kautta sekä lisännyt monipaikkaista asumista. Monipaikkainen työnteko ja kausiväestö tuovat alueelle elinvoimaa, mutta edellyttävät toimivia palveluja myös hyvinvointialueelta ja kuormittavat erityisesti päivystyksen, ensihoidon ja pelastustoimen palveluita. Jyväskylän yliopistossa julkaistun tutkimuksen mukaan kaksoiskuntalaisuuden toteutuminen hyödyttäisi alueista eniten juuri Etelä-Savo (Niinimäki Kimmo 2021. Kesämökeillöiden vaikutukset kaksoiskuntalaisina ja muuten maakuntien talouksiin ja Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:12).

Etelä-Savon hyvinvointialue on osa Itä-Suomen yhteistyöaluetta, johon kuuluvat Keski-Suomen hyvinvointialue, Pohjois-Savon hyvinvointialue (yliopistollinen keskussairaala) ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialue.

Samaan yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden tulee laatia keskinäinen yhteistyösopimus valtuustokausittain. Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi. Itäisen yhteistyöalueen sopimusvalmistelu on ollut käynnissä vuoden 2023 ajan, ja työtä ovat koordinoineet hyvinvointialueiden konsernipalvelujohtajat. Tavoite on hyväksyä YTA-sopimus kaikilla itäisen yhteistyöalueen hyvinvointialueilla vuoden 2024 huhtikuun loppuun mennessä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

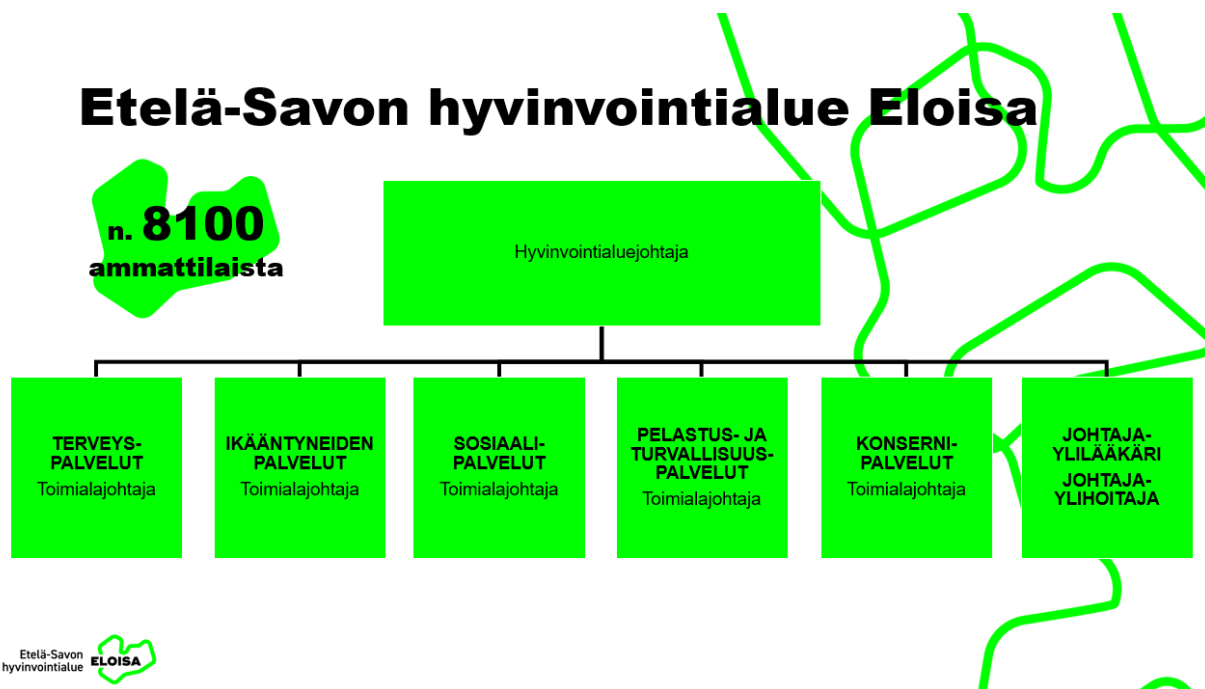
2.2 Hyvinvointialueen toimielimet

Hyvinvointialueen toimielimet ja vaikuttamis- ja yhteistyötoimielimet ovat vuonna 2023 olleet:

- Aluevaltuusto
- Aluehallitus
- Yksilöasioiden jaosto
- Tarkastuslautakunta
- Palvelu- ja tulevaisuuslautakunta (selvitetään lakkauttaminen keväällä 2024)
- Turvallisuuslautakunta (selvitetään lakkauttaminen keväällä 2024)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta (selvitetään lakkauttaminen keväällä 2024)
- Aluevaalilautakunta
- Nuorisovaltuusto
- Vanhusneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Valmiusfoorumi ja valmiusjohtoryhmä
- Koulutus ja osaaminen yhteistyöfoorumi (selvitetään lakkauttaminen keväällä 2024)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajien ja järjestöyhteistyön foorumi (selvitetään lakkauttaminen keväällä 2024).

2.3 Etelä-Savon hyvinvointialueen organisaatio

Voimassa olevan hallintosäännön 23 §:n mukaan Etelä-Savon hyvinvointialueen toiminta jakautuu palvelujen tuottaviin toimialoihin tai vastaaviin kokonaisuuksiin: terveystalot, sosiaalipalvelut, ikääntyneiden palvelut, pelastus- ja turvallisuuspalvelut sekä konsernipalvelut.

2.4 Yleinen taloudellinen tilanne

Hyvinvointialueiden talous on osa julkisen talouden suunnitelmaa ja valtion talousohjausta. Hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyttä suhteessa niille määrättyihin tehtäviin arvioidaan julkisen talouden suunnitelmassa, jossa käsitellään hyvinvointialueiden tehtäviä ja velvoitteita, taloutta sekä valtion hyvinvointialuetalouteen liittyviä taloudellisia vastuita. Julkisen talouden suunnitelma ohjaa ministeriöitä niiden valmistellessa hyvinvointialuetta koskevaa lainsäädäntöä ja ohjausta.

Yleisesti ottaen Suomen talous on kohdannut lähivuosina merkittäviä ulkoisia kriisejä (koronapandemia sekä Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa), jotka ovat vaikuttaneet julkiseen talouteen. Näistäkin huolimatta Suomen julkinen talous on vahvistunut parin viime vuoden aikana.

Valtiovarainministeriön vuosille 2024–2027 laaditun julkisen talouden suunnitelman mukaan hyvinvointialueiden yleiskatteisen rahoituksen taso vuodelle 2024 on 24,8 miljardia euroa, johon sisältyy 444 miljoonaa euroa kertakorvausta ja tämän hyvinvointialueet kirjaavat vuoden 2023 tuloksi. Vuoteen 2023 verrattuna hyvinvointialueiden rahoituksen taso nousee 2,1 miljardia euroa. Rahoituksen nousua selittää kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten päivittyminen talousarviotiedoista alustaviksi tilinpäätöstiedoiksi, kustannustason nousu (indeksikorotus), ennakoitu palvelutarpeen kasvu, uusiin ja laajeneviin tehtäviin liittyvä rahoitus sekä yliopistosairaalalisän huomioiminen osaksi laskennallista rahoitusta vuodesta 2024 lukien (Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2024–2027. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:26).

Hyvinvointialueiden rahoituslain mukaan hyvinvointialueiden vuoden 2023 koko maan tason rahoitus perustuu kuntien vuoden 2022 talousarviotietojen mukaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kustannuksiin. Lain mukaan valtion rahoituksen taso kuitenkin tarkistetaan kunnilta siirtyvien tehtävien kustannusten osalta kuntien vuoden 2022 palvelukohtaisten tilinpäätöstietojen perusteella. Siten hyvinvointialueiden vuoden 2024 rahoituksen pohjana on vuoden 2023 tarkistettu koko maan rahoituksen taso. Lisäksi lain mukaan hyvinvointialueen rahoitukseen tehdään v. 2024 erillinen kertaluonteinen lisäys tai vähennys, jos hyvinvointialueelle v. 2023 myönnetyn valtion rahoituksen euromäärä on ollut pienempi tai suurempi kuin euromäärä, joka saadaan, kun vuoden 2023 rahoituksen laskennassa käytetään kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietoja (Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2024–2027. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:26).

Hyvinvointialueen tehtävien hintakehitystä tarkistetaan hyvinvointialueiden kustannusindeksin mukaisesti. Hyvinvointialueindeksi muodostuu ansiotasoindeksistä (60 %), kuluttajahintaindeksistä (30 %) sekä hyvinvointialueyönantajan sosiaaliturvamaksun muutoksesta (10 %). Vuoden 2024 rahoitus on tarkistettu rahoituslaskelmassa VM:n kansantalousosaston syksyn 2023 ennusteen mukaisella hva-indeksillä vuodelle 2024. Vuoden 2023 hyvinvointialueindeksin muutokseksi arvioitiin 3,52 prosenttia, kun vielä keväällä inflaatio oli korkeimmillaan noin kahdeksan prosenttia

2.5 Taloussuunnittelukauden rahoitusnäkökulma ja talouden tasa-painottaminen

Hyvinvointialueiden rahoituksen on turvattava perustuslain edellyttämällä tavalla riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen. Hyvinvointialueiden saama valtion rahoitus on yleiskatteista ja se määräytyy laskennallisesti. Vuoden 2023 aikana on käynyt selväksi, että hyvinvointialueiden rahoituksen kokonaistaso on riittämätön. Rahoitusvajetta syntyy mm. siksi, että hyvinvointialueiden rahoitusmalli ei ota riittävästi huomioon esimerkiksi inflaation kokonaisvaikutusta hyvinvointialueiden kustannuksiin, lakisääteisten tehtävämuutosten kustannuksia eikä sosiaali- ja terveysalan yleistä ansionnousua korkeampia palkankorotuksia. Toiminnan alkuun liittyvä alijäämä johtuu monista rakenteellisista syistä, jotka ovat periytyneet hyvinvointialueille aiemmilta sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjiltä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen vuoden 2024 talouden lähtökohdat ovat vaikeat. Taustalla on hyvinvointialueen rahoituksen ja sen vastuulle siirtyneiden tehtävien reaalkustannusten merkittävä tasoero. Vuodelta 2023 ennustetaan muodostuvan alijäämää n. 50,5 miljoonaa euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa alijäämäennuste oli 35 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen tekijä alkuperäistä talousarviota suuremman alijäämän muodostumiseen on valtion rahoituksen pieneneminen talousarviossa arvioidusta n. 8,8 miljoonalla sekä toimintatulojen jääminen noin 4 miljoonaa alle alkuperäisen talousarvion. Toimintamenojen arvioidaan ylittävän alkuperäisen talousarvion noin 2,4 miljoonalla eurolla, jota voidaan kokonaiskuvassa pitää varsin maltillisena.

Hyvinvointialueiden vuoden 2023 ja 2024 rahoituslaskelmia on tarkistettu useaan kertaan. Viimeisin laskelmapäivitys on tapahtunut vuoden 2023 lukujen osalta marraskuussa ja vuoden 2024 rahoituksen osalta lokakuussa, jolloin molempien vuosien rahoitus laski edelleen aiempien laskelmaversioiden tasosta. Vuoden 2023 rahoituksen määrä on n. 694,5 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 rahoitus n. 709,7 miljoonaa euroa. Rahoituksen taso vuodelle 2024 määräytyy edellisen vuoden rahoituksen, kevään 2023 ennusteen mukaisen hyvinvointialueindeksin, palvelutarpeen ja valtiovarainministeriön talousarvioehdotuksen mukaisten toimenpiteiden perusteella. Lisäksi hyvinvointialueiden laskennallisessa rahoituksessa huomioidaan maaliskuussa 2023 vahvistetun rahoituslain muutoksen mukaisesti uutena määräytymistekijänä yliopistosairaalalisä. Yliopistosairaalalisä kohdennetaan yliopistollisia sairaaloita ylläpitäville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille, joten se ei koske Etelä-Savon hyvinvointialuetta. Lokakuun rahoituslaskelmien mukainen koko Manner-Suomen hyvinvointialueiden rahoitus vuonna 2024 on noin 24,1 miljardia euroa, josta Etelä-Savon osuus vastaa noin 2,95 prosenttia. Lopullinen hyvinvointialueiden vuoden 2024 rahoituslaskelma julkaistaan valtion talousarvioesityksen hyväksymisen jälkeen.

Etelä-Savon hyvinvointialueen ensimmäistä talousarviota tehtäessä oli vuoden 2024 rahoitukseksi arvioitu n. 735 miljoonaa euroa. Tuoreimpien laskelmien mukainen valtion rahoituksen taso on noin 25 miljoonaa euroa tätä pienempi eli noin 709,7 miljoonaa euroa. Vuodelle 2025 valtion rahoitukseen tehdään tarkistus vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella, mutta alijäämäisten tilinpäätösten johdosta rahoitukseen saatava jälkikäteistarkastus ei tule olemaan määrältään riittävä kustannusten nousuun verrattuna. Vuoden 2025 rahoitus on valtiovarainministeriön lokakuussa julkaiseman painelaskelman mukaan n. 751 miljoonaa euroa.

Valtiovarainministeriön laskelmapäivityksessä valtion vuoden 2025 rahoitukseen sisältyvän, hyvinvointialueiden vuoden 2023 alijäämien määrään perustuvan jälkikäteistarkastuksen määrä (Etelä-Savon osalta 20 miljoonaa euroa) perustuu ministeriön kansantalousosaston syksyllä tekemään arvioon, jonka mukaan

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

hyvinvointialueiden valtakunnallinen alijäämä vuoden 2023 tilinpäätöksissä olisi noin 700 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueiden omien ennusteiden perusteella alijäämä tulee kuitenkin olemaan yli miljardi euroa. Valtiovarainministeriöstä saadun erillisen ohjeistuksen mukaisesti vuoden 2025 rahoitukseen ei ole Etelä-Savon hyvinvointialueen taloussuunnitelmassa sisällytetty hyvinvointialueen itse tekemää arviota ministeriön ennustetta mahdollisesti suurempana toteutuvasta jälkikäteistarkastuksesta. Jälkikäteistarkastuksen lopullinen määrä vahvistuu vuoden 2023 toteutuneiden kustannusten ja rahoituksen erotuksen, käytännössä siis vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella.

Taloussuunnitelmassa on sisällytetty 5 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön myöntämää avustusta, jota voidaan käyttää muihin kuin lakisääteisiin palveluihin. Avustussumma, jonka kokonaismäärä on 11,2 miljoonaa euroa, voidaan käyttää vuosien 2023–2025 aikana hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen kustannuksiin. Avustuksen tulouttaminen tapahtuu toteutuneita kustannuksia vastaan.

<i>tuhansina euroina</i>	TA2024	TS2025	TS2026
Valtion rahoitus	709 663	751 019	769 225

Taulukko 1 Taloussuunnitelmakauden valtion rahoitus VM:n 10/2023 rahoituslaskelmien mukaisesti.

Riittämättömästä valtion rahoituksesta johtuen talouden tasapainottamiseksi tarvitaan lisäsopeutustoimenpiteitä. Vuosille 2023–2025 on laadittu palvelujen tuotantosuunnitelma, jossa vuodelle 2024 säästöjä on esitetty n. 18,8 miljoonan euron edestä ja vuodelle 2025 n. 16,5 miljoonaa. Tämän lisäksi vuodelle 2024 tehdään lisäsopeutustoimia 2,4 miljoonan edestä, jolloin tilikauden alijäämäksi muodostuu n. 48,9 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuosille 2025 ja 2026 kohdistetut lisäsopeutustoimet ovat 25 ja 10 miljoonan euron suuruiset. Lisäsopeutustoimien valmistelu alkaa heti alkuvuodesta 2024, tavoitteena tuoda toimenpiteet päätöksentekoon kevään aikana.

Taloussuunnitelman 2024 ja taloussuunnitelman 2024–2026 valmisteluun liittyen käytiin lisäsäästöjen löytämiseksi yt-neuvottelut, jotka päättyivät 20.11.2023. Yhteistoimintaneuvotteluiden lopputuleman mukaiset säästöt on huomioitu taloussuunnitelmassa. Vaikutus vuoden 2024 osalta on noin 3,5 miljoonaa euroa.

Säästötoimista on esitetty tiedot talousarviokirjan toimialakohtaisissa tekstikappaleissa. Säästötoimet yhteen kokoava taulukko on esitetty talousarviokirjan liitteenä. Liitteenä oleva koontitaulukko vastaa aluehallituksen päätöksen 27.11.2023 § 346 liitteenä ollutta asiakirjaa, pois lukien luottamushenkilöiden kokouspalkkioihin ja aluehallituksen kokousten vähentämiseen liittyvät toimenpiteet, jotka on saadun ohjeistuksen mukaisesti jätetty säästötoimina huomioimatta. Säästötoimenpidelistauksessa esitetyn toimielinorganisaation uudistamisen eli kolmen eri lautakunnan lakkauttamisen selvittäminen aloitetaan välittömästi, tavoitteena tuoda asia aluevaltuuston päätettäväksi huhtikuussa 2024. Aikataulussa on huomioitu poliittisen keskustelun mahdollistaminen.

Taloussuunnitelma perustuu oletukseen vuosien 2024–2026 käyttötalouden menojen kasvun voimakkaasta hidastamisesta sopeuttamistoimien avulla. Menojen kasvun hillitseminen edellyttää toiminnan sopeuttamista. Sopeutukset voivat olla myynti- ja maksutuottojen kasvattamista, menojen suoraa leikkaamista, toimitilojen vähentämistä tai toiminnan tuottavuuden parantamista.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Alla on esitetty yhteenveto edellä kuvatuilla toimenpiteillä saavutettavissa olevasta tulostasosta ja kertyvän kumulatiivisen alijäämän määrästä taloussuunnitelman vuosina 2024–2026. Tarkempi taloussuunnitelmakauden kattava tuloslaskelma on esitetty talousarviokirjan kappaleessa 8.

<i>tuhansina euroina</i>	TA2024	TS2025	TS2026
Tilikauden yli-/alijäämä	-48 866	10 200	15 240
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	-99 372	-89 173	-73 933

Taulukko 2 Taloussuunnitelmavuosien 2024–2026 ali- ja ylijäämät sekä kumulatiiviset alijäämät.

Taloussuunnittelukauden 2024–2026 loppuun mennessä kertyneen kumulatiivisen alijäämän arvioitu määrä on n. 73,9 miljoonaa euroa, kun ilman sopeutustoimia vastaava luku olisi noin 225 miljoonaa euroa. Säästöjen toteuttaminen vaatii merkittäviä toimenpiteitä, jotka näkyvät sekä asiakkaille että työntekijöille esimerkiksi toimipisteiden vähenemisellä, palvelun hidastumisella ja henkilöstövähennyksillä.

Taloussuunnitelman osoittamien kumulatiivisten alijäämien kattaminen hyvinvointialuelain 115 §:n edellyttämällä tavalla vaatii toiminnan ja talouden sopeuttamisen lisäksi omaisuuden myyntejä tai muita järjestelyjä, joilla saavutetaan merkittäviä kertaluontoisia positiivisia tulosvaikutuksia. Näiden toimenpiteiden selvitystyö on jo käynnissä. Päätöksentekovaiheeseen toimenpidevaihtoehtojen vertailun, valinnan ja toteutuksen osalta on päästävä vuoden 2024 aikana. Kumulatiivinen alijäämä on saatava katetuksi vuoden 2026 loppuun mennessä, jotta Etelä-Savon hyvinvointialue ei joudu hyvinvointialuelain 123 §:n mukaiseen arviointimenettelyyn.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi; taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Talousarviokirjan yleisosassa esitetään hyvinvointialueen toimintaympäristö, taloudelliset lähtökohdat sekä talousarvion rakenne ja sitovuus. Yleisosa sisältää myös hyvinvointialueen strategian, henkilöstön kehitysnäkömät, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osuudet.

Käyttötalousosassa esitetään toimialojen ja vastuualueiden toiminnan kuvaukset ja toimintaympäristön muutokset sekä asetetaan niiden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, rahoitusmenoihin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin. Investointiosaan on koottu hyvinvointialueen investointimenot ja -tulot investointiryhmittäin sekä esitetty ohjeellinen kolmen vuoden investointisuunnitelma. Rahoitusosassa esitetään yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö. Investointiosa perustuu aluevaltuuston 18.9.2023 § 70 hyväksymään vuosien 2023–2027 investointisuunnitelmaan.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen hyvinvointialuejohtaja hyväksyy käyttötalousuunnitelmat talousarvioon perustuen. Käyttötalousuunnitelmat hyväksytään talousarvion hyväksymisen jälkeen viimeistään alkuvuodesta 2024.

3.1 Talousarvion sitovuus

Hyvinvointialueen toiminnassa on noudatettava talousarviota ja siinä määriteltyjä sitoumuksia. Talousarvion sitovuus määrittelee käyttövaltuudet hyvinvointialueen toiminnan järjestämiselle. Aluevaltuustotason sitovuustasot ovat koko organisaation osalta seuraavat:

TALOUSARVION OSA	SITOVUUSTASO
Tuloslaskelma	Toimintakate
Tuloslaskelma	Valtion rahoitus
Tuloslaskelma	Rahoitustuotot ja -kulut (netto)
Investoinnit	Investointimenot (brutto)
Rahoitusosa	Pitkäaikaisten lainojen lisäys

Taulukko 3 Aluevaltuustotason sitoumukset talousarviossa 2024.

Toimialakohtaiset taloudelliset tavoitteet on esitetty kappaleessa 7. Toimialojen talousarviot on laadittu bruttoperiaatteella ja aluevaltuustoon nähden sitovina. Palvelualueiden talousarviot on laadittu bruttoperiaatteella ja aluehallitukseen nähden sitovina.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

3.2 Tilivelvolliset

Hyvinvointialuelain 22 §:n mukaan tilivelvollisten nimeämisestä päättää aluevaltuusto. Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 3 §:n mukaan hyvinvointialuejohtajalla, toimialajohtajilla ja muilla esihenkilöillä on taloudellinen ja tuotannollinen kokonaisvastuu ellei hallintosäännöllä jotain asiaa ole vastuutettu toiselle viranomaiselle. Hyvinvointialuejohtaja ja toimialajohtajat ovat hallintosäännön mukaan tilivelvollisia viranhaltijoita, ja aluevaltuusto päättää muista tilivelvollisista hallintosäännön 8 §:n perusteella.

Etelä-Savon hyvinvointialueen tilivelvollisia vuonna 2024 ovat aluehallituksen ja lautakuntien jäsenet ja varajäsenet sekä seuraavat viranhaltijat: hyvinvointialuejohtaja, toimialajohtajat, palvelualuejohtajat ja palvelualuepäälliköt sekä tulosaluepäälliköt ja -vastuuhenkilöt, johtajaylilääkäri sekä sosiaali- ja integraatiojohtaja.

Hyvinvointialuelain 130 §:n mukaan aluevaltuuston on tilinpäätöstä ja tilintarkastuskertomusta käsitellessään otettava kantaa myös tilivelvollisten vastuuvapauteen. Saman pykälän mukaan tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä tilivelvolliseen kohdistuva muistutus, jos tilintarkastaja havaitsee, että hyvinvointialueen hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai aluevaltuuston päätöksiä, eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen. Muistutusta ei voi kuitenkaan kohdistaa aluevaltuustoon. Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä aluehallituksen lausunto. Aluevaltuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aihetta.

3.3 Raportointi

Hyvinvointialuelain 120 §:n mukaan hyvinvointialueen on tuotettava tietoja hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta hyvinvointialueen toiminnan ja talouden ohjausta, johtamista ja seurantaan varten. Hyvinvointialueen on toimitettava Valtiokonttorille puolivuosi- ja neljännesvuositietojen lisäksi kuukausitiedot.

Hyvinvointialue raportoi myös STM:n ja SM:n asettamat valtakunnalliset toiminnalliset tavoitteet.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan aluevaltuustolle neljännesvuosittain osavuosikatsauksissa. Osavuosikatsauksessa raportoidaan käyttötalouden, investointien, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutuminen. Lisäksi tuotetaan tilinpäätösennuste talousarviovuodelle. Hallitukselle raportoidaan talouden toteumasta ja näkymästä pääsääntöisesti kuukausittain.

Talousarvion sitoviin eriin kohdistuvat muutostarpeet tuodaan aluevaltuuston käsiteltäväksi tilikauden aikana osavuosikatsausten yhteydessä tai tarvittaessa viipymättä, kun muutos sitä edellyttää.

3.4 Hinnoittelu-, laskutus- ja korvausperusteet

Hinnoittelu-, laskutus- ja korvausperusteina käytetään asiakas- ja palveluhinnaston mukaisia perusteita. Merkittävää laskutusta on muiden hyvinvointialueiden lisäksi mm. vakuutusyhtiöille, puolustusvoimille, pakolaisten vastaanottokeskukselle ja rikosseuraamuslaitokselle sekä Kelalle.

Asiakasmaksuissa sovelletaan lainsäädännön mahdollistamia maksimitasoja, jotka ovat talousarvion laadinnan perustana.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

4 Strategia

Hyvinvointialuestrategiassa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista (laki hyvinvointialueesta, 41 §). Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset, säädetyt palvelutavoitteet, omistaja- ja henkilöstöpolitiikka sekä asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista. Lisäksi strategiassa tulee määritellä sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Hyvinvointialuestrategia on tarkastettava vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudessa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen Eloisan strategia muodostaa yhdessä alastrategioiden kanssa kokonaisuuden, joka ohjaa hyvinvointialueen strategista johtamista, poliittista ohjausta ja kehittämistyötä. Aluevaltuusto on hyväksynyt hyvinvointialueen strategian kokouksessaan 19.12.2022 § 121.

Syksyn 2023 aikana on toimialojen ja palvelualueiden yhteisen työskentelyn tuloksena luotu Eloisan strateginen kehittämisohjelma, joka koostaa kaikki strategisen kehittämisen toimenpiteet, projektit ja kehitystyöt yhteen. Lisäksi on luotu toimintamalli, jonka avulla kehittämisohjelmaa voidaan toteuttaa, seurata ja hallinnoida selkeästi sekä yhtenäisesti.

Kuva 2

Etelä-Savon hyvinvointialueen strategia.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Arvot

Strategiaa ohjaava arvopohja:

- Yhdenvertaisuus - Palvelumme ovat kaikkien lähellä ja tukena
- Vaikuttavuus - Toimintamme on tarkoituksenmukaista ja vastuullista
- Asiakslähtöisyys - Palvelemme asiakkaita inhimillisesti ja arvostavasti
- Rohkeus - Uudistumme luovasti ja ennakkoluulottomasti
- Turvallisuus - Luomme turvaa asumiseen, työhön ja vapaa-aikaan.

Arvot kuvaavat merkityksellisyttä ja tavoiteltavia asioita, jotka ohjaavat toimintaa.

Missio

Missio kuvaa organisaation toiminta-ajatusta ja olemassaolon tarkoitusta.

Myö yhdessä – Terveyttä ja turvaa Etelä-Savossa.

Visio

Visio tiivistää organisaation tavoitteleman tulevaisuudentilan ja päämäärän, joka halutaan saavuttaa.

Paras työpaikka.

Palveluiden suunnannäyttäjä.

Haluttu kumppani.

4.1 Asetetut laadulliset tavoitteet

Tavoitteet mahdollistavat asetetun vision toteutumisen.

Kestävä ja mahdollistava talous

- Ennustettava talous luo kestävyyttä ja toiminnan tehokkuus avaa mahdollisuuksia. Ennustettavuus ja vaikuttavuus vaatii kokonaisvaltaista tiedolla johtamista ja suunnitelmallisuutta. Alueellisen ja kansallisen edunvalvonnan merkitys on suuri.

Paras ja joustavin työnantaja

- Työnantajavetovoima vaatii hyvän johtamisen, osaavia työkavereita sekä molemminpuolista joustavuutta ja ketteryyttä. Työntekijöiden osallistuminen oman ja yhteisen työn kehittämiseen sekä riittävästi hajautetut esihenkilötyön vastuut.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä

- Kokoaan suuremmat asiakaslähtöiset palvelut ja toimivat palvelupolut. Ennaltaehkäisevien ja ihmistä lähellä olevien palveluiden kehittäminen. Asiakaskokemuksen ja asiakastiedon hyödyntäminen. Suomen paras digitaalinen sote-keskus.

Haluttu ja osallistava kumppani

- Palveluiden monituottajaympäristön edelleen kehittäminen. Laaja-alainen verkostoyhteistyö. Hyvinvointialueen asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen uudet muodot. Yleinen alueellisen hyvinvoinnin edistäminen.

Strategian toteutumista seurataan valtakunnallisten mittareiden sekä kehittämissohjelman avulla.

4.2 Strateginen kehitysohjelma

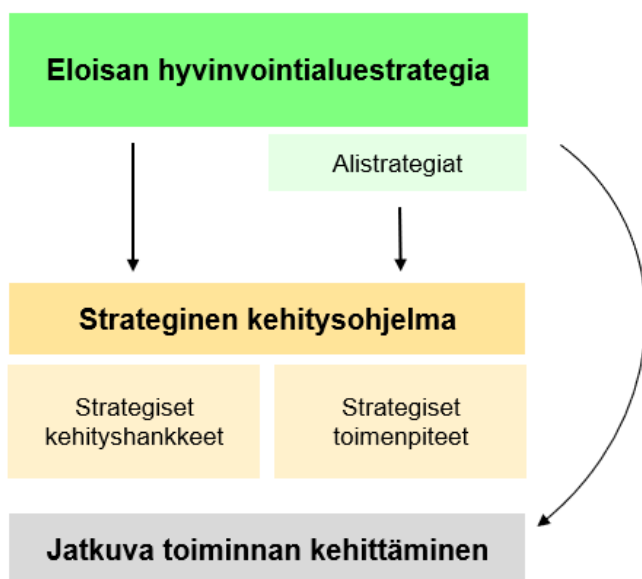
Eloisan strateginen kehitysohjelma kokoaa olennaiset toimenpiteet strategiassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteet on johdettu niin hyvinvointialuestrategiasta kuin siihen rinnastetuista alistrategioista, kuten palvelustrategiasta.

Kehitysohjelma huomioi niin Eloisa-tason yhteiskehittämisen kuin toimialakohtaiset toimenpiteet, joiden on tunnistettu edistävät Eloisan strategiaan määriteltyjä laadullisia tavoitteita.

Eloisa-tason toimenpiteet koostuvat toimialarajat ylittävästä yhteiskehittämisestä, joista jokainen Eloisan toimiala hyötyy. Toimenpiteitä edistetään kolmen kehitysohjelman alaisessa strategisessa hankkeessa sekä kahdessa erillistoimenpiteessä. Kehityshankkeet projektoidaan, kun taas erillistoimenpiteet etenevät linjaorganisaation vastuutehtävinä.

Toimialakohtaiset toimenpiteet edistävät strategisia tavoitteita toimialakohtaisesti niin projektin, työryhmän tai vastuuhenkilön toimesta. Toimialat vastaavat toimenpiteiden resursoinnista ja kustannuksista, mutta edistymistä ja tuotoksia seurataan osana kehitysohjelmaa. Näin varmistetaan kokonaisnäkyvyys kehittämiseen, oppien ja tiedon jakaminen toimialojen välillä sekä vältetään osaoptimointia.

Kehitysohjelma ei korvaa jatkuvaa toiminnan kehittämistä osana päivittäistä toimintaa, vaan tukee ja tuo mahdollisia linjauksia toiminnan tueksi.

Kuva 3 Hyvinvointialuestrategian vaikutus toiminnan jatkuvaan kehittämiseen.

ELOISAN KEHITYSOHJELMA

Kuva 4 Eloisan kehitysohjelma.

Ohjelman alla on kolme strategista kehityshanketta: palveluiden uudistaminen, eloisa-kulttuuri ja rekrytointi sekä tiedolla johtaminen. Nämä toimivat projektiorganisaationa, jota ohjaa erillinen hankekohtainen projekti-suunnitelma.

Strategisia toimenpiteitä, jotka ovat hallintatarpeiltaan pienempiä, on tunnistettu tässä vaiheessa kaksi toimialat ylittävää (digitaaliset ratkaisut, kumppanuus) sekä joukko toimialakohtaisia toimenpiteitä. Nämä toimivat työryhmä/vastuuhenkilö periaatteella, mutta raportoivat sovitulla tavalla kehitysohjelmalle.

Kehitysohjelman toiminta pohjautuu seuraaviin periaatteisiin:

- Digitaalisuus on Eloisan toimintatapa, ei pelkkä väline
- Pyritään palveluiden poikkileikkaavuuteen ja yhteisiin toimintatapoihin niiltä osin, kun se on mahdollista
- Edistetään ketterää kehitystä ja kokeilukulttuuria
- Osallistetaan alueen asukkaita
- Pyritään arvioimaan kehityskohteiden hyötyjen realisointi jo käynnistysvaiheessa
- Hankkeet voivat käynnistää toiminnan kehittämisen, mutta muutos tapahtuu organisaatioyksiköiden arjessa.
- Toimialat ovat yhdessä vastuussa muutoksen edistämisestä ja työyhteisöt sen toteutuksesta.

4.3 Valtakunnalliset strategiset tavoitteet

Alla on esitetty valtioneuvoston vuodelle 2023 vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Valtioneuvoston mukaan tavoitteet päivitetään vuoden 2024 osalta, mutta päivitysaikataulusta ei ole tarkempaa tietoa.

Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet yhdenvertaisen, laadukkaan ja kustannusvaikuttavan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Valtakunnallisissa tavoitteissa määritellään tavoitteet esimerkiksi tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle, hyvinvointialueiden väliselle yhteistyölle, sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kehittämiseksi sekä alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tavoitteita on yhteensä yksitoista. Tavoitteet jakautuvat neljän yläperiaatteen alle. Yläperiaatteet ovat palvelujen laatu paranee, lisätään toiminnan vaikuttavuutta, sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa sekä tiedon ja tutkimuksen merkitys kasvaa. Ensimmäiset tavoitteet ovat voimassa vuosina 2023–2026.

Ensimmäiset valtakunnalliset tavoitteet ovat suppeammat siirtymävaiheen tavoitteet. Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteet perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön selvitykseen sekä mahdollisiin muihin väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja taloutta koskeviin seurantatietoihin. Tavoitteissa huomioidaan valtioneuvoston asettamat julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet.

Kuva 5 Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023–2026.

1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten

- Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, yli 90 vrk odottaneet %, psykiatrian erikoisalot yhteensä
- RAI-arvioidut 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, (%) vastaavan ikäisestä väestöstä
- Erikoissairaanhoitoa yli 6 kk odottaneet / 10 000 asukasta
- 1.10. - 31.3. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %
- Hyvinvointialueille osoitettujen toimeentulotukihakemusten käsittely 7 arkipäivän kuluessa, % hakemuksista
- Toiminnallisen ja henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman laatiminen on aloitettu vuonna 2023 ja henkilöstö on osallistettu tasa-arvosuunnitelman laatimiseen tasa-arvolain määrittelemällä tavalla (kyllä/ei)

2. Erityisesti perustason palvelujen toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy

- Avohoidon keinoin vältettävissä olevat, päivystyksellisesti alkaneet sairaalahoitojaksot perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla
- Monisairaiden hoidon jatkuvuus (COCI) perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä tai hoitajakäynneillä
- Koki palvelun sujuvaksi, (%) sosiaalipalveluita käyttäneistä
- Niiden kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus, joilla päivystyksenä alkaneita sairaalajaksoja, % vastaavan ikäisistä kotihoidon asiakkaista

3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä

- Henkilöstömitoituksen toteutuminen iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

- Täyttämättömien lääkäritehtävien (lääkärivaje) osuus kaikista terveyskeskusten lääkäritehtävistä, %
- Hyvinvointialueella on käytössä säännöllinen laaja-alainen sote-henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa kuvaava kysely/selvitys (kyllä/ei)
- Hyvinvointialue seuraa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden riittävyttä palvelukokonaisuuksissa ammattiryhmittäin (kyllä/ei)
- Sosiaali- ja terveysalan ammattien alueelliset vajeet ja kehitysnäkymät (Ammattibarometri)
- Henkilöstökertomuksen viisi tunnuslukua: – Henkilötyövuosi – Henkilöstön ikärakenne – Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus – Sairauspoissaolot – Henkilöstön osaamisen kehittäminen / koulutuspäivät

4. Toiminta on taloudellisesti kestävä

- Tilikauden yli-/alijäämä, 1 000 euroa
- Vuosikate, % poistoista
- Laskennallisen rahoituksen suhde hyvinvointialueen nettokäyttökustannuksiin

5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön

- Ennaltaehkäisevien palvelujen osuus kokonaiskustannuksista (ehkäisevät / korjaavat)
- THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioiden
- Päivittäin tupakoivien osuus (%)
- Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)
- Sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset (pl. varhaiskasvatus 2015–), euroa / asukas

6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus

- Hyvinvointialueen sisäisessä ohjauksessa hyödynnetään vaikuttavuuden mittareita (kyllä/ei)
- Hyvinvointialue on mukana vaikuttavuusverkostossa (kyllä/ei)
- Hyvinvointialueella suunnitellaan/on käynnissä vaikuttavuuden pilotteja (kyllä/ei)

7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt

- Yhteistyörakenteet ja toimintamallit ovat olemassa (kyllä/ei)
- Alueet ovat tehneet YTA-sopimuksen (kyllä/ei)
- TEA-viisarin kuntien hyte-työn aktiivisuus
- Alueella on käytössä elintapaohjauksen tarkistuslista (kyllä/ei)

8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen

- Valmiussuunnittelu perustuu kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin (kyllä/ei)
- Varautuminen perustuu kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin (kyllä/ei)

9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

- Julkisissa hankinnoissa on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys (kyllä/ei)
- Hyvinvointialueiden strategioissa on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys (kyllä/ei)

10. Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

- TKKI-toimintaan on luotu toimintamallit perustason palveluihin liittyen a. kansallisella ja b. alueellisella tasolla (kyllä/ei)
- Alueilla on luotu alueelliset yhteistyörakenteet sidosryhmien kesken tukemaan koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan YTA-tasoisesta strategisesta suunnitelman toteuttamista (kyllä/ei)
- Asiakas- ja potilasturvallisuusmittarit on otettu käyttöön hyvinvointialueella (kyllä/ei)

11. Kansallisesti ja yhteistyöalueen tasolla suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asiakaslähtöistä toiminnan uudistamista

- Sosiaali- ja terveysministeriön, hyvinvointialueiden ja keskeisten valtakunnallisten toimijoiden yhteistyössä on laadittu yhteinen tiekartta vuoteen 2030 ja toimintasuunnitelma vuosille 2023–2026
- Yhteistyöalueen hyvinvointialueet ovat laatineet yhteisen suunnitelman merkittävien tietojärjestelmien hankkimiseksi ja käyttöönottamiseksi ja sopineet siitä YTA-sopimuksessa. Suunnitelma laaditaan 31.12.2023 mennessä (kyllä/ei)
- Hyvinvointialue hyödyntää valtakunnallisesti ja alueiden yhteistyönä kehitettyjä ratkaisuja (kyllä/ei)
- Digitaalisten palvelujen kypsyystasoa mitataan osana THL:n luomaa kypsyystasomittaria, joka toteutetaan osana Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanoa

Myös sisäministeriö on asettanut tavoitteet pelastuspalvelujen toiminnalle:

1. Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.
2. Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa.
3. Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti.
4. Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna.
5. Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.
6. Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin.
7. Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan.
8. Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta.
9. Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu pelastustoimen neuvottelukunta seuraa ja arvioi pelastustoimen järjestämisen kehitystä, tekee ehdotuksia valtakunnallisiksi tavoitteiksi ja käsittelee sisäministeriön aloitteet ja hyvinvointialueiden esitykset tavoitteiden muuttamiseksi. Muutos voi perustua yhden tai useamman hyvinvointialueen esitykseen taikka sisäministeriön tai valtionvarainministeriön aloitteeseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäministeriön asettamat tavoitteet ja niiden mittaaminen on esitetty talousarviokirjan liitteissä.

5 Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Aluehallitus on päätöksellään 12.10.2022 § 217 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on:

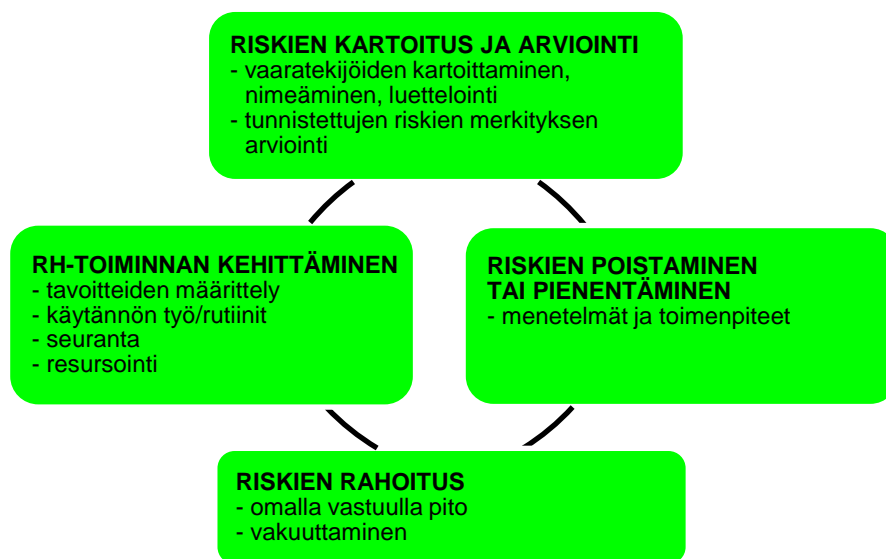
- Varmistaa hyvinvointialueen ja konsernin tehtävien häiriötön toteutuminen ja lainmukaisuus (lakien, määräysten ja sopimusten noudattaminen)
- Varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus sekä hyvän hallintotavan mukaiset menettelyt
- Varmistaa omaisuuden ja voimavarojen turvaaminen
- Varmistaa taloudellisen ja toiminnallisen tiedon oikeellisuus, riittävyys, ajantasaisuus ja luotettavuus (tietojärjestelmät, raportointijärjestelmät).

Riski on haitallisen tapahtuman tai positiivisen mahdollisuuden todennäköisyyden ja seurauksen yhdistelmä. Riskillä tarkoitetaan toimintatapoihin liittyviä puutteita ja / tai tapahtumia, mitkä voisivat toteutuessaan vaarantaa hyvinvointialueen tai sen yksikön perustehtävän laadukasta toteutumista, tavoitteiden saavuttamista, taloudellisen aseman, omaisuuden asianmukaista hallintaa sekä hyvän hallintotavan toteutumista. Riski voi aiheuttaa vahinkoa, menetyksiä tai resurssien tuhlausta sekä vaikuttaa negatiivisesti hyvinvointialueen imagoon, asiakkaisiin, henkilöstöön tai muihin sidosryhmiin. Mahdollisuudella tarkoitetaan vahvuuksien, strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten mahdollisuuksien aktiivista hyödyntämistä johtamisessa, päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Riskit luokitellaan strategisiin, toiminnallisiin (operatiivisiin), taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

5.1 Riskienhallintasuunnitelma

Riskienhallinnan prosessilla tarkoitetaan systemaattista toimintatapaa, jonka mukaisesti tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan ja valvotaan olennaisia riskejä. Riskienhallintaan kuuluu myös toimintaympäristön muutosten systemaattinen ja säännöllinen tarkastelu sekä vahvuuksien ja mahdollisuuksien aktiivinen hyödyntäminen.

Suunnitelmalliseen riskienhallintaan kuuluvat seuraavat osa-alueet:

Kuva 6 Riskienhallinnan osa-alueet.

5.2 Turvallisuuden, varautumisen ja jatkuvuuden kehittäminen

Hyvinvointialueen tulee toiminnassaan huolehtia siitä, että se on riittävällä tavalla ennakolta varautunut normaaliolojen häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin. Turvallisuusjohtamiseen, sisäiseen riskienhallintaan panostetaan siten, että turvallisuuskulttuuri paranee. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelmat pidetään mahdollisimman ajantasaisina huomioiden mahdolliset uhkatilanteet. Suunnittelussa otetaan huomioon alueellinen riskiarvio. Varautuminen ja valmiusasiat huomioidaan hyvinvointialueen kaikilla toimialoilla. Hallintosäännön mukaisesti nimetty hyvinvointialueen johtoryhmä toimii myös normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmänä sekä vastaa hyvinvointialueen varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

Hyvinvointialueella ennaltaehkäistään kansallista turvallisuutta vaarantavaa toimintaa suojelupoliisin tekemien turvallisuusselvitysten avulla. Selvityksillä suojataan myös hyvinvointialueen taloudellisia etuja ja turvallisuusjärjestelyjä.

5.3 Tietoturva ja tietosuoja (kyberturvallisuus)

Tietoturvalla tarkoitetaan tietojen, tietojärjestelmien ja tietoliikenteen luottamuksellisuuteen, eheyteen ja käytettävyyteen kohdistuvien riskien minimoinnista. Tietojärjestelmien menetelmäkuvauksilla varmistetaan sisäisen tarkkailun toimivuus. Tietojärjestelmät suojataan salasanoilla, palomureilla, käyttäjäkohtaisilla käyttäjätunnuksilla ja käyttöoikeuksilla. Esihenkilöt määrittelevät henkilöstön valtuudet tietojärjestelmien ja tiedostojen käyttämiseen. Ohjelmien pääkäyttäjät määrittelevät ohjelmistojen käyttöoikeudet esihenkilöiden päätösten mukaisesti. Käyttöoikeuksien hallinnassa käytetään käyttövaltuushallinnanjärjestelmää. Tietojärjestelmien käyttöä valvotaan automaattisella lokien seuranta järjestelmällä.

Esihenkilöt vastaavat myös myönnettyjen käyttöoikeuksien purkamisesta henkilöiden poistuttua hyvinvointialueen palveluksesta tai vaihtaessa tehtäviä ilmoittamalla siitä ICT-yksikölle ja ohjelmien pääkäyttäjille kirjallisesti, mikäli käyttövaltuushallinnanjärjestelmä ei tee automaattista ilmoitusta. ICT-yksikkö ja ohjelmien pääkäyttäjät huolehtivat vähintään vuosittain käyttäjäinventaarion teosta vastuullaan olevien ohjelmistojen käyttäjien osalta.

Asiakas- ja potilastietojen tietosuoja korostuu palvelutuotannon ulkoistamisen yhteydessä. Palvelujen hankintasopimuksissa on mainittava salassapitovelvollisuudesta sekä määriteltävä osapuolten oikeudet ja velvollisuudet palvelutuotannon ja tietoturvan toteuttamisessa. Henkilötietojen käsittelyn ehdot ja ohjeet sekä tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi (DPIA) on liitettävä hankintasopimuksen tietosuojaliitteeksi.

Hyvinvointialueen pitämistä tietojärjestelmistä laaditaan lainsäädännön edellyttämät luettelot, tieto- järjestelmäselosteet ja/tai henkilörekisteriselosteet. Henkilötietojen rekisteröinnistä säädetään tietosuoja-asetuksessa (GDPR) ja tietosuojalaissa. Rekisteriselosteiden tulee olla yleisön saatavilla.

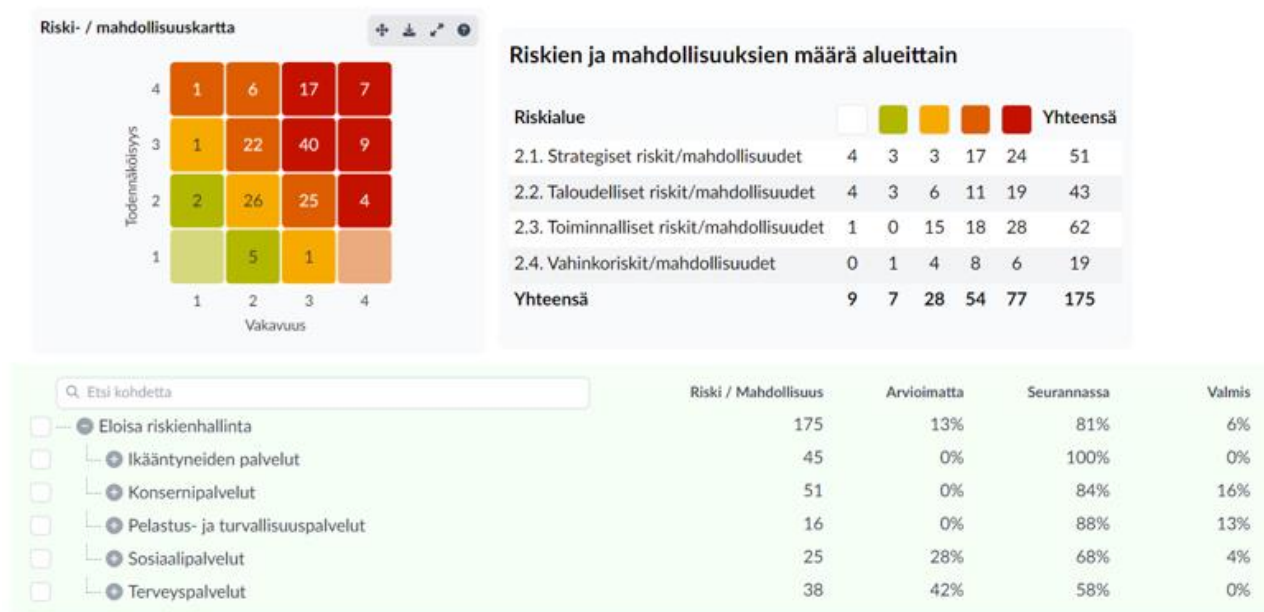
5.4 Omaisuus- ja rahoitusriskit

Aluehallitus huolehtii ja päättää omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Viranhaltijoiden ja työntekijöiden velvollisuus on huolehtia siitä, että omaisuutta säilytetään turvallisesti ja se pidetään kunnossa.

Rahoitusriskiin on varauduttu aluehallituksessa 25.5.2023 § 192 sekä aluevaltuustossa 13.6.2023 § 38 hyväksytyllä kokonaisvarallisuuden hoidon sekä rahoitustoiminnan periaatteiden ohjeistuksella. Hyvinvointialueen omaisuuden tuottavuudesta vastaa aluehallitus.

5.5 Hyvinvointialueen riskianalyysi

Hyvinvointialueella on käytössä Granite-riskienhallintaohjelmisto, jonka avulla riskianalyysit tehdään.

Kuva 7 Riski-/mahdollisuuskartta ja tilanne toimialoittain (15.11.2023 tilanne).

6 Henkilöstö

Vuosi 2024 on hyvinvointialue Eloisan toinen toimintavuosi. Aloituvuoden aikana on saatu paljon havaintoja ja kokemuksia organisaation toiminnasta tositilanteessa. Havainnot ja kokemukset ovat olleet merkittävästä muutoksesta huolimatta pääsääntöisesti positiivisia. Useita etukäteen erityisen kriittisiksi arvioituja haasteita on saatu ratkaistua vähintäänkin kohtuullisesti. Näistä haasteista voidaan mainita esim. Eloisan ensimmäinen palkanmaksu, koronakertaerät, paikalliset järjestelyerät, henkilöstöön ja palvelutuotantoon liittyvät yhteistoimintaneuvottelut. Yhteistoimintaneuvotteluja on käyty yhteensä 18 viikkoa vuoden 2023 aikana.

Eloisan organisaatiokulttuurin rakentaminen on ollut painopisteenä vuonna 2023 ja jatkuu edelleen vuonna 2024. Kilpailu osaajista on edelleen kovaa, jolloin vetovoimaisen työnantajamaiseen rakentamista on jatkettava ja mahdollisuuksien mukaan myös tehostettava. Henkilöstön vetovoiman lisäksi erityisen tärkeää on huolehtia myös pitovoimasta. Eloisa haluaa edistää hyvää henkilöstökokemusta ja vuoden 2023 aikana tämä kokemus on koko ajan parantunut. Henkilöstökokemuksen mittaamista jatketaan edelleen vuonna 2024. Johtamisen laatu vaikuttaa keskeisesti henkilöstökokemukseen ja tältä osin vuoden 2024 aikana tullaan esihenkilötyön laatua seuraamaan tähän tarkoitukseen laadittavalla järjestelmällä. Esihenkilöiden valmennus Eloisan esihenkilön rooliin jatketaan. Eloisan esihenkilön roolikuvaus on valmistunut kesällä 2023. Roolikuvauksen mukaisesti Eloisan esihenkilö vaikuttaa, välittää ja Rohkaisee.

6.1 Toiminnalliset tavoitteet

Strategian mukaisesti Eloisan selkeänä tavoitteena on olla paras ja joustavin työnantaja. Tämä edellyttää:

- Hyvää johtamista
- Osaavia työkavereita
- Molemminpuolista joustavuutta ja ketteryyttä
- Osallistumista oman ja yhteisen työn kehittämiseen
- Riittävästi hajautettuja esimiestyön vastuita.

Strategian toteutumista mitataan erikseen laadittavalla henkilöstökyselyllä. Henkilöstökyselyn avulla seurataan Eloisan henkilöstökokemusta, työtyytyväisyyttä, työhyvinvointia ja johtamisen laatua. Kyselyyn vastataan säännöllisesti ja tuloksia käydään läpi yksiköissä, toimialoittain johtotiimeissä ja koko organisaation tasolla johtoryhmässä. Tavoitteena on positiivinen kehitys kaikilla kyselyn osa-alueilla, ml. suositteluindeksi. Tavoitteena on myös vastaajien määrä vähintään 40 % koko henkilöstöstä. Lisäksi tavoitteena on työhyvinvoinnin lisääminen siten, että terveysprosentti on kaikilla toimialoilla yli 50 (ei päivääkään poissa työstä sairauden takia).

Perustavoitteena on palveluiden tuottaminen ilman häiriöitä. Henkilöstön näkökulmasta tämä tarkoittaa tehtävien selkeyttä, laadukasta esihenkilötoimintaa, yhteistyön toimivuutta ja asioiden sujuvaa hoitamista. Aloituvuonna tuli runsaasti eteen tilanteita, jotka vaativat linjauksia ja yhteisiä pelisääntöjä. Ohjeistusten ja linjausten tarkistamista, päivittämistä ja valmistelua on jatkettava edelleen vuoden 2024 aikana. Tiukan talustilanteen vuoksi tavoitteena tulee olla, että palveluita tuotetaan oman henkilöstön toimesta eikä ostopalveluhenkilöstöä käyttämällä. Tämä tarkoittaa myös sitä, että oman henkilöstön osaamista ja viihtyvyyttä tehtävissään tulee edelleen parantaa.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

6.2 Hyvinvointialueen henkilöstö toimialoittain

Alla olevassa taulukossa on henkilöstön lukumäärät toimialoittain (tilanne 10/2023, vakinaiset 6809, määräaikaiset 1340).

HYVINVOINTIALUEEN HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN	
Sosiaalipalvelut	1 486
Ikääntyneiden palvelut	1 968
Terveyspalvelut	3 240
Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	151
Konsernipalvelut	806
Sopimuspalokuntalaiset	498
YHTEENSÄ	8 149

Taulukko 4 Henkilöstön määrä toimialoittain vuonna 2023.

6.3 Henkilöstön kehittäminen ja henkilöstöetuudet

Vuonna 2024 henkilöstön osaamisen kehittämiseen varaudutaan siten, että koulutuksiin on mahdollista osallistua tasapuolisesti kaikissa ammattiryhmissä ja myös riittävän kattavasti. Sisäisiä koulutuksia eri aiheisiin liittyen järjestetään mahdollisuuksien mukaan hyvin kattavasti. Strategian toteutuminen edellyttää Eloisan arvojen mukaista toimintaa kaikilla organisaation tasoilla. Arvojen ja myös strategian konkretisoimiseksi jatketaan vuonna 2023 aloitettua valmennusta johtamistehtävissä toimiville. Esihenkilön roolikuvauksen mukaisesti Eloisan esihenkilö Vaikuttaa, Välittää ja Rohkaisee.

Eloisan henkilöstöetuudet ovat saaneet hyvää palautetta henkilöstöltä ja myös organisaation ulkopuolelta. Hyvät etuudet edistävät Eloisan työnantajamainetta ja lisäävät osaltaan veto- ja pitovoimaa. Henkilöstöetuuksien hyvää tasoa pidetään yllä myös vuonna 2024. Käytettäväksi tulee 300 euron arvoinen Smartum-etu (liikunta-/kulttuuri-/hyvinvointipalvelut), kahvit ja teet henkilöstön taukotiloihin, työyhteisöjen tyhyraha, eläkemuistaminen, työsuhdepyörä ja autoetu. Kokonaisuutena etuihin varataan 2 000 000 euroa. Vuoden 2023 määrärahavaraus henkilöstöetuihin oli 2 750 000 euroa.

6.4 Henkilöstösuunnitelma 2024

Hyvinvointialueella työskentelee noin 8000 työntekijää. Henkilöstö riittää palveluiden tuottamiseen pääsääntöisesti mutta toimialoilla, erityisesti ikääntyvien palveluiden toimialalla henkilöstön määrää on lisättävä mitoitustavoitteiden, kotihoidon yöhoidon, asiakasmäärän ja hoitoisuuden kasvusta johtuen. Vuoden aikana voi lisäksi tulla ennalta-arvaamattomia ja äkillisiä tarpeita uusien osaajien rekrytointeihin; näitä tilanteita arvioidaan ja niistä päätöksiä tehdään toimialojen johdossa käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Vaikean taloustilanteen takia vältetään avoimeksi tulevien johto- päällikkö- ja esihenkilöiden sekä hallinnollisten asiantuntijatehtävien täyttämistä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Talousarvioon sisältyvien henkilöstöön kohdistuvien sopeutustoimien takia on käyty loppuvuodesta 2023 yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelujen lopputuloksena koko organisaation osalta sopeuttamistoimilla saatava henkilöstökustannusten väheneminen ensi vuodelle on n. 6,8 miljoonaa euroa. Tähän sisältyy sosiaalipalveluiden toimialalla aluevaltuuston päätöksellä tapahtunut Sääksvuoren henkilöstön liikkeenluovutus, palkkakulujen vähentyessä nykytilanteeseen verrattuna tältä osin 2,4 miljoonalla eurolla. Lisäksi 6,8 miljoonan euron vähenemään sisältyvät tavoitteet ostopalveluiden vähentämisestä konsernipalveluissa (n. 140 000 euroa) sekä ikääntyneiden palveluiden toimialalla n. 0,9 miljoonan euron vähennys yli- ja lisätyökustannuksiin sekä kutsurahoihin.

Yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksena irtisanomisuhka kohdistuu 18 tehtävään ja näissä tehtävissä toimiviin henkilöihin. Irtisanomisen välttämiseksi työnantaja selvittää mahdollisuudet sijoittaa henkilöt toisiin tehtäviin.

Muista sopeutustoimista työnantaja hyödyntää eläkepoistumaa siten, että eläkkeelle jäävien henkilöiden tilalle ei palkata uusia henkilöitä. Näitä tilanteita työnantaja arvioi olevan ensi vuonna 33 kappaletta. Lisäksi työnantajan toimiin sisältyy määräaikaisten palvelussuhteiden jatkamatta jättämisistä, näitä tapauksia on 25 kappaletta. Sopeutustoimiin sisältyy myös tehtävämuutoksia ja henkilöiden siirtoja kahdeksan kappaletta.

Suoraan tehtäviin/henkilöihin kohdistuvia sopeutustoimia tehdään siten, että näistä koostuu yhteensä n. 3,5 miljoonan euron palkkakustannusten vähennys (ei sisällä Sääksvuoren liikkeenluovutusta, jonka henkilöstökuluja vähentävä vaikutus on noin 2,4 miljoonaa euroa).

Euroina eriteltynä sopeutustoimien kohdentuminen päätyneiden yhteistoimintaneuvotteluiden osalta:

Irtisanomisuhka	18 tehtävää	890 000 eur
Määräaikaisuuksia ei jatketa	25 tehtävää	890 000 eur
Eläkepoistuman hyödyntäminen	33 tehtävää	835 000 eur
Avoimia tehtäviä ei täytetä	11 tehtävää	660 000 eur

Sopeutustoimia kohdentuu yhteensä 87 tehtävään, joista 15 % kohdistuu johto-, päällikkö- ja esihenkilötehtäviin. Suurin osa ylläolevista sopeutustoimista kohdistuu konsernipalveluiden toimialalle.

6.5 Henkilöstövaikutusten arviointi ja yhteistoimintamenettely

Vuoden 2024 aikana erityisen tärkeää on tavoitella optimaalista henkilöstömäärää siten, että palveluiden tuottamiseen on varattu riittävästi henkilöstöä. Optimaalisen henkilöstömäärän tavoittelemiseksi henkilöstösuunnittelussa huomioidaan lähivuosina kiihtyvä eläkepoistuma eri ammattiryhmissä. Eläkepoistuman kautta tai muulla tavalla avoimeksi tulevia tehtäviä hyödynnetään henkilöstökustannusten sopeutuksessa erityisesti hallinnollisissa tehtävissä.

Käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen johdosta työnantaja huomioi työsopimuslain (55/2001) ja kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta säädetyn lain (304/2003) määräykset. Työsopimuslaki 7 luku 3.1 §:n perusteella työnantaja saa irtisanoa työsopimuksen, kun tarjolla oleva työ on taloudellisista, tuotannollisista tai työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvista syistä vähentynyt olennaisesti ja pysyvästi.

Työsopimusta ei kuitenkaan saa irtisanoa, jos työntekijä on sijoitettavissa tai koulutettavissa toisiin tehtäviin 4 §:ssä säädetyllä tavalla. Ks. myös viranhaltijalaki 37 §.

Työnantaja on kartoittanut yhteistoimintaneuvottelujen kuluessa ja kartoittaa myös irtisanomisprosessin aikana työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 4 §:n sekä viranhaltijalain (304/2003) 8 luvun 37 §:n mukaisesti mahdollisuudet työllistää henkilö Etelä-Savon hyvinvointialueen organisaatioon.

Taloudellisista ja tuotannollisista syistä tapahtuviin irtisanomisiin liittyy ns. takaisinottovelvollisuus, mikäli yhdeksän kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä tarvitaan työntekijöitä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, joita irtisanottu työntekijä on tehnyt (TSL 6 luku 6 §) tai viranhaltijan irtisanomisajan päättymisestä viranhaltijaa tehtäviltään samankaltaiseen toistaiseksi voimassa olevaan tai yli kuusi kuukautta kestävään virkasuhteeseen (KVhL 8 luku 46 §).

6.6 Työ- ja virkaehtosopimusten vaikutukset palkkoihin

Uusien työ- ja virkaehtosopimuksien sopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuksien piirissä ovat KT, SOTE (Tehy ja Super), JAU (Jyty ja JHL) ja JUKO. Ratkaisuun sisältyvät myös muun muassa kunta- ja hyvinvointialan pääsopimus liitännäpöytäkirjoineen sekä virka- ja työehtosopimuksen kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmää koskeva kehittämisohjelma.

Sopimuskorotukset 1.5.2022-30.4.2025. Sopimuskorotuksilla tarkoitetaan palkantarkistuksia sekä muita kustannusvaikutteisia työehtojen muutoksia mukaan lukien erillisen vuosien 2023–2027 kehittämisohjelman mukaisia eritä, jotka ajoittuvat sopimuskaudelle.

- Vuoden 2022 sopimuskorotukset yhteensä 2,55 %
- Vuoden 2023 sopimuskorotukset 3,08 %
- Vuoden 2024 sopimuskorotukset 2,88 %
- Sopimuskausi yhteensä 8,79 % (korkoa korolle)

Lisäksi palkat yhteensovitetään ja palkkausjärjestelmää kehitetään vuosina 2023–2025. Niiden kustannuksiksi KT on arvioinut yhteensä noin 6 %. Kustannus aiheutuu sekä palkkausjärjestelmän uudistamisesta että palkkojen yhteensovittamisesta (lakisääteinen palkkojen yhteensovittamisen velvoite liikkeen luovutuksesta johtuen). Erät neuvotellaan paikallisesti. Jollei asiasta päästä yhteisymmärrykseen, työnantaja päättää erien käytöstä. Erät jaetaan vuosien 2023–2025 aikana seuraavasti:

- 1.6.2023 yhteensä 1,5 %
- 1.10.2024 yhteensä 2,5 %
- 1.6.2025 yhteensä 2 %

Talousarvioon ei ole varattu erillistä määrärahaa palkkojen yhteensovittamiseen. Yhteensovittamiseen käytetään eri sopimusalojen paikallisia järjestelyeriä, jotka on varattu talousarvioon.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

7 Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa on kuvattu toimialueiden sisältö, laskennallinen talousarvio ja toiminnalliset tavoitteet sekä toimialueen keskeiset tunnusluvut.

7.1 Sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointialueen sosiaalipalveluiden palvelualueet ovat lapsiperhepalvelut, lastensuojelu, työikäisten palvelut, vammaispalvelut sekä yhteiset palvelut.

Sosiaalipalvelut ja niiden järjestämisen velvoite perustuvat sekä yleis- että erityislainsäädäntöön ja osin lainsäädäntöön perustuvaan asiakkaan subjektiiviseen oikeuteen.

Alueellamme on ikäryhmään suhteutettuna maan toiseksi eniten huostassa olevia lapsia ja nuoria sekä lastensuojelun avohuollon asiakkuuksia. Lapsiperheille suunnattuja matalan kynnyksen palveluja ja palveluun pääsyä kehitetään määrätietoisesti tämän suunnan kääntämiseksi.

Palvelu voi olla lähipalvelua asiakkaan palvelutarpeen mukaan (esim. Lastensuojelun avohuollon palvelut lapsen kasvu- ja elinympäristössä) tai keskitetysti tuotettua ja liikkuvaa palvelua. Palvelujen järjestämisessä pyritään joustavuuteen ja saavutettavuuteen ja toimitaan ensisijaisesti hyvinvointialueen omissa tiloissa, esimerkiksi sote-keskusten yhteydessä. Toimialalla on omaa asumispalvelua erityisesti vammaispalveluissa (21) ja vaativien erityispalvelujen sekä kuntouttavan työtoiminnan yksiköitä sekä vuokra- että omissa toimitiloissa.

Sähköisiä asiointi- ja palvelukanavia on otettu käyttöön hyvinvointialueen ensimmäisenä toimintavuotena ja niitä kehitetään vuonna 2024 erityisesti työikäisten sosiaalipalveluissa ja vammaispalveluissa. Lapsiperheiden palveluneuvo toimii jo tulokanavana perheitä tukeviin ja matalan kynnyksen palveluihin.

Sosiaalipalveluissa tehdään työtä hyvinvointialueen Myö yhdessä - mission mukaisesti. Palvelualueiden yhteisenä tavoitteena on matalan kynnyksen palveluiden saavutettavuuden varmistaminen ja peruspalvelujen vahvistaminen.

Vuoden 2024 aikana käynnistyy sosiaalipalveluissa koko hyvinvointialuetta hyödyttävä tutkimuksen ja kehittämisen yhteisprofessori Itä-Suomen yliopiston kanssa.

Sosiaalipalveluiden organisaatiossa on viisi palvelualueetta, joita johtavat toimialajohtajan alaisuudessa palvelualuepäälliköt (4) ja vammaispalvelujohtaja.

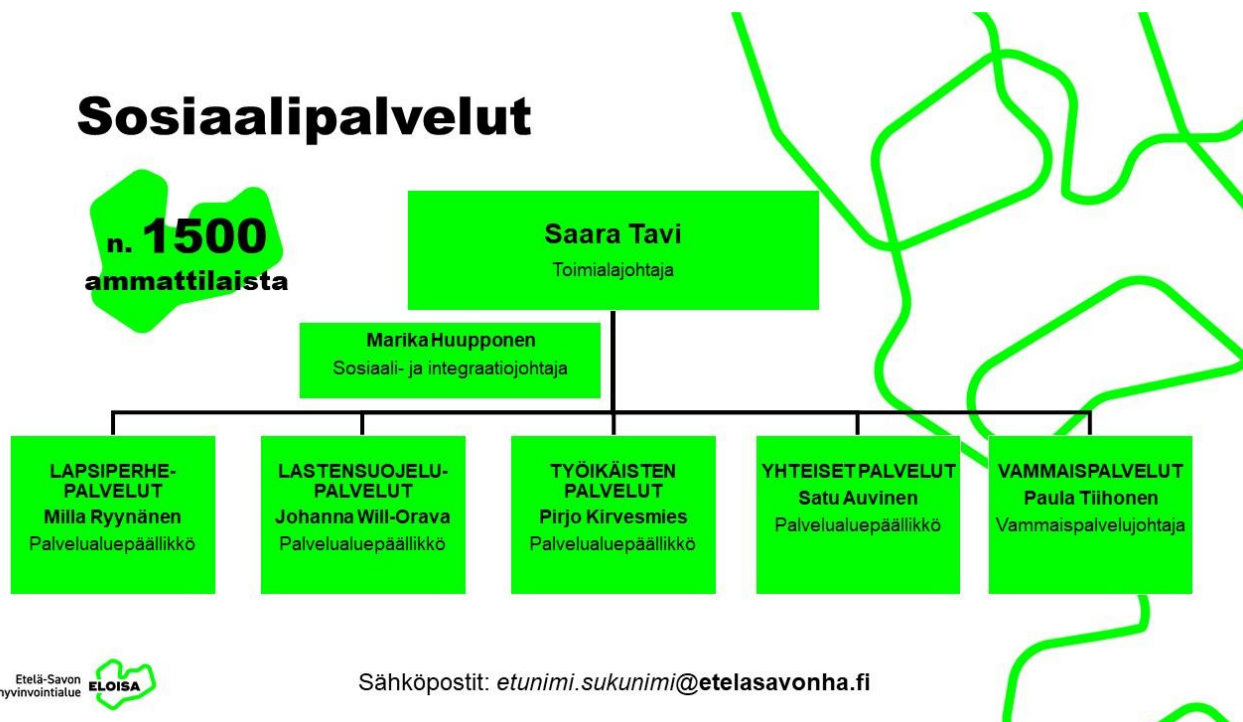
Sosiaalipalveluissa on henkilöstöä yhteensä 1486, josta suurin osa on Vammaispalvelut ja Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen palvelualueella.

Henkilöstömäärä

Lastensuojelu	Työkäisten palvelut	Lapsiperhepalvelut	Vammaispalvelut	Yhteiset palvelut
136	101	94	1095	60

Taulukko 5 Sosiaalipalveluiden henkilöstömäärät.

Sosiaalipalvelut

Kuva 8 Sosiaalipalvelujen organisaatiokaavio

Yhteiset palvelut

Yhteisiä palveluja ovat perhekeskus-verkosto, sosiaalipäivystys, poliisissa tehtävä sosiaalityö, lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö, turvakotipalvelu, tiedolla johtaminen, kehittäminen, toimialan varautuminen, sosiaalipalvelujen sihteeripalvelut sekä controller- ja asiakasmaksupalvelut. Yhteiset palvelut poikkileikkaavat sosiaalipalvelut ja niillä on yhdyspinta muille toimialoille sekä järjestöihin.

Sosiaalipäivystyspalvelun, poliisissa tehtävän sosiaalityön, turvakotipalvelun sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön palveluprosessien yhdenmukaistaminen jatkuu 2024.

DigiFinlandin Sähköinen perhekeskus on asiointikanava hyvinvointialueiden perhekeskustoiminnalle. Palvelu kokoaa yhteen lapsiperheille tarkoitettuja palveluita ja tukee perhekeskus-palvelukokonaisuutta. Kesällä 2023 käyttöön otettu Omaperhe kokoaa kaiken perheille tarkoitetun tiedon, tuen ja palvelut yhteen osoitteeseen. Palvelua koordinoi hyvinvointialue ja se kattaa sotepalvelujen lisäksi alueen kuntien, järjestöjen sekä seurakuntien palvelut. Vuoden 2024 alussa otetaan käyttöön OmaHelfperi-nuorten asiointikanava ja kevään aikana

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

ammattilaisten osio. Sähköisen perhekeskuksen käyttöönotto rahoitetaan kestävän kasvun rahoituksesta (RRP2) vuosina 2023–2024.

Yhteisiin palveluihin sijoittuu hyvinvointialueen ja Itä-Suomen yliopiston sosiaalityön yhteisprofessori ja siihen liittyvä tutkimus- ja kehittämistyö vuodesta 2024 alkaen. Yhteisprofessori vahvistaa sekä Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen ja muiden sotepalveluiden kehitystyötä ja osaamista koko hyvinvointialueella.

Lapsiperhepalvelut

Lapsiperheiden sosiaalipalveluja ovat perheneuvo, kasvatusta- ja perheneuvonta, lapsiperheen kotipalvelu, sosiaalityö ja -ohjaus, perhetyö, tukisuhteellisuus ja perheoikeudelliset palvelut. Lasten omaishoidontuki on osa lapsiperheiden palveluja 1.1.24 alkaen.

Tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä vahvistamalla vanhemmuutta sekä pari- ja perhesuhteita. Tavoitteena on lapsiperheiden omien voimavarojen vahvistaminen sekä ongelmien ennaltaehkäiseminen. Perheelle varhain tarjottava tuki vähentää ongelmien vaikeutumista sekä lastensuojelun ja muiden korjaavien ja erityispalvelujen tarvetta tarjoamalla konkreettista, oikea-aikaista sekä tilapäistä apua ja tukea perheille.

Vuonna 2024 jatketaan Eloisan arvojen ja vision mukaisesti palvelujen ydintehtävien, prosessien ja työntekijöiden tehtäväkuvien selkeyttämistä. Pääpaino on oman, kustannustehokkaan toiminnan kehittämisessä, jolloin ostopalvelujen tarve vähenee. Perheneuvo koordinoi varhaisen tuen kokonaisuutta.

Sosiaalityössä keskitytään palvelujen järjestämisen ja toteutuksen roolien kirkastamiseen. Huolehditaan siitä, että palvelupäätökset ovat tehty ja asiakas- ja toteuttamissuunnitelmat ovat ajantasaisia. Vahvistetaan sosiaaliohjauksen asemaa varhaisen tuen palveluna.

Tunnistetaan ja kuvataan lapsiperhepalvelujen eri asiakassegmentit ja keskitytään kaikissa palveluissa erityisesti vanhempien kanssa tehtävään työhön. Huomioidaan perhekeskustoimintamallin mukaisesti lapsiperhepalvelujen keskeiset yhdyspinnat, luodaan yhteistyörakenteet ja edistetään HYTE-toimintaa. Parannetaan ja kehitetään tiedonhallintaa ja tiedolla johtamista. Lapsiperhepalveluiden henkilöstömäärä on yhteensä 98.

Palvelutuotantosuunnitelma lapsiperheiden palveluissa

Lapsiperheiden palveluita kehittämällä ja vahvistamalla tavoitellaan kustannussäästöä erityisesti lastensuojelun palveluissa, kun perheitä tuetaan ajoissa. Menetelmät on kuvattu yllä ja niitä jo toteutetaan. Riski tavoitteen toteutumiselle on suhteellisen nopeaksi suunniteltu tavoiteaikataulu ja toimintakulttuurin hidas muutos.

Lastensuojelupalvelut

Lastensuojelun palveluita ovat lastensuojelun sosiaalityö ja -ohjaus, tehostettu perhetyö, lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuolto sekä lasten ja nuorten koti Kuutti ja Nuorten vastaanottoyksikkö Havurinne.

Lastensuojelun avohuollossa työskentelee ohjaajia, perhetyöntekijöitä sekä perheterapeutteja. Ohjaajan tehtäviin kuuluu sosiaaliohjaus, ammatillinen tukihenkilötoiminta, avohuollon tukitoimien toteuttaminen ja sosiaalityöntekijän työparina toimiminen.

Lastensuojelun avohuollon palvelut ovat lähipalvelua. Avohuollon tukitoimia vahvistetaan omalla toiminnalla ja ostopalveluja vähentämällä. Lastensuojelun avohuollon tiimirakenteiden toimivuutta arvioidaan ja tehdään tarvittaessa muutoksia.

Lastensuojelun sijais- ja jälkihuollon palvelut tuotetaan keskitetysti. Painopiste sijais- ja jälkihuollossa on sijaishuollon aikaisen tukityön kehittäminen, perhehoidon vahvistaminen sekä jälkihuollon kehittäminen. Perhesijoituksen sosiaalityöntekijät rekrytoivat, valmentavat ja järjestävät lisäkoulutusta perhehoitajille.

Jälkihuolto-oikeuden ikäraja on lakisuudistuksen (1.1.2024) mukaan laskemassa kahdella ikävuodella siihen saakka, kun nuori täyttää 23-vuotta. Lastensuojelulakiin säädettäisiin kuitenkin siirtymäsäännös, jonka perusteella oikeus jälkihuoltoon päättyisi 30.6.2024. Siirtymäajalla varmistettaisiin jälkihuolto-oikeuden piirissä jo olevien nuorten suunnitelmallinen siirtyminen tarpeenmukaisten muiden palveluiden ja etuuksien piiriin jälkihuollon päättyessä.

Lastensuojelussa käytetään systeemistä työskentelymallia. Siinä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa tuekseen moniammatillisen tiimin, johon kuuluvat myös perheterapeutit. Tavoitteena on vaikuttavien palveluiden tuottaminen asiakasta osallistaen. FIT-mittarin pilotointi jatkuu edelleen. Sijaishuollon digipeli palautteen antamiseksi sähköisen sovelluksen avulla on otettu käyttöön. Kokemusasiantuntijatoimintaa kehitetään edelleen.

Vuoden 2024 alusta lukien lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa laissa olevan henkilöstömitoituksen mukaan olla enintään 30 asiakasta (vuonna 2023 35 lasta).

Palvelujen kehittämisessä huomioidaan lastensuojelulain kokonaisuudistus. Lastensuojelun kehittämishankkeeseen on haettu rahoitusta yhdessä ISO:n, Pohjois-Savon ja Kainuun hyvinvointialueiden lastensuojelupalveluiden kanssa vuosille 2024-2027. Hankkeen tavoitteena on vanhemmuuden vahvistaminen luomalla uudenlaisia yhteistyörakenteita lastensuojelun sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden toimijoiden kanssa lapsen ja perheen arkeen, kokeilemalla vaikuttavia menetelmiä yhteisasiakkuuksissa ja luodaan pysyvät toimintamallit vanhemmuuden arviointiin ja vanhemmuuden tuen työhön.

Palvelutuotantosuunnitelma lastensuojelussa

Hyvinvointialueen uuden sijaishuoltoyksikön suunnittelu jatkuu ja tilojen remontointi käynnistyy Mikkelin sairaalakampuksen P-rakennukseen. Tällä hankkeella sekä muulla oman toiminnan vahvistamisella tavoitellaan vuodesta 2025 alkaen merkittävää kustannussäästöä sijaishuoltoon, mikä on palvelutuotantosuunnitelmaan lastensuojelun palvelualueelle kirjattu tavoite. Omaa toimintaa vahvistetaan pääosin ostopalvelujen käyttöä vähentäen.

Lapsiperhepalvelujen sisällön ja toiminnan kehittämisellä ja vahvistamisella tavoitellaan kustannussäästöjä lastensuojeluun. Riski tavoitteen toteutumiselle on suhteellisen nopeaksi suunniteltu tavoiteaikataulu ja toimintakulttuurin hidaski muutos.

Työkäisten palvelut

Työkäisten sosiaalipalveluja ovat suunnitelmallinen ja kuntouttava sosiaalityö ja -ohjaus erilaisissa arkielämän vaikeuksissa ja elämän kriisitilanteissa sekä taloudellisen tuen palvelut (täydentävä ja ehkäisevä

toimeentulotuki, asiakkaiden raha-asioiden hoitaminen), sosiaalinen luototus, kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus, työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP-toiminta) ja työkyvyn tuen palvelut.

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja, työvoimaviranomaisen palveluja, hyvinvointialueen järjestämävastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. (Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386, 6§)

Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta kiintiöpakolaisille, oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille, tilapäisen suojelun perusteella kotikunnan saaneille henkilöille sekä muille maahanmuuttajille.

Vastuu kotoutumisen edistämisestä on siis usealla viranomaistaholla ja lisäksi kolmannen sektorin toimijoilla on merkittävä rooli. Palvelua tarjotaan yksilöille, perheille sekä yhteisöille huomioiden asiakkaiden moninaiset taustat (mm. traumatausta, terveys, kulttuuri, koulutus).

Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton yksikön asiakasmäärät ovat kasvussa johtuen Ukrainan sodan seurauksena alueelle jäävien henkilöiden määrästä sekä Savonlinnaan saapuvien 30 kiintiöpakolaisen vastaanottamisesta. Lisäksi yleismaailmallisen tilanteen vuoksi riskinä on asiakasmäärien kasvu, mikä voi lisätä työmäärää nopeasti.

Työllisyyttä edistävien sosiaalipalvelujen tavoitteena on sovittaa yhteen työkäytäntöjä ja vastuita, jotta erityisesti heikossa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden palvelut voidaan turvata. Työttömien terveystarkastukset, työkyvyn tuki, eläke-edellytysten selvittely, maahanmuuttajien kotouttaminen, TYP-toiminta, kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus ym. nivotaan kokonaisuudeksi, jotta heikossa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden tilanteet työllistymistä tukevien palvelujen saannin suhteen paranevat, asiakkaat saavat mahdollisuuksia työllistyä ja työllisyysaste nousee.

Hallitusohjelmassa on esitetty useita muutoksia sosiaaliturvaan vuodelle 2024. Suunnitteilla on mm., että työttömyysturvaan ei maksettaisi lapsikorotuksia 1.4.2024 alkaen ja työttömyysturvan suojaosuudesta luovuttaisiin, joka tarkoittaisivat työmarkkinatuen tai peruspäivärahaan vähennystä. Yleisen asumistuen saamisen ehtoja kiristettäisiin, jolloin tukiprosentti laskisi, ansiotulovähennys poistuisi ja oikeus saada asumistukea omistusasuntoon poistuisi. Myös nuorten kuntoutusrahan määrä alenisi. Nämä esitetyt muutokset toteutuessaan vaikuttavat KELA:n myöntämän perustoimeentulotuen määrään, jolloin täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarve kasvaisi lisäten hyvinvointialueen kustannuksia.

Palvelutuotantosuosunnitelma työikäisten palveluissa

Vuodelle 2024 on säästötavoitteeksi asetettu palvelutuotantosuosunnitelmassa 500 000 €, joka kohdentuu kuntouttavan työtoiminnan kustannuksiin. Kuntouttavaa työtoimintaa tuotetaan sekä omana toimintana että ostopalveluna ja ostopalvelut kilpailutetaan siten, että uudet sopimukset voidaan tehdä palveluntuottajien kanssa vuoden 2024 alkupuolella.

Kuntouttavaa työtoimintaa sosiaalihuollon palveluna tullaan talousarviovuoden aikana kustannustehokkuuden lisäämiseksi selkeyttämään, mikä voi tarkoittaa kuntouttavan työtoiminnan toimitilojen tiivistämistä ja työikäisten palvelujen työtoimintayksiköiden keskittymistä tuottamaan vain kuntouttavaa työtoimintaa. Riski tavoitteen toteutumiselle on ennakoitua suurempi palvelukysyntä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Vammaispalvelut

Vammaispalvelut ovat avopalvelut, asumispalvelut ja perhehoito ja vaativat erityispalvelut (Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus). Avopalveluissa, asumispalveluissa ja perhehoidossa järjestetään ja tuotetaan sekä vammaispalvelulain että erityishuoltolain mukaisia palveluja. Vaativat erityispalvelut ovat erityishuoltolain mukaisia palveluja. Uuden vammaispalvelulain voimaantulo siirtyy toteutuvaksi 1.1.2025.

Vammaispalveluissa päätavoitteena on, että asiakkaat ovat palvelutarvettaan vastaavissa palveluissa

Kansallisestikin tarkasteltuna erityispiirteenä Etelä-Savon hyvinvointialueella on erityishuoltoa tuottava Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, joka tuottaa suurimman osan vaativan kuntoutuksen palveluista maan muille hyvinvointialueille.

Vammaispalveluiden kustannukset olivat vuonna 2022 THL:n arviointiraportin mukaan edelleen korkeat, josta syystä palvelutuotantosuunnitelmaan liittyy useita vammaispalveluiden sopeuttamistavoitteita. Osatavoitteisiin on päästy jo vuonna 2023 mm henkilökohtaisen avun oman toiminnan lisäämisellä.

Palvelutuotantosuunnitelma vammaispalveluissa

Avopalveluissa on palvelutuotantosuunnitelman mukaisena toimenpiteenä mm. henkilökohtaisen avun oman toiminnan lisääminen. Tavoitteeseen sisältyy ensi vaiheessa työnantajamallin sijaismaksamisen siirtäminen koko alueella omaksi toiminnaksi sekä henkilökohtaisen avun arviointijaksojen ja oman toiminnan käynnistäminen koko alueella. Arviointijaksojen avulla asiakkaiden palvelutarve tulee arvioiduksi entistä tarkemmin ja yhtenäisillä kriteereillä. Säästötavoitteessa onnistuminen vuosien 2024-2025 aikana edellyttää myös myöntämiskriteerien tarkastamista yhtenäisiksi koko alueella. Tuottamistapoina henkilökohtaisessa avussa on käytössä oman toiminnan lisäksi työnantajamalli, ostopalvelu ja palveluseteli. Tavoitteena on vähentää ostopalveluja henkilökohtaisessa avussa merkittävästi. Myös kuljetuspalvelut yhtenäistetään koko alueella 1.2.2024 lähtien, kun kilpailutettu kuljetuspalvelumalli astuu voimaan. Kilpailutuksessa ovat sekä kuljetukset että väli-tystoiminta. Palveluohjauksen yhteistyötä asumispalvelujen ja vaativien erityispalvelujen kanssa kehitetään.

Asumispalveluiden omia yksiköitä on 21 ja niissä asiakkaita n. 300 kpl. Eritasoisia asumispalveluja ostetaan noin 380 asiakkaalle. Koko hyvinvointialuetta koskevat kilpailutetut asumispalvelujen puitesopimukset on määrä tulla voimaan 1.1.2024 ja voimassa olevat asiakkuudet on tavoitteena siirtää näiden sopimusten piiriin viimeistään 1.4.2024. Kilpailutuksella tavoitellaan taloudellisuutta ja hinnoittelun vakautta. Tavoitteena on myös saada monitasoista asumisen tarjontaa, erityisesti tuetun asumisen on koettu olevan ajoittain vähäistä. Myös keveämpiin asumispalveluihin tulisi olla saatavilla koko sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen tuki tilapäisissä tilanteissa, jotta asiakas siirrettäisiin tukevampiin palveluihin vasta palvelutarpeen muuttuessa pysyvästi. Vammaisten ihmisten oikeus peruspalveluihin tulisi turvata koko organisaatiossa.

Talousarvioon sisältyy asumispalvelujen esihenkilötyön saattaminen 1.1.2025 voimaan tulevien valvontalain säännösten mukaiseksi (jokaisessa ympärivuorokautisessa yksikössä tulee olla oma esihenkilö). Edelleen yhteisöllisessä asumisessa esihenkilöllä voi olla useampi yksikkö.

Vuoden 2024 aikana kehitetään asumisen arviointimalli, jota myös pilotoidaan mahdollisuuksien mukaan. Arviointijaksot on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2025.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Vaativat erityispalvelut ovat Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksessa Nenonpellossa toteutettavia lasten, nuorten ja aikuisten laitospalveluja, toiminnallista kuntoutusta, asiantuntijapalveluja ja poliklinikkapalveluja. Myynti muille hyvinvointialueille on näissä palveluissa merkittävää ja sitä myös edelleen kehitetään. Asiakkaista vajaa 1/3 on Etelä-Savosta. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen kustannusanalyysin valmistuttua jatketaan toiminnan tulevaisuuskenaario-työtä.

Laitospaikkoja on lapsille ja nuorille 9 yksikössä yhteensä 85. Lasten ja nuorten palveluissa painopiste on lasten ja nuorten vaativan erityisen tuen palveluissa kohdistuen erityisesti psykososiaaliseen kuntoutukseen valtakunnallisesti. Palveluja tukee Sateenkaaren erityiskoulu.

Aikuisten kuntoutuspaikkoja on 89 ja ne sijoittuvat 9 yksikköön. 1.1.2024 aloittava Kuntoutusyksikkö Privaatti on jo kuntoutuspaikkaluvussa mukana. Aikuisten vaativan erityisen tuen palveluissa painopiste on erityisesti erityishuollon tahdosta riippumattomassa hoidossa valtakunnallisesti. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksella hoidetaan myös THL:n lähettämiä tahdosta riippumattomaan erityishuoltoon määrättyjä henkilöitä.

Kriisipäivystys ympärivuorokautiseen hoitoon erityishuollon asiakkaiden osalta tulisi ratkaista yhteistyössä terveydenhuollon kanssa.

Jalkautuvia asiantuntijapalveluita ja konsultaatiopalveluita kehitetään ja pilotoidaan. Tavoitteena on tuottaa asiantuntijapalveluista tukea avopalveluihin sekä vahvistaa moniammatillista yhteistyötä sekä omalla toimialalla että yli toimialarajojen.

Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksessa OT-hankkeessa kehitetty erityisen vaativan perhekuntoutuksen malli tullaan kuvamaan THL yhteiskehittämisen alusta Innokylään ja sen jalkauttamista jatketaan Vaalijalan järjestämässä perhekuntouksessa. Perhekuntoutuksen mallin tavoitteena on mallintaa vaativan erityisen tuen perhekuntoutuksen sisällöllistä prosessia ja toimintamalleja.

Riskinä suunnitelman toteutumiselle on henkilöstön saatavuus, peruspalvelujen heikko saatavuus, vaativien erityispalvelujen käytön ennakoimaton kasvu hyvinvointialueella ja häiriöt ulko- ja hyvinvointialuemyynnissä. Lisäksi vammaispalveluissa on määrärahasidonaisuuden ohittavia asiakkaan subjektiivisia oikeuksia.

Palvelutuotantosuunnitelma ja yhteistoimintamenettelyn vaikutukset

Vuoden 2024 talousarvioon sisältyy merkittävä talouden tasapainottamisen tavoite, johon pääsemiseksi hyvinvointialueella on laadittu palvelutuotantosuunnitelma ja käyty kolmet yt-neuvottelut vuoden 2023 aikana. Palvelutuotantosuunnitelman lisäksi tarvitaan myös lisäsopeuttamistoimia, jotta vaikutukset talouden tasapainoon saattamiseksi olisivat riittävän tehokkaita myös suunnitelmavuosina.

Sosiaalipalvelujen palvelutuotantosuunnitelman vuosien 2023, 2024 ja 2025 kokonaissäätötavoite on yhteensä 11 950 000 euroa, talousarviovuodelle 2024 tavoite on 3 450 000 euroa. Vuonna 2023 suunnitelmasta on toteutuksessa 0,7 miljoonaa euroa (vaativien kuntoutuspalvelujen käyttö alueella ja henkilökohtaisen avun oman toiminnan lisääminen).

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Toiminnalliset tavoitteet

Strategialinkitys	Tavoitteen kuvaus	Käytettävä mittari	Tavoitearvo
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Asiakkaan oikeus palveluun pääsyyn toteutuu lain mukaisesti.	Asiakkaan pääsy palvelutarvearvioon (toimeentulokiasiakas)	7 vrk yhteydenotosta
Kestävä ja mahdollistava talous	Palvelu on järjestetty asiakaslähtöisesti, tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti	Matalan kynnyksen palveluiden ja peruspalveluiden käyttö	Käyntimäärät matalan kynnyksen palveluissa kasvavat 10 %
Teknologia- ja toimintakokeilujen sekä kehittämishaioiden määrä ja laajuus.	Etäasiointi on asiakaslähtöistä ja tarkoituksenmukaista	Lastensuojelun sijaishuollon laitos- ja perhehoidon käyttö	Perhehoidon osuus sijaishuollon kokonaisuudesta kasvaa vuoden 2023 tasosta
	Peruspalvelujen saavutettavuus	Perheneuvon käyttöaste	Perheneuvon asiakaskontaktien määrä kasvaa 20 % vuoden 2023 tasosta
		Sähköinen perhekeskus	Sähköisen perhekeskuksen OmaHelppori ja ammattilaisen osio otetaan käyttöön
		Digitaalisten kanavien käyttöönotto ja käyttöaste	Palvelujen käyttö digitaalisilla kanavilla kasvaa 50%
			Työikäisten sosiaalipalvelujen chat
			Vammaispalvelujen chat

Taulukko 6 Sosiaalipalvelujen toiminnalliset tavoitteet.

Sosiaalipalvelujen talous 2024

Sosiaalipalvelujen vuoden 2024 talousarvion toimintamenot ovat 162,4 miljoonaa euroa ja toimintatulot 50,1 miljoonaa euroa. Talousarvioon sisältyy palvelutuotantosuunnitelman vuodelle 2024 suunnitellut tavoitteet, yhteensä 3 450 000 euroa. Myös yhteistoimintamenettelyn vaikutukset on huomioitu talousarviossa.

Toimintatuloista merkittävä osuus on ulkohyvinvointialuemyyntiä Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen palveluissa, jossa tavoitellaan kasvua vuoteen 2023 verraten uuden Privaatti-yksikön käynnistyessä vuoden 2024 alussa. Arvio vammaispalveluiden toimintatuotoista vuodelle 2024 on 47 miljoonaa euroa.

Lasten omaishoidon palvelu siirtyy lapsiperhepalveluiden palvelualueelle 1.1.2024 ja vastaava 800 000 euron määräraha siirtyy tästä syystä ikäpalveluista lapsiperhepalveluihin.

Palvelutuotantosuunnitelman lisäksi toimialalle on asetettu 1,4 miljoonan euron lisäsäästötavoite vuodelle 2024. Säästötavoitteita on alustavasti kohdennettu seuraavasti ja tavoitteet täsmentyvät talousarviovuoden alkaessa:

- Vammaispalveluissa Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen palvelujen tuotantotapa arvioidaan palvelujen kysynnän ja vuonna 2023 tehdyn kustannusanalyysin pohjalta
- yhteisten periaatteiden ja linjausten (mm. HR) jalkauttaminen palvelualueille varmistetaan palvelualueilla
- ostopalveluja karsitaan
- yli-, lisätyö- ja kutsurahojen käyttöä vähennetään
- kuntouttavan työtoiminnan omaa toimintaa tiivistetään, tila ja toimintatarkastelun keinoin
- mahdolliset toiminnalliset ja organisaatiomuutokset.

Talous

SOSIAALIPALVELUT	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluevaltuustoon nähden)	50 136
Toimintamenot (sitova aluevaltuustoon nähden)	-162 407
Toimintakate	-112 271

Taulukko 7 Sosiaalipalvelujen talousarvio

Lapsiperhepalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	2
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-10 184
Toimintakate	-10 182

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Lastensuojelu	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	1 161
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-39 442
Toimintakate	-38 281
Työkäisten palvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	1 098
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	- 9 374
Toimintakate	- 8 276
Vammaispalvelu ja Vaalijalan osaamiskeskus	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	47 089
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-99 090
Toimintakate	-52 001
Yhteiset sosiaalipalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	786
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	- 4 317
Toimintakate	- 3 531

Taulukko 8 Sosiaalipalveluiden palvelualuekohtaiset talousarviotiedot.

Sopeutustoimenpiteet

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Ulkohyvinvointialuemyynti	500 000 €
2. Lastensuojelu, painopiste peruspalveluihin	300 000 €
Yhteensä	800 000 €

Taulukko 9 Vuodelta 2023 siirtyvät toteutumattomat säästöt.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Ulkohyvinvointialuemyynti, lisäys	1 000 000 €
2. Painopiste peruspalveluihin, lastensuojelu	500 000 €
3. Henkilökohtainen apu; oman toiminnan lisääminen	500 000 €
4. Palveluasumisen kilpailutus, vammaispalvelut	150 000 €
5. Kuljetuspalvelujen kilpailutus, vammaispalvelut	300 000 €
6. Erityispalvelujen käytön optimointi, vammaispalvelut	500 000 €
7. Kuntouttava työtoiminta	500 000 €
Yhteensä	3 450 000 €

Taulukko 10 Palvelujen tuotantosuunnitelman toimenpiteet.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Lopetettavat tehtävät	155 000 €
2. Sääksvuoren liikkeenluovutus, henkilöstömenovähennys	2 413 000 €
Huom! Tulosvaikutteisesti toimintatuotot vähenevät noin 2 miljoonaa euroa.	
Yhteensä	2 568 000 €

Taulukko 11 Yhteistoimintamenettelyjen säästöt (20.11.2023 päättyneet neuvottelut).

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus, edelleen selkeyttäminen	300 000 €
2. Kuntouttava työtoiminta, oman toiminnan tiivistäminen	300 000 €
3. Ostopalvelujen karsinta ja oman työn priorisointi	400 000 €
4. Vaalijalan erityispalvelut, selvitys tuotantotavasta	200 000 €
5. Toiminnalliset ja mahdolliset organisaatiomuutokset	200 000 €
Yhteensä	1 400 000 €

Taulukko 12 Lisäsäästötoimenpiteet (yhteensä 2,4 miljoonaa hyvinvointialueella).

7.2 Ikääntyneiden palvelut

Toiminnan kuvaus

Ikääntyneiden palvelujen strateginen tavoite

Etelä-Savon hyvinvointialueen ikäohjelmassa on määritelty palveluille painopistealueet: tarjolla ikäystävällistä asumista, saatavilla laadukkaita palveluja, mahdollisuuksia työn tekemiselle, tukea toimintakyvyn ylläpitoon, käytössä laaja tukiverkosto ja apuna uusinta teknologiaa. (<https://etela-savo.fi/etela-savon-hyvinvointialue/ika-ohjelma/>). Kukin palvelualue on määritellyt painopisteille ja palvelutuotantosunnitelmaan pohjautuen toimenpiteet, joiden toteutumista seurataan.

Vaikuttavuustavoitteena on palvelurakenteen keventäminen niin, että asiakkaat saavat oikea-aikaiset palvelut viivytyksettä. Kokeilemalla erilaisia toimintamalleja, kuten liikkuvia palveluita, etäpalveluita fyysisten palvelujen rinnalle, saadaan resurssit paremmin riittämään niille, jotka tarvitsevat fyysistä hoivaa, hoitoa ja palvelua. Ikääntyneiden palvelut tuotetaan lähellä asukkaita.

Palvelurakenteen keventämisellä ja monipuolistamisella hillitään kustannusten kasvua. Arviointiraportti v. 2023 mukaan Etelä-Savon alueen 75 vuotta täyttäneeseen väestöön suhteutetut ikääntyneiden palvelujen kustannukset olivat noin 10 prosenttia pienemmät kuin maassa keskimäärin. Palvelurakenteen keventämistä on tehty systemaattisesti alueella ja näin saatu kustannusten kasvua hillittyä palvelutarpeen kasvusta huolimatta. Ikääntyneille suunnattujen palvelujen tarpeen ja kustannusten lisäksi kasvavat myös perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon tarve ja kustannukset (Arviointiraportti, THL 2023).

Asiakas- ja palveluohjauksella on iso rooli palvelurakenteen muutoksessa. Painopistettä siirretään ennaltaehkäiseviin, terveyttä ja hyvinvointia edistäviin sekä kotona asumista mahdollistaviin ja tukeviin palveluihin. Asu- ja palveluohjauksella monipuolistetaan huomioiden palvelutarve. Tavoitteeseen mennään asteittain toimintaa ja taloutta arvioiden, tiedolla johtaen, asiakaskokemusta kuunnellen ja palveluita räätälöiden. Käytettävissä olevat voimavarat hyödynnetään tehokkaasti niin, että pystytään vastaamaan ikääntyneiden kasvavaan palvelutarpeeseen oikea-aikaisesti ja laadukkaasti ja niin, että luottamus palveluihin säilyy.

Henkilöstörakenteen monipuolistamisen kautta varmistetaan riittävää resurssia ja koulutettujen hoitajien työaika käytetään tarkoituksenmukaisesti eli itse asiakastyöhön. Resurssia kohdennetaan tiedolla johtaen sinne, missä suurin tarve on ja luodaan riittävä varahenkilöstö. Enenemässä määrin henkilöstö liikkuu.

Ikääntyneiden palvelujen organisaatorakenne

Ikäpalveluissa on matala hallinto ja pääpaino on asiakastyössä. Työntekijöitä on yhteensä noin 1982. Lakisääteiset mitoitukset ja asiakkaiden tarpeet ohjaavat henkilökunnan määrää ja tarvetta.

Ikääntyneiden palvelukokonaisuus muodostuu arjentuki- ja etäpalveluista, kotiin annettavista palveluista, asu- ja palveluohjauksista ja geriatrisista osastopalveluista sekä yhteisistä palveluista. Vuonna 2024 saadaan kansainvälisen rekrytinnin kautta noin 70 hoiva-avustajaa. Oppisopimuksia lisätään ja henkilöstörakennetta monipuolistetaan. Asumisessa noudatetaan lakisääteistä henkilöstömitoitusta ja seurataan mitoituksen toteutumista. Eläkeiän täyttäneitä työntekijöitä on n. 80. Kotihoidossa resurssitarve muodostuu asiakkaiden palvelun tarpeesta ja palvelusuunnitelmasta ja resurssitarvetta seurataan resurssityökalun kautta.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Ikääntyneiden palvelut

Kuva 9 Ikääntyneiden palvelujen organisaatiokaavio.

Henkilöstömäärä

Arjen tuki- ja etäpalvelut	Kotiin annettavat palvelut	Asumispalvelut	Geriatrinen osastopalvelu	Yhteiset palvelut
262	771	797	134	4

Taulukko 13 Ikääntyneiden palveluiden henkilöstömäärät.

Yhteistoimintamenettelyn vaikutus

Hallintoa on jo tiivistetty edellisiin organisaatioihin nähden, jotta on saatu asiakastyöhön enemmän tekijöitä. Ikääntyneiden palveluissa on toimialajohtajan lisäksi 5 palvelualuepäällikköä ja heillä on vastuullaan laajat kokonaisuudet. Yksi heistä toimii myös ikäpalvelun ylilääkärinä. Palvelualuepäällikköillä on suorina alaisina esihenkilöt ja osalla myös suoraan työntekijöitä. Asiantuntijatehtäviä tiivistetään edelleen eli jätetään täyttämättä 3 htv:tä ja heidän työtehtävät jaetaan. Esihenkilötyötä tiivistetään 2-3 htv:tä niissä alueissa, joissa on pienimmät henkilöstömäärät. Jokainen rekrytointi arvioidaan ja katsotaan asiakastarve resurssityökalusta ja henkilöstömitoituksen kautta. YT:n vaikutus on noin 5-6 htv:n vaikutus eli noin 250 000-300 000 euroa. Lisäksi vähennetään lisä-, ylityö ja kutsurahan käyttöä tiukennetuilla ohjeilla ja riittävällä perus- ja varahenkilöstöllä. Nykykustannuksiin nähden tavoite on 50 % vuoden 2023 kustannuksista. (Käyttö oli 2023 noin 2 miljoonaa euroa). Yhteensä tavoitellaan noin 900 000 euron kustannusten leikkaamista.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

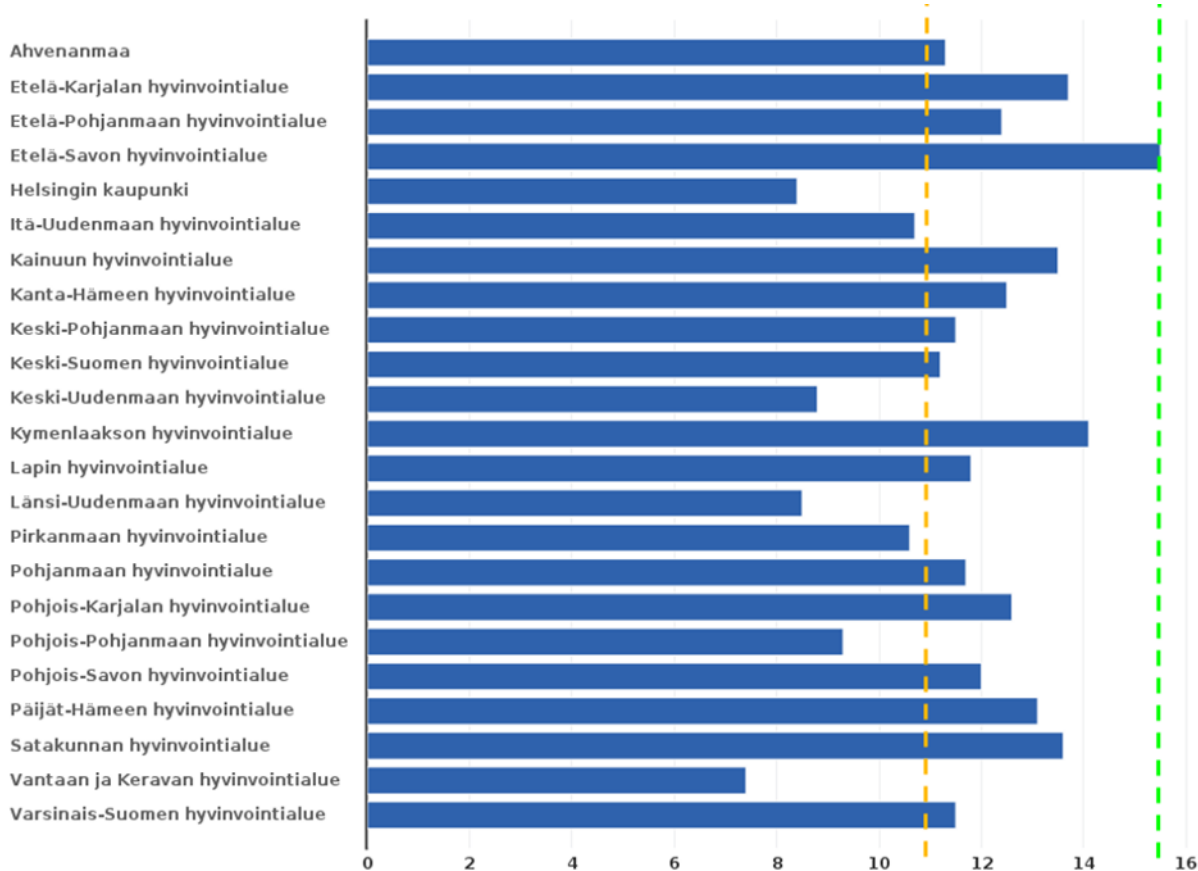
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Palvelutuotantosuunnitelma:

Ikääntyneiden palvelujen palvelutuotantosuunnitelma perustuu hyväksytyyn strategiaan eli Etelä-Savon hyvinvointialueen ikäohjelmaan ja tehtyihin skenaariolaskelmiin sekä kansallisiin arviointeihin. Palvelutarve on maan suurimpia, mikä näkyy niin raskaammissa asumispalveluissa kuin kevyemmissäkin palveluissa. Osaa- van henkilöstön saaminen on edellytys kestäväälle palvelurakenteelle. 75- vuotta täyttäneiden osuus väestöstä oli maan suurin 31.12.2022. 75 vuotta täyttäneiden osuus väestössä Etelä-Savon hyvinvointialueella on (15,5 %).

Kuva 10 75 vuotta täyttäneiden osuus väestössä 31.12.2022 hyvinvointialueittain. 75 vuotta täyttäneen väestön osuus koko Suomessa (10,8 %) on merkitty keltaisella katkoviivalla ja osuus Etelä-Savon hyvinvointialueella (15,5 %) vihreällä katkoviivalla. (Lähde Sotkanet)

Ikäpalveluissa palvelutuotantosuunnitelman sisältämä säästötavoite (kustannusten kasvun hillitseminen) on 6 miljoonaa euroa vuosina 2023-2025 (vuonna 2023 yhteensä 930 000 euroa, vuonna 2024, yhteensä 2.1 miljoonaa euroa ja vuonna 2025, yhteensä 2.9 miljoonaa euroa). Arvio vuoden 2023 toteumasta on noin 565 000 euroa. Ikääntyneiden palvelujen kustannukset kasvavat vuosittain väestörakenteen muutoksesta johtuen. Suurimmat rakenteelliset palvelurakenteen muutokset on alueella jo tehty.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

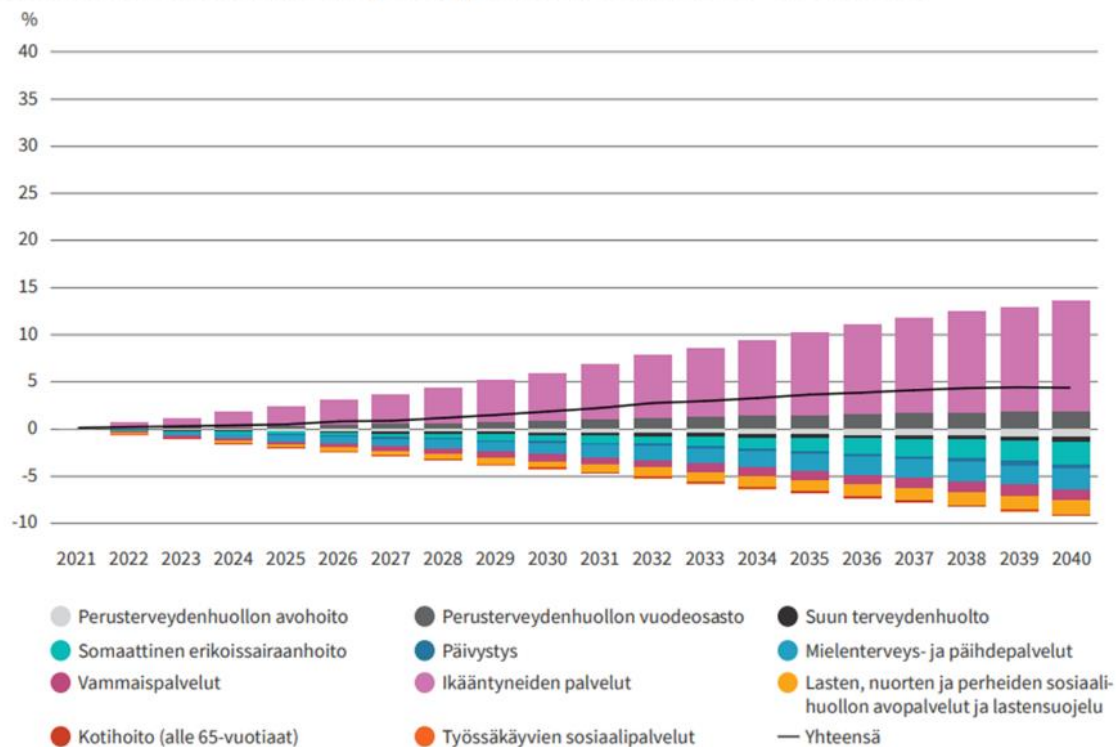
Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalanatie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kuvio 5. Väestörakenteen muutoksen vuosittainen vaikutus alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten ennakoituun kehitykseen, prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2040

Kuva 11 % tehtävittäin, kuinka paljon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden volyyymi keskimäärin vuosittain kasvaa vuodesta 2021 vuoteen 2040. Luku ei sisällä inflaation ja tuottavuuden vaikutusta. Laskentamalli perustuu THL:n kokoamiin rekisteriaineistoihin vuodelta 2019 sekä sosiaalihuollon avohoidon osalta suoriin aineistopyyntöihin. Lähde: THL 2023, arviointiraportti

Palvelurakenteen keventäminen tarkoittaa, että kotiin annettavien palvelujen ja ympärivuorokautisen asumisen väliin saadaan lisää kevyempiä asumisen vaihtoehtoja, kuten yhteisöllistä asumista (n. 130-140 paikkaa) ja perhehoitoa. Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asiakkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Tätä varten asumisyksikössä on tarkoitukseen soveltuvat tilat henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi. (Sosiaalihuoltolaki 21 b §)

Toimintayksikön tuottamat palvelut voivat olla ns. hybridiratkaisuja eli yksikkö tuottaa yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista samassa rakennuskokonaisuudessa. Rakennuskokonaisuus voi pitää sisällään ympärivuorokautisen palveluasumisen asuinyksikön, yhteisöllisen asumisen asuinyksikön ja mahdollisesti normaaliin asuntokantaan kuuluvia asunto (esim. vuokra asuntoja).

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Etähoivan asiakasmäärää lisätään niille asiakkaille, kenelle palvelu sopii. Tavoitteena on, että säännöllisen kotihoidon asiakkaista 10 % on etähoivan asiakkaita. Myös etäkäyntejä lisätään. Vuonna 2023 etähoivan asiakasmäärä on kasvanut 25%:lla (asiakkaita on ollut noin 221). Etäkäynnin laskennallinen hinta on 14,50 euroa, kun fyysisen käynnin hinta on 35 euroa. Säästöä syntyy fyysisten käyntien ja liikkumisen kustannusten laskun myötä ja asiakasmäärän lisääntyessä tarvitaan lisää resursseja etähoivaan sisäisesti järjestelemällä.

Kotihoidon resurssia seurataan suhteessa asiakkaiden palvelusuunnitelmiin ja tarpeeseen. Pääpaino on asiakkaan luona tehtävässä työssä. Välitöntä työaika seurataan ja arvioidaan, jotta asetettu tavoite toteutuu (sairaanhoitajan välitön työaika 50 % ja lähihoitajan 60 %). Asumispalveluissa varmistetaan henkilöstömitoituksen toteutuminen, asiakkaiden hoitoisuus huomioiden (vähintään 0.65). Virkalääkäreiden saaminen vähentää ostopalvelun tarvetta.

Tiloja on tiivistetty ja työ jatkuu. Palveluasumiseen yhdistyy mm. kotihoidon ja terveystalujen tilatarpeita. Talousosaamisen ja johtamisen laatua vahvistetaan ja varmistetaan kaikilla tasoilla.

Kuljetuspalvelut on kilpailutettu ja saadaan uuden sopimuksen myötä kustannussäästöä sosiaalihuoltolain mukaisissa kuljetuspalveluissa, mikäli asiakasmäärä pysyy vuoden 2023 tasolla. Turvapuhelinkeskuksen kilpailutuksen ja turvapalvelun uudelleen järjestelyn myötä haetaan kustannushyötyä.

Lisäksi voidaan suunnitella säästöjen saamiseksi Kerimäen lyhytaikaisyksikön siirtämistä Savonlinnan sairaalan tiloihin, jolloin saadaan vuokratukustannuksia säästöön 320 000 euroa (tila- ja tukipalveluihin kohdistuu vuokrasäästökustannukset huomioiden irtisanomisajat). Siirto edellyttää terveystalujen osalta Savonlinnan sairaalan osastojen tilojen ja toiminnan tiivistämistä. Näin saadaan synergiaetuja henkilöstön yhteiskäytön osalta, lääkäripalvelut lähellä ja asiakkaiden kannalta kuljetuskustannuksia pienemmäksi.

Palvelutaloverkkoa tarkastetaan, tiloja tiivistetään edelleen ja ostopalvelua suhteessa omaan tuotantoon arvioidaan uudelleen, mikäli lisä säästövelvoitetta tulee tai annetussa raamissa ei pysytä asiakasmäärän kasvun takia. Lisäksi arvioitavaksi tulevat kaikki määrärahasidonnaisten palvelujen kriteerit ja eurotavoitteet.

Kansalliset peittävyysindikaattorit kuvaavat palvelurakennetta ja arvioituja tavoitteita. Asiakkaiden hoitoisuus, muistisairaiden määrä ja asiakasmäärän kasvu vaikuttavat palveluntarpeeseen. Ikääntyneiden palveluntarvetta, toimintakykyä, terveydentilaa ja voimavaroja selvitetään RAI (Resident Assessment Instrument) -arviointivälineellä.

Kansallinen mittari	MITTARI	ARVIO vuonna 2024
Peittävyysindikaattori	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä. Vuonna 2022 92,5 %.	Vähintään 94 % yli 75-vuotiaista asuu kotona: Vuonna 2024 93 % Vuonna 2025 94 %
Peittävyysindikaattori	Säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä. Vuonna 2022 16,4 %.	Vähintään 12-13 % yli 75-vuotiaista on säännöllisen kotihoidon piirissä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Peittävyysindikaattori	Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuus vastaavan ikäisestä väestöstä. Vuonna 2022 4,0 %.	Vähintään 5-6 % yli 75-vuotiaista saa omaishoidon tukea. Omaishoidon tuen käyttö lisääntyy.
Peittävyysindikaattori	Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä 31.12. Vuonna 2022 7,0 %.	Enintään 5 -6 % yli 75-vuotiaista asuu ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.
Peittävyysindikaattori	Ikääntyneiden yhteisöllisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä 31.12. Vuonna 2022 0,5 %.	Vähintään 2-3 % yli 75-vuotiaista asuu yhteisöllisessä palveluasumisessa.
Peittävyysindikaattori	Ikääntyneiden perhehoidon asiakkaiden lukumäärä. Vuonna 2022 yhteensä 665 asiakasta.	Perhehoito monipuolistuu ja valmennetaan uusia perhehoitajia. Vuonna 2024 yhteensä 1000 asiakasta on perhehoidossa.

Taulukko 14 Kansallisen peittävyysmittareiden arviotasot.

Ikääntyneiden palveluita tuotetaan ”Myö yhdessä” hyvinvointialueen omana tuotantona, palvelusetelillä ja os-topalveluna laaja-alaisena verkostoyhteistyönä. Kolmannen sektorin, kuntien, vapaaehtoistoiminnan sekä muiden verkostoyhteistyökumppaneiden ja vanhusneuvoston kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Kuntouttavaa toimintaa, geriatrin vastaanottoa sekä lääkäri- ja hoivapalvelua toteutetaan myös etäpalveluna. Asiakkaat saavat valita palvelusetelillä asumispalveluja, omais- ja perhehoidon vapaan järjestämisen, ateriapalveluja, kuntouttavaa päivätoimintaa ja kotihoitoa. Tiivis integraatio ja yhteistyö terveyspalvelujen kanssa turvaa oikea-aikaiset terveys- ja sairaalapalvelut.

Arjen tuki- ja etäpalvelut

Arjen tuki- ja etäpalvelut ovat yleensä ensimmäisiä palveluita asiakkaille. Palvelualue sisältää asiakas- ja palveluohjauksen, kuntouttavan päivätoiminnan, gerontologisen sosiaalityön, sotainvalidien ja rintamaveteraanien palvelut, omais- ja perhehoidon, kotiin annettavat tukipalvelut ja etäpalvelut sekä ikäneuvolatoiminnan, mikä tuli 1.1.2023 alkaen vanhuspalvelulain myötä uutena velvoitteena. Kotiin annettavat tukipalvelut tuli olla omana palvelukokonaisuutena. Lisäksi arjentuki- ja etäpalveluista koordinoidaan resurssien käyttöä reaaliaikaisen tilannekuvan, keskitetyn työvuorosuunnittelun, kotihoidon toiminnanohjauksen ja varahenkilötoiminnan kautta. Arjentuki- ja etäpalveluissa työskentelee noin 263 työntekijää. Esihenkilöitä on 6.

Asiakas- ja palveluohjaus

Keskitetyn asiakasohjauksen tavoitteena on vastata kohtuullisessa ajassa ja viivytyksettä monikanavaisesti asiakkaiden yhteydenottoopyyntöihin ja varmistaa, että asiakkaat saavat ennakoitavasti tietoa alueen eri palveluvaihtoehdoista. Tavoitteiden toteuttamiseksi varmistetaan, että ikääntyneiden etulinjan puhelin – ja sähköiseen asiointiin vastaava palvelu toimii sujuvasti ja viivytyksettä ja asiakkaan asia pyritään ratkaisemaan yhdellä

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

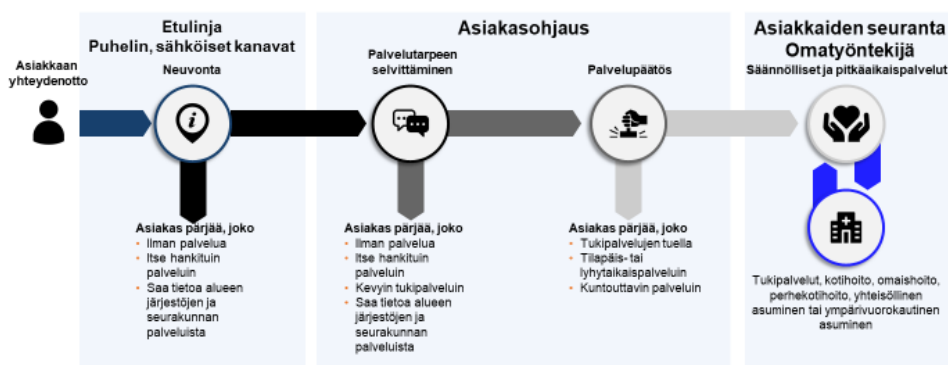
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

yhteydenotolla joko sähköisesti tai puhelimen välityksellä. Sujuvan asiakaspalvelun näkökulmasta asiakkaiden hakemusten käsittelyt, palvelutarpeen arvioinnit (ml RAI –arviointi) ja päätöksenteko palveluista tulee toteutua lain määräämissä aikarajoissa yhdenmukaisilla määräytymisperusteilla. Asiaksmaksutiimi vastaa hyvinvointialueella ikääntyneiden palvelujen asiakkaiden tasapuolisesti lasketuista asiaksmaksuista ja tarvittaessa maksuhojennuksista. SAS –tiimin (suunnittele, arvioi, sijoita) vastuulla on huolehtia asiakkaiden sijoittamisesta asumispalveluihin huomioiden ensisijaisesti kevyemmät asumismuodot koko hyvinvointialueella.

Asiakkaan prosessi ja polku

Kuva 12 Asiakas- ja palveluohjausprosessi.

Ikäneuvola

Ikäneuvolan toimintaan kuuluvat: vastaanotto toiminta ilman ajanvarausta terveyden ja hyvinvoinnin asioissa, ennaltaehkäisevät terveystarkastukset ajanvarauksella (ei palveluiden piirissä oleville), omais- ja perhehoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset kahden vuoden välein, ennaltaehkäisevät ryhmätapaamiset 80, 83 ja 85 vuotiaille (jotka eivät ole palveluiden piirissä), senioreiden elintapaohjaus ryhmässä, senioreiden ravitsemusneuvonta yhteistyössä ravitsemusterapeutin kanssa, fysioterapeutin palvelut sekä löytävä vanhustyö yhteistyö gerontologisen sosiaalityön sekä sosiaalipäivystyksen kanssa. Vuoden 2024 aikana arvioidaan toimintaa ja vaikuttavuutta.

Kotiin annettaviin tukipalvelut

Kotiin annettaviin tukipalveluihin kuuluvat turvapalvelut, ateriapalvelut, kauppapalvelu, siivouspalvelu sekä kuljetus- ja saattajapalvelu. Kotihoidon asiakkaille tukipalveluna tarjotaan myös hygieniapalvelua. Tukipalvelu voidaan myöntää toistaiseksi voimassa olevana tai tilapäisesti esimerkiksi toipilasaikana, enintään kolmen kuukauden ajalle. Palveluiden asiakkaaksi tullaan ammattilaisen tekemän palvelutarpeen arvion kautta. Palveluita tuotetaan omana toimintana, ostopalveluna ja palvelusetelillä.

Aiemmin digitaalisissa palveluissa olleet turvapuhelin kustannukset siirtyvät kokonaisuudessaan ensi vuonna arjen tuki- ja etäpalveluihin, tarkoittaen n. 622 000 euron kustannuksia. Lisäksi digitaalisista palveluista siirtyvät sähkölukkojen kustannukset, tarkoittaen n. 366 000 euron kustannuksia. Tuotot näistä kirjataan arjen tuki- ja etäpalveluihin, aiemman tuotot ovat kirjautuneet kotihoitoon.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Turvapalvelut

Turvapalveluissa kilpailutetaan turvpuhelinjärjestelmä ja laitteet sekä optiona turvpuhelinhälytyspalvelu, eli koko turvpuhelinhälytyskeskus toiminta. Tilannekeskus (TIKE) jää pois yöaikaisten hälytysten käsittelystä, joten toiminta tulee niiltäkin osin järjestää uudelleen. Turvpuhelinhälytyskeskus ostetaan jo nykyisellään ulkoiselta toimijalta Pieksämäellä ja Savonlinnan alueelle. Laskelmien mukaan kokonaan ulkoistettu turvpuhelinhälytyskeskus tulee edullisemmaksi verrattuna omaan tuotantoon tai osittain omaan ja osittain ulkoistettuun tuotantoon nähden. Säästöä arvioidaan syntyvän n. 300 000 euroa vuosittain.

Etäpalvelut

Etäpalvelu voi sisältää tukea ravitsemukseen, sairauksien hoitoon, lääkehoitoon, asiointiin, turvallisuuteen ja sosiaaliseen toimintaan. Etäpalvelun tarkoituksena on tukea ja auttaa ikääntyneen arjessa silloin, kun omat voimavarat ja tukiverkostot ovat riittämättömiä. Lähtökohtana on, että ikääntynyt voisi asua turvallisesti omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Etäpalvelu koostuu etäyhteydellä toteutetuista hoitajakäynneistä, digitaalisesta lääkehoidon toteutuksesta ja kotona asumista tukevasta sensoriteknologiasta. Palvelu räätälöidään asiakkaan tarpeiden mukaan.

Etäpalvelun asiakkaiden ja etähoivan käyntien määrää entisestään lisätään hyvinvointialueella. Etäpalvelu on kustannustehokkaampaa ja siinä voidaan samassa ajassa palvella yli kaksinkertainen määrä asiakkaita verrattuna fyysisiin kotihoidon käynteihin. Tavoitteena on että 10 % säännöllisen kotihoidon asiakkaista on etähoivan asiakkaita. Etäkäyntien osalta tavoitteena on lisätä käyntien määrää 50%:lla, mikä tarkoittaa 4050 etäkäyntiä / kk. Laskelmien mukaan etähoivan käynti on n. 20 euroa fyysistä kotikäyntiä edullisempaa.

Kuntouttava päivätoiminta

Kuntouttavalla päivätoiminnalla tuetaan ensisijaisesti ikääntyneiden, muistisairaiden, yksin asuvien ja omaishoidettavien asiakkaiden toimintakyvyn ylläpitämistä niin, että asiakas voi jatkaa asumista turvallisesti omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Päivätoiminta sisältää kuntouttavan ryhmätoiminnan, ohjauksen, terveyden edistämisen ja mahdollisuuksien mukaan sairaanhoidolliset toiminnot. Ateriat asiakas saa toimipisteen tarjonnan mukaan. Tarvittaessa kuljetukset järjestetään asiakkaan kotoa päivätoimintayksikköön ja takaisin kotiin. Päivätoiminnan kuljetus ei sisällä henkilökohtaisia asiointeja. Päivätoiminta tarjoaa myös pesuapua yksiköiden mahdollisuuksien mukaan, jos kotona ei ole mahdollisuutta peseytymiseen. Päivätoiminnassa voidaan toteuttaa myös hoidollisia tehtäviä, jolloin se vähentää kotihoidon käyntejä. Päivätoiminnan sisältöä kehitetään hyvinvointialueella, niin että palvelu vastaa entistä paremmin asiakkaiden yksilöllisiä tarpeita ja tukee entistä paremmin kotona asumista ja omaishoitoa. Yhteistyötä tiivistetään järjestöjen ja yhdistysten kanssa, jotka toteuttavat ja tarjoavat myös päivätoiminnan tyyppistä ryhmätoimintaa ammattimaisesti tai vapaaehtoisvoimin.

Suunnitelmissa on kuntouttavan päivätoiminnan kilpailutus sekä palvelusetelin käyttöönotto koko Eloisan alueella.

Gerontologisen sosiaalityö

Gerontologisen sosiaalityön toimintamallia on kehitetty yhtenä osana Tulevaisuus kotona -hanketta. Gerontologisen sosiaalityön asiakkaiden määrä lisääntyy koko ajan. Yhä useammin ikääntyneiden ongelmat arjessa selviytymisessä sisältävät myös sosiaalisia ongelmia terveydellisten ongelmien lisäksi. Sosiaalityöhön kuuluu sosiaalityöntekijän suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä. Sosiaalityöllä

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

tarkoitetaan myös tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheiden turvallisuutta. Sosiaalityö on sosiaalipalvelu, josta tehdään viranhaltijapäätös. Gerontologiseen sosiaalityöhön kuuluu myös sosiaaliohjaus. Sosiaaliohjauksen avulla iäkäs asiakas saa tarvittaessa henkilökohtaista ohjausta – ja neuvontaa mm. käytettävissä olevista palveluista, niiden hakemisesta, käyttämisestä sekä palveluiden saamisen ehdoista. Tulevana vuonna gerontologinen sosiaalityö on omalla kustannuspaikalla, näin saadaan seurattua gerontologisen sosiaalityön kustannuskehitystä, vaikuttavuutta ja resurssitarvetta.

Omaishoito

Omaishoito on yksi kotihoidon tukimuodoista ja sillä tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu ikääntyneitä kotona hoitavalle omaishoitajalle maksetusta hoitopalkkiosta sekä hoidettavalle annetuista ja muista omaishoitoa tukevista palveluista. Kiertävän perhehoidon avulla tuetaan kotona asumista ja omaishoitoa. Omaishoidon tukeen ikääntyneiden arjen tuki- ja etäpalveluissa kuuluu jatkossa vain ikääntyneiden omaishoidon tuki. Lasten ja nuorten, työikäisten ja vammaisten omaishoidontuki siirtyy sosiaalipalveluihin. Kustannuksina ikääntyneiden omaishoidon tuen budjetista siirtyy pois n. 800 000 euroa sosiaalipalveluihin.

Kiertävä perhehoitaja

Kiertävä perhehoitaja tulee asiakkaan kotiin etukäteen sovituksi ajaksi, jotta omaishoitaja saa omaa aikaa ja voi käydä esim. asioimassa. Kiertävä perhehoitaja on hoidettavan seurana ja toiminta perustuu asiakkaan tarpeisiin ja se suunnitellaan yhdessä asiakkaan ja omaisen kanssa.

Perhehoito

Perhehoito perhekodeissa siirtyy asumispalveluista osaksi arjen tuki- ja etäpalveluja, näin saadaan perhehoito kokonaisuutena samalle palvelualueelle. Perhehoitoon kokonaisuutena ei lisätä euroja, koska viimeiset viisi vuotta perhehoitoa on kasvatettu ja uusia perhehoitajia valmennettu niin, että tällä hetkellä Eloisan alueella on valtakunnallisesti verrattuna eniten perhehoidossa olevia ikääntyneitä ja perhehoitajia. Tulevana vuonna keskitytään nykyisten kiertävien perhehoitajien entistä tehokkaampaan hyödyntämiseen ja olemassa olevien perhekotien lyhyt- ja pitkäaikaisten asiakaspaikkojen entistä tehokkaampaan käyttöasteeseen.

Perhehoidossa olevien asiakkaiden määrän kasvattaminen sekä kiertävien perhehoitajien ja olemassa olevien perhekotipaikkojen tehokkaampi hyödyntäminen

Kuva 13 Pitkäaikainen ja lyhytaikainen perhehoito marraskuu 2023 tilanne.

Resurssi- ja varahenkilöstö

Resurssi- ja varahenkilöstö eli VaRe-yksikkö turvaa resurssit ja mahdollistaa esihenkilöitä keskittymään entistä paremmin perustehtävään eli oman yksikkönsä johtamiseen ja esihenkilönä toimimiseen. VaRe-yksikön varahenkilöstön määrä on n. 100 hlöä, jotka kaikki kiertävät koko Eloisan alueella ikääntyneiden palveluiden eri yksiköissä. Varahenkilöstön avulla vähennetään kalliin yli- ja lisätyön määrää sekä ostopalvelun tarvetta erityisesti kotihoidossa ja asumispalveluissa.

Palvelut	Nykytila 1-9/2023	Arvio 2024
Yhteydenottojen määrä / vuosi		
- Vastatut puhelut enintään	- 13 426	- 18 000
- Sähköisiä yhteydenottoja vähintään	- 2514	- 3600
	Yhteydenottoja 15940, joista:	20 % kaikista yhteydenotoista tapahtuu sähköisesti
	- n. 85 % tapahtuu puhelimitse	
	- n. 15 % tapahtuu sähköisesti (Chat, sähköinen hakemus, sähköposti)	

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Asian ratkaisu	91 - 95 prosenttisesti	Asia ratkaistaan yhdellä yhteydenotolla vähintään 95 % yhteydenotoista
Palvelupäätökset / vuosi	3048 (1-9/2023)	4100
Ikäneuvolan vastaanottokäynnit	Ennalta ehkäiseviä ryhmätapaamisia toteutunut 138:lle henkilölle Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastuksia toteutunut 139 934 asiakasta on käynyt Ikäneuvolan vastaanotolla.	75 % 80, 83 ja 85 vuotiaista käy ennaltaehkäisevissä ryhmätapaamisissa kutsuttuna 95 % omaishoitajista käy hyvinvointi- ja terveystapaamisissa + 65-vuotiaiden määrä säännöllisistä palveluista pysyy ennallaan tai vähenee ennakoivien palvelujen avulla
Etäkäynnit	30 266	Etäkäynnit lisääntyvät 10 %:lla
Etäpalvelun asiakasmäärä vähintään	221	Etäpalvelun asiakasmäärä lisääntyy n. 25 %
Omaishoidettavien lukumäärä enintään	857	Omaishoidettavien lukumäärä lisääntyy 5 %:iin 75 vuotta täytäneistä
Gerontologisen sosiaalityön asiakasmäärä enintään	315	Gerontologisen sosiaalityön asiakasmäärä lisääntyy 27 % ja vähentää raskaampien palvelujen tarvetta
Perhehoidon käyntimäärät vähintään (kiertävä perhehoito)	704 794	Kiertävän perhehoidon käyntimäärät lisääntyvät 10 %:lla
Perhehoidon hoitopäivät vähintään	10 977 hoitopäivää	Perhehoidon kuormitus % 95-100
Perhehoidon asiakasmäärä	914	Perhehoidon asiakasmäärä lisääntyy 15 %:lla.
Päivätoiminnan käyntimäärät vähintään	13 846	14 000
Siivouspalvelun palvelusetelit enintään	19	Asiakasmäärä ei kasva
Turvapalvelujen asiakkaat		
– Asiakkaat vähintään	– 2781	– 3000
– Perinteinen turvapuhelin	– 2571	– 2800
– Paikantava turvapuhelin	– 117	– 200

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

– Turvahälytykset enintään	– 8000/kk, joista aiheettomia tai teknisestä viasta johtuvien osuus n. 65 %	– 9000/kk, aiheettomien ja teknisestä viasta johtuvien hälytysten määrä laskee 20 %:lla
– Auttajakäynnit enintään	– 350/kk	– 400, turva-auttajakäyntien määrä vähenee 25 %:lla.
Kauppa- ja asiointipalvelut - Asiakasmäärät enintään	363	500
Ateriapalvelut - Asiakasmäärä enintään	372	500
Liikkumista tukeva palvelu - SHL kuljetuspalvelujen asiakasmäärä enintään	243	300
- Saattajapalvelun asiakasmäärä enintään	50	70
Varahenkilöstön varauksien/työvuorojen määrä: – Kotihoidossa – Asumispalveluissa – Ger. osastopalvelussa	– Kotihoito 5541,9 – Asumispalvelut 1397 – Ger. Osastop. 153	Varahenkilöstön käytön määrä lisääntyy niin, että yli- ja lisätyön sekä ostopalvelun määrä vähenee selkeästi.

Taulukko 15 Suoritteet: Arjen tuki- ja etäpalvelut.

Kotiin annettavat palvelut

Kotiin annettavaa palvelua tuotetaan ympärivuorokautisesti. Kotiin annettavaa palvelua tuotetaan niin etänä kuin myös kotikäynteinä. Asiakkuus kotihoidossa alkaa arviointijaksolla, jolloin arvioidaan asiakkaan säännöllisen kotihoidon palvelutarve. Kotiin annettavaan palveluun kuuluvat asiakkaiden hoito ja hoiva sekä arkikuntoutus. Kotiin annettava palvelu voi olla tilapäistä tai säännöllistä. NHG:n resurssityökälyä hyödyntämällä ja toiminnanohjauksella varmistetaan koko Eloisan alueella kotihoidon resurssien riittävyys ja tasainen kuormitus sekä välittömän työajan nousu Eloisan strategiassa asetettuun tavoitteeseen.

Kotihoidon uuden asiakkaan arviointijaksolla tai kotihoidon säännöllisessä palvelussa olevalle asiakkaalle voidaan tarvittaessa myöntää kuntouttava arkikuntoutusjakso, jolla pyritään asiakkaan aiemman toimintakyvyn palauttamiseen esim. akuutin sairausjakson ja tapaturman jälkeen. Harvaan asutulla alueella turva-auttaja käyntejä toteutetaan yhteistyössä kotihoidon, Liikkuvan Lissu yksikön palvelun ja pelastustoimen kanssa.

Kotihoidon yöaikaista hoitoa toteutetaan erilaisilla toimintamalleilla. Kaupunkialueilla on erilliset kotihoidon yöhoitaja tiimit, jotka tekevät sovitut yö käynnit ja vastaavat turvpuhelinhälytyksiin. Haja-alueilla, joissa on vähemmän yöaikaisten käyntien tarvetta, toimintaa toteutetaan yhden yöhoitajan toteuttamana. Kotihoidon yöhoitajat tekevät yökäyntejä myös alueella sijaitseviin yhteisöllisen asumisen yksiköihin ja voivat avustaa myös ympärivuorokautisen asumispalveluiden yöaikaissa tehtävissä.

Palvelurakenteen monipuolistuessa, mm. yhteisöllisen asumisen ja perhehoidon lisääntyessä, kotihoidon palvelutarve voi laskea vuonna 2024. Ikääntymisen vuoksi tapahtuvaan palvelutarpeen kasvuun vastataan Ikään-tyneiden palveluissa laajemmalla palveluvalikoimalla.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kotihoidon ostopalvelut kilpailutetaan koko Eloisan alueelle alkuvuoden 2024 aikana. Uusi sopimuskausi alkaa kesäkuussa. Ostopalvelua käytetään tilanteissa, jolloin loma-aikojen tai henkilöstön saatavuusongelmien vuoksi tarvitaan lisäresurssia kotihoidon palveluiden turvaamiseksi.

Kotiin annettavissa palveluissa työskentelee noin 778 työntekijää. Esihenkilöitä tulee olemaan 21. Osa esihenkilöistä vastaa pienellä alueella niin asumis- kuin kotiin annettavista palveluista.

Palvelut	Nykytila	Arvio 2024
Säännöllinen kotihoito -Palvelutunnit -Asiakasmäärä	Palvelutunnit 36 661 /kk Asiakasmäärä 2200 /kk	Palvelutunnit 35 827 / kk Asiakasmäärä 2150 / kk
Tilapäinen kotihoito ja kotisai- raanhoito yhteensä -Palvelutunnit -Asiakasmäärä	Palvelutunnit 444 /kk Asiakasmäärä 386 /kk	Palvelutunnit 550 / kk Asiakasmäärä 400 / kk
Arkikuntoutusjaksot -Asiakasmäärä arviointijaksolla -Asiakasmäärä säännöllisessä palvelussa	Asiakasmäärä arviointijaksolla 38/8/kk Asiakasmäärä säännöllisessä palvelussa 81/8 /kk	Asiakasmäärä arviointijaksolla 60/12/kk Asiakasmäärä säännöllisessä palvelussa 100/12 /kk
Palveluseteliasiakkaat -Asiakasmäärä	Asiakasmäärä 50 /kk	Asiakasmäärä 50 /kk
Viiden tutuimman hoitajan osuus käynneistä (3 kk) % vähintään	62 %	70 %
Sairaala- ja tk-keskeytykset vrk/asiakas/vuosi korkeintaan	8,6 vrk / asiakas / vuosi	Enintään 10 vrk / asiakas / vuosi

Taulukko 16 Kotihoidon suoritteet.

Asumispalvelut

Asumispalveluissa toteutetaan tuettua asumista, yhteisöllistä – ja ympärivuorokautista asumista sekä lyhyt-ai-
kaista hoitoa asumispalveluyksikössä. Kotiin annettavan palvelun ja ympärivuorokautisen asumispalvelun vä-
liin tarvitaan lisää perhehoitoa ja yhteisöllistä asumista, jotta vaikeimmin muistisairaille saadaan turvattua ymp-
ärivuorokautisen asumisen riittävyys. Perhehoitokokonaisuutta koordinoidaan arjentuki- ja etäpalveluissa.
Asumispalvelun laatutyön kehittämistä jatketaan omavalvonnan ja tiedolla johtamisen kautta sekä tuetaan
osallisuutta. Asumispalvelua tuotetaan hyvinvointialueen omana tuotantoa, ostopalveluna ja palvelusetelipal-
veluna. Tulevaisuudessa on turvattava riittävä omatuotanto ostopalvelun rinnalla.

Asumispalveluissa on työntekijöitä noin 802. Esihenkilöitä tulee olemaan 20. Osa esihenkilöistä vastaa pie-
nellä alueella niin kotiin annettavista- kuin asumispalveluista.

Eloisan oman tuotannon asumisen yksiköistä tehdään ns. hybriditaloja eli on eri tasoista palveluasumista niihin
asumisyksiköihin, joissa tilat antavat tähän mahdollisuuden. Lähtökohtana on se, että asiakkaan siirtyminen
yhteisöllisestä asumisesta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen olisi mahdollisuuksien mukaan toteutet-
tava niin, ettei asukkaan tarvitse siirtyä toiseen asuntoon saadakseen ympärivuorokautisen palveluasumisen
palveluja. Henkilöstön yhteiskäyttö mahdollistuu ja toimintayksikön henkilökuntaresurssia voidaan käyttää

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

kokonaisuutena, kuitenkin niin, että ympärivuorokautisen palveluasumisen lakisääteinen mitoitus toteutuu (0.65) ja että yhteisöllisen asumisen asiakkaat saavat ne palvelut, jotka heille on myönnetty.

Asumisyksiköissä on jatkossa enenevässä määrin eritasoista jaksohoitoa, lähinnä omaishoidettaville. Ympäri-
vuorokautisessa asumisessa hoidetaan pääsääntöisesti vaikeasti muistisairaita, jotka hyötyvät turvallisesta
ympäristöstä ja jossa on suurempi henkilöstömitoitus (mitoitusvelvoite, 0,65). Yhteisöllisessä asumisessa on
sosiaalista kanssakäymistä tukevaa toimintaa joko omana toimintana tai verkostoyhteistyötahon tuottamaa
toimintaa. Palvelut järjestetään erikseen palveluasumisen henkilöstön toimesta tai kotihoitona sekä muina ko-
tiin annettavina palveluina (ml. tukipalvelut) asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti.

Ikääntyneiden asumispalvelut kilpailutettiin koko hyvinvointialueen alueella 1.4.2023 alkaen. Dynaaminen kil-
pailutuksen hankinnan avaamisen myötä mukaan on saatu uusia palveluntuottajia vuoden 2024 alusta. Ym-
pärivuorokautisen palveluasumisen palveluntuottajia 1.1.2024 alkaen on yhteensä 34. Tarjouksia on saatu 18
sopimuspalveluntuottajalta. Tarjotut hinnat 0.65 mitoituksella ovat 177–178 e/vrk, samaa tasoa kuin Eloisan
oma palveluntuotanto. Ympärivuorokautisen asumispalvelupaikkoja on ostopalveluina yhteensä 1132 ja omaa
tuotantoa noin 594 paikkaa. Yhteisöllisen asumisen palveluntuottajia 1.1.2024 alkaen on yhteensä 14. Yhtei-
söllistä asumista tarjottiin yhteensä 351 paikkaa (ilman yöhoitoa 211 ja sisältäen yöhoidon 140 paikkaa). Elois-
an omaa tuotantoa on noin 296 paikkaa palvelutuotantosunnitelman toteutumisen jälkeen.

Asumispalvelua tuotetaan samojen periaatteiden, laatuvaatimuksien ja velvoitteiden mukaan niin Eloisan
omissa kuin yksityistenkin palveluntuottajien yksiköissä. Asumispalvelua tuotetaan ja hankitaan em. lisäksi
myös palvelusetelillä. Yksityinen palveluntuotanto täydentää Eloisan omaa tuotantoa. Palveluseteli perustuu
aina asiakkaan omaan valintaan.

Asumisen muutossuunnitelmat on tehty alueittain, koska eri alueilla on palvelurakenteessa eroja. Pieksämäen
alue on palvelurakenteeltaan kaikkein raskain ja kallein. Tavoitteisiin pääsemiseen vaikuttaa asiakasmäärän
kasvu ja asiakkaiden hoitoisuus.

Pieksämäen alue

Pieksämäen paikkamäärässä tapahtuu huomattava muutos yhteisöllisen asumisen osalta. Abeli, Kehrä ja Kar-
jalankadun yksiköt siirtyvät kotihoitoyksiköistä sosiaalihoitolaan mukaisesti yhteisölliseen asumiseen. Toimin-
tamalliltaan yksiköt ovat olleet ent. tavallista palveluasumista jo entisen organisaation aikana, mutta vastaavat
nykyisen lainsäädännön mukaan yhteisöllistä asumista. Paikkamääräisesti muutos tarkoittaa n. 100 paikan
siirtymistä kotihoidosta asumispalveluihin.

Hiekanpään palvelukeskuksen (10 paikkaa ympärivuorokautista asumista) ja Kerttulan lyhytahoitoyksikön (10
paikkaa) henkilöstöpulan vuoksi suljettuina olleet paikat on saatu avattua uudelleen ja ovat asiakaskäytössä.
Tämä vähentää ostopalvelun tarvetta.

Alla oleva taulukko ei sisällä jaksohoidon paikkoja, joita vuonna 2023 on ollut 12 ja 2024 vuonna 21 paikkaa.
Jaksohoitoa on ostettu vuoden 2023 aikana pääsääntöisesti yksityisiltä palveluntuottajilta. Jaksohoitoa tuote-
taan sekä ympärivuorokautisen että yhteisöllisen asumisen Eloisan yksiköissä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

PIEKSÄMÄKI	Nykytila=syyskuu 2023				Tavoite 2024	
	Asiakasmäärä	75+ asiakkaat	Peittävyys (%) 75+	Kapasiteetti 2023		Kapasiteetti 2024
(OMA) Yhteisöllinen asuminen	9	8	0,82	6	108	108
(OSTO) Yhteisöllinen asuminen	23	15		40	28	23
(PALVELUSETELI) Yhteisöllinen asuminen	0	0		0	0	0
Yhteisöllinen yhteensä	32	23		32	136	131
(OMA) Ympäri vuorokautinen asuminen	144	129	9,62	125	125	125
(OSTO) Ympäri vuorokautinen asuminen	171	142		180	194	160
(PALVELUSETELI) Ympäri vuorokautinen as.	0	0		0	0	0
Ympäri vuorokautinen as. yhteensä	315	271		305	319	285
Pitkäaikainen perhehoito yhteensä	3	3	0,11	3		6

Taulukko 17 Pieksämäen alueen Eloisan ja yksityisen palveluntuottajan asumispalvelut.

Mikkelin alue

Mikkelin alueen paikkamäärässä tapahtuu huomattava muutosta niin yhteisöllisen asumisen kuin ympärivuorokautisen palveluasumisenkin osalta. Mikkelin alueella yksiköissä tapahtuu muutosta hybridiyksikköjen suuntaan, joka tarkoittaa, että yksiköissä on monen tasoista asumista sekä eritasoista jaksohoitoa samassa kiinteistössä.

Pitkäaikaista ympärivuorokautista palveluasumista korvataan yhteisöllisellä asumispalvelulla ja ympärivuorokautinen palveluasuminen ohjataan pääsääntöisesti vaikeimmin muistisairaiden asiakkaiden käyttöön. Paikkamäärä ei sinällään vähene, mutta mahdollisuutta kevyempään asumiseen tarjotaan asiakkaille, jotka tarvitsevat asumispalvelua, mutta eivät säännöllisesti ja jatkuvasti ympärivuorokautisesti. Yöhoidon tarve ei kuitenkaan ole ratkaiseva, vaan myös yhteisöllisessä asumisessa voi asiakkaalla olla satunnaista tai ajoittaista yöhoidon tarvetta.

Myös jaksohoidon määrää lisätään Mikkelin alueen yksiköissä. Paikat varataan pääasiallisesti omaishoidettavien tarpeisiin. Jaksohoitoa käytetään myös asumispalvelutarpeen selvittämiseen arviointijaksoina, jotka täydentävät palvelutarpeen arviointia ja varmistavat asiakkaalle tarkoituksenmukaisen sijoituksen asumis- tai muissa palveluissa.

Alla oleva taulukko ei sisällä jaksohoidon paikkoja, joita vuonna 2023 on ollut 47 ja 2024 vuonna 59 paikkaa. Juvan jaksohoitoyksikkö siirtyy asumispalveluihin uutena yksikkönä 12 paikalla. Jaksohoitoa tuotetaan sekä ympärivuorokautisen että yhteisöllisen asumisen Eloisan yksiköissä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

MIKKELI	Nykytila=syyskuu 2023				Tavoite 2024	
	Asiakasmäärä	75+ asiakkaat	Peittävyys (%) 75+	Kapasiteetti 2023	Kapasiteetti 2024	Omat asiakaspaikat / ostopaikat 2024
(OMA) Yhteisöllinen asuminen	88	78	1,06	43	144	144
(OSTO) Yhteisöllinen asuminen	33	25		75	222	50
(PALVELUSETELI) Yhteisöllinen asuminen	26	17		26	0	0
Yhteisöllinen yhteensä	147	120		144	366	194
(OMA) Ympäri vuorokautinen asuminen	385	345	6,64	419	328	328
OSTO Ympäri vuorokautinen asuminen	363	322		519	589	340
(PALVELUSETELI) Ympäri vuorokautinen as.	93	84		93	93	93
Ympäri vuorokautinen yhteensä	841	751		379	1010	761
Pitkäaikainen perhehoito yhteensä	33	27	0,24	33		35

Taulukko 18 Mikkelin alueen Eloisan ja yksityisen palveluntuottajien asumispalvelut.

Savonlinnan alue

Savonlinnan alueen paikkamäärässä tapahtuu muutosta niin yhteisöllisen asumisen kuin ympärivuorokautisen palveluasumisenkin osalta. Savonlinnan alueella yksiköissä tapahtuu muutosta hybridiyksikköjen suuntaan, joka tarkoittaa, että yksiköissä on monen tasoista asumista sekä eritasoista jaksohoitoa samassa kiinteistössä.

Pitkäaikaista ympärivuorokautista palveluasumista korvataan yhteisöllisellä asumispalvelulla ja ympärivuorokautinen palveluasuminen ohjataan pääsääntöisesti vaikeimmin muistisairaiden asiakkaiden käyttöön. Paikkamäärä ei olennaisesti muutu, mutta mahdollisuutta kevyempään asumiseen tarjotaan asiakkaille, jotka tarvitsevat asumispalvelua, mutta eivät säännöllisesti ja jatkuvasti ympärivuorokautisesti. Yöhoidon tarve ei kuitenkaan ole ratkaiseva, vaan myös yhteisöllisessä asumisessa voi asiakkaalla olla satunnaista tai ajoittaista yöhoidon tarvetta. Paikkamäärä yhteisöllisen osalta kasvaa Karpalokodissa sekä Savonrannassa, jossa sosiaalihuoltolain mukainen laitoshoidon puretaan vuoden 2024 kevään aikana. Yksikkö jatkaa toimintaansa hybridiyksikkönä.

Myös jaksohoidon määrää lisätään tarpeen mukaisesti Savonlinnan alueella. Paikat varataan pääasiallisesti omaishoidettavien tarpeisiin. Jaksohoitoa käytetään myös asumispalvelutarpeen selvittämiseen arviointijaksosoina, jotka täydentävät palvelutarpeen arviointia ja varmistavat asiakkaalle tarkoituksenmukaisen sijoituksen asumis- tai muissa palveluissa.

Alla oleva taulukko ei sisällä jaksohoidon paikkoja, joita vuonna 2023 on ollut 7 ja 2024 vuonna 10 paikkaa. Jaksohoitoa lisätään erityisesti Rantasalmella. Jaksohoitoa tuotetaan sekä ympärivuorokautisen että yhteisöllisen asumisen Eloisan yksiköissä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

SAVONLINNA	Nykytila=syyskuu 2023				Tavoite 2024	
	Asiakasmäärä	75+ asiakkaat	Peittävyys (%) 75+	Kapasiteetti 2023	Kapasiteetti 2024	Omat asiakaspaikat / ostopaikat 2024
(OMA) Yhteisöllinen asuminen	14	12	0,34	20	44	44
(OSTO) Yhteisöllinen asuminen	4	4		14	47	4
(PALVELUSETELI) Yhteisöllinen asuminen	4	3		4	4	4
Yhteisöllinen yhteensä	22	19	0,34	38	95	52
(OMA) Ympäri vuorokautinen asuminen	173	161	7,66	154	141	141
(OSTO) Ympäri vuorokautinen asuminen	302	265		312	349	290
(PALVELUSETELI) Ympäri vuorokautinen as.	8	7		8	8	8
Ympäri vuorokautinen yhteensä	483	433	7,66	474	498	439
Pitkäaikainen perhehoito yhteensä	0	0	0	0	6	6

Taulukko 19 Savonlinnan alueen Eloisan ja yksityisen palveluntuottajien asumispalvelut.

Yhteenvetona:

Yhteisöllisen asumisen paikkamäärää kasvatetaan omaan palvelutuotantoon noin 140 - 150 paikalla. Asiakaiden palvelutarvetta arvioidaan ja se ratkaisee tarkemman paikkatarpeen ja asumisen muodon. Asumispalvelun tilat tulevat tehokkaaseen käyttöön, saman katon alle myös muuta sote-toimintaa.

YHTEENVETO	Nykytila=syyskuu 2023				Tavoite 2024	
	Asiakasmäärä	75+ asiakkaat	Peittävyys (%) 75+	Kapasiteetti 2023	Kapasiteetti 2024	Omat asiakaspaikat / ostopaikat 2024
(OMA) Yhteisöllinen asuminen	111	98	0,82	69	296	296
(OSTO) Yhteisöllinen asuminen	60	44		129	297	77
(PALVELUSETELI) Yhteisöllinen asuminen	30	20		30	4	4
Yhteisöllinen yhteensä	201	162	0,82	228	597	377
(OMA) Ympäri vuorokautinen asuminen	702	635	7,36	698	594	594
(OSTO) Ympäri vuorokautinen asuminen	836	729		1011	1132	790
(PALVELUSETELI) Ympäri vuorokautinen as.	101	91		101	101	101
Ympäri vuorokautinen yhteensä	1639	1455	7,36	1810	1795	1485
Pitkäaikainen perhehoito yhteensä	36	30	0,15	36	6	47
(OMA) Jaksohoito yhteisöllinen/ympäri vuorokautinen				67	92	92

Taulukko 20 Yhteenveto koko Eloisan ja yksityisten palveluntuottajien asumispalveluista.

Geriatrinen osastopalvelu

Geriatrisessa osastopalvelussa työntekijöitä on noin 135. Esihenkilöitä on 5. Geriatrisen osastopalvelun palvelualuepäällikkö toimii myös koko ikääntyneiden toimialan hallinnollisen ylläkäärinä vastaten toimialan lääketieteellisestä toiminnasta yhteistyössä hyvinvointialueen johtajaylilääkärin kanssa.

Geriatrisessa osastopalvelussa toteutetaan ympärivuorokautista moniammatillista geriatrista arviointia ja kuntoutusta Mikkeliissä, Mäntyharjulla ja vuoden 2024 alusta lähtien myös Kangasniemellä, jossa paikallinen lähikuntoutusyksikkö siirtyy terveystalueilta ikääntyneiden palveluihin. Kangasniemen yksikön henkilökunta siirtyy kokonaisuudessaan ikääntyneiden palveluihin. Osastojen nimet yhtenäistetään muotoon Mikkelin/Mäntyharjun/Kangasniemen geriatrinen arviointiosasto.

Mäntyharjun ja Kangasniemen osastot ovat jo edeltävästi toimineet terveydenhuoltolain alaisina yksiköinä ja vuoden 2024 alusta myös Mikkelin geriatrinen arviointiosasto siirtyy terveydenhuoltolain alaiseksi yksiköksi. Muutos mahdollistaa muun muassa lääkevaraston perustamisen osastolle.

Osastojen potilasprofiilien arviointityö on käynnissä yhdessä terveystalujen kanssa, tavoitteena tällä on varmistaa potilaiden turvallinen hoito yksiköissä haastavassa henkilökuntatilanteessa.

Palvelualueeseen kuuluva Kerimäen lyhytaikaisyksikkö jatkaa toimintaansa sosiaalihuoltolain alaisena yksikönä ja siellä toteutetaan etupäässä Eloisan itäisen alueen omaishoidettavien asiakkaiden jaksohoitoa ja yksikössä on myös kolme korvamerkittyä kriisipaikkaa. Mikäli lisäsäätötarvetta tilojen tiivistämisen osalta on, Kerimäen yksikköä voidaan suunnitella osaksi Savonlinnan sairaalan tiloja vuoden 2024 aikana.

Geriatrisen osastopalvelun palvelualueella työskentelee kahdeksan kotiutuskoordinaattoria, joiden työnkuvaan kuuluu yhteistyö muun muassa osastojen, päivystyspoliklinikoiden, kotihoidon ja liikkuvien palvelujen (kuten Lissu ja kotisairaala) kanssa tavoitteena sujuvat ja turvalliset kotiutukset ja terveydenhuollon osasto-ohitojaksojen keston lyhentäminen.

Geriatrinen osastopalvelu

- Geriatrisessa osastopalvelussa toteutetaan ympärivuorokautista moniammatillista geriatrista arviointia ja kuntoutusta Mikkeliissä, Mäntyharjulla ja vuoden 2024 alusta lähtien myös Kangasniemellä, jossa paikallinen lähikuntoutusyksikkö siirtyy terveyspalveluilta ikääntyneiden palveluihin.
- Palvelualueeseen kuuluva Kerimäen lyhytaikaisyksikkö jatkaa toimintaansa sosiaalihuoltolain alaisena yksikkönä ja siellä toteutetaan etupäässä Eloisan itäisen alueen omaishoidettavien asiakkaiden jaksohoitoa ja yksikössä on myös kolme konvertoitua kriisipaikkaa.
- Tavoitteena on jatkossa hoitaa jaksoidettavat (omaishoidettavat) asiakkaat esim. palvelutalon paikoilla, jotta ympäristö ja hoitajat tulevat tutuiksi.
- Lisääntynyt kotiutuskoordinaattorien määrä tulee vähentämään päivystyksessä ja osastoilla työskentelevien hoitajien työmäärää kun etenkin paljon järjestelmistä edellyttäviin kotiutuksiin saa apua.

Kuva 14 Geriatriset osastot ja lyhytaikaisyksikkö.

Palvelut	Nykytila 2023	Arvio 2024
Geriatrisen arviointiosastohoito		
Asiakaspaikat	86	98
Kuormitus	94 %	96 %
Keskimääräinen hoitoaika	11,25 hpv	12 hpv
Hoitopäivät (netto)	30 840 hpv / vuosi	33 869 hpv / vuosi

Taulukko 21 Suoritteet: Asumispalvelut ja jaksohoito.

Yhteiset palvelut

Yhteisissä palveluissa työntekijöitä on 4. Yhteisistä palveluista koordinoidaan palvelualueita tukevia palveluita, kuten tiedolla johtamista, verkostoyhteistyötä, kehittämistä, hanketoimintaa, toimialan varautumista sekä ulkoistettuihin palveluihin liittyviä tehtäviä, kuten osto- ja palvelusetelipalveluita. Eloisassa on menossa hankekokonaisuus: Kestävän kasvun Eloisa (RRP-hanke). Ikääntyneiden osalta hankekokonaisuudessa on ikääntyneiden ja omaishoitajien etäpalvelukeskus, hyvinvointiteknologia ja digitaaliset palvelut, omaishoitajien etätuki ja Liikkuva Lissu yksikkö. Kokonaisbudjetti ikääntyneet & omaishoitajat osuudelle 940 300 euroa (2023-2025).

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Toiminnalliset tavoitteet

Strategialinkitys	Toimialan tavoite	Käytettävä mittari	Tavoitearvo
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Yhden yhteydenoton periaate toteutuu, viivytyksetön palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten	Vastausaika Palvelun toteutuminen päätöksestä RAI-arvioidut 75 vuotta täytäneet asiakkaat, (%) vastaavan ikäisestä väestöstä	80 % < 5 min Asiakkaan asia otetaan käsittelyyn 90 % yhdellä yhteydenotolla Kiireellisesti tarvitsemien sosiaalipalvelujen järjestäminen viipymättä. Päätös muiden kuin kiireellisten sosiaalipalvelujen myöntämisestä on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä, päätös on toimeenpantava viimeistään kolmen kuukauden kuluttua asian vireille tulosta.
Kestävä ja mahdollistava talous	Palvelurakenteen turvallinen keventyminen Kotiin annettavan ja ympärivuorokautisen asumisen väliin tulee lisää yhteisöllisen asumisen paikkoja nykytilanteeseen nähden	Kotona asuvien 75- vuotta täyttäneiden %-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Yhteisöllistä asumista lisää, peittävyys kasvaa	Vähintään 93-94 % yli 75-vuotiaista asuu kotona (v. 2022, 92,5 %) Vähintään 1-3 % yli 75-vuotiaista asuu yhteisöllisessä palveluasumisessa (v. 2022, 0,5 %)
Teknologia- ja toimintakokeilujen sekä kehittämisaihioiden määrä ja laajuus	Kotihoidon tuottavuuden ja palveluprosessien sujuvuuden turvaamiseksi laajennetaan olemassa olevia ja uusia kotona asumista tukevia teknologisia ratkaisuja	Etähoivan asiakkaiden osuus (%) säännöllisen kotihoidon asiakkaista	Säännöllistä kotihoitoa etähoivan avulla saavien osuus kasvaa 2 %:lla (9/2023 osuus 6,9 %)
Ikääntyvän väestön palvelutarvetta vastaava henkilöstön määrä ja osaaminen	Henkilöstömitoituksen toteutuminen	Henkilöstömitoitus Ympäri- vuorokautisessa asumisessa Välittömän työajan osuus (%) Säännöllisten kotihoidon asiakkaiden myönnetyt palvelutunnit.	Ympäri- vuorokautinen asuminen, lakisääteinen mitoitus toteutuu Säännöllisten kotihoidon asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien mukaiset palvelutunnit toteutuvat.

Taulukko 22 Ikääntyneiden palvelujen toiminnalliset tavoitteet.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Asiakasmäärien kasvu ja asiakkaiden hoitoisuuden lisääntyminen tuovat riskiä kustannusten kasvuun. Lisäksi iso riski on henkilöstön saatavuudessa sekä veto- ja pitovoimassa, niin Eloisan toiminnassa kuin yksityisissä palveluissa. Tulevina vuosina myös kasvava eläkeiän saavuttaneiden määrä asettaa haastetta henkilökunnan riittävyteen.

Kun asumisen palveluntuotannosta on yli puolet ostopalveluna, niin siihen sisältyy taloudellista ja tuotannollista riskiä. Järjestämisvastuu palveluista on aina Eloisalla.

Talous

Ikäpalvelujen nettoraami oli vuoden 2024 talousarviossa -147 892 000 euroa. Vuoden 2023 toteuman ennuste toimintakatteesta on -146 869 993 euroa. Talousarvio vuodelle 2024 sisältää palvelutuotantosuosittelman toimenpiteet, joiden tavoitteena on vähentää kustannuksia noin 6 miljoonaa euroa. Palkankorotusten vaikutus ikäpalveluissa on vuonna 2024 noin 3,2 miljoonaa euroa.

Terveyspalveluista siirtyi geriatriseen osastopalveluun Kangasniemen lähikuntoutusosasto ja näkyy tulojen lisääntymisenä ja menojen kasvuna ko. palvelualueella (tuloja siirtyi 344 580 euroa, menoja siirtyi 1 457 329 euroa, josta henkilöstökulujen osuus 1 283 912,40 euroa).

Arjen tuki- ja etäpalveluihin siirrettiin asumispalveluista perhehoito kustannuksineen yhteensä -3 437 282,87 euroa ja tuloja 669 999,38 euroa vuodelle 2024. Näin saatiin perhehoito kokonaisuutena yhdelle ja samalle palvelualueelle. Aiemmin konsernin digitaalisissa palveluissa olleet turvapuhelinkustannukset ja sähkölukot ovat nyt kokonaisuudessaan siirretty kotiin vietävien tukipalveluiden kustannuspaikalle. Kustannusarvio turvapuhelinkokonaisuudesta on n. 622 000 euroa ja sähkölukoista n. 366 000 euroa (Tunstall 146 000 euroa, Tiera n. 220 000 euroa). Myös tuotot näistä on siirretty kotihoidon kustannuspaikalta kotiin vietävien tukipalveluiden kustannuspaikalle, arvio tuotoista on n. 1,5 miljoonaa euroa.

Kustannuksina ikääntyneiden omaishoidon tuen budjetista siirtyy pois n. 800 000 euroa sosiaalipalveluihin, mikä näkyy avustuskohdassa menojen vähenemänä. Yhteisiin ikääntyneiden palveluihin siirtyy konsernipalveluista järjestävavastuksista 50 000 euroa toimialan kumppanuussopimukseen.

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluevaltuustoon nähden)	31 469
Toimintamenot (sitova aluevaltuustoon nähden)	-179 360
Toimintakate	-147 891

Taulukko 23 Ikääntyneiden palvelujen talous.

Arjen tuki- ja etäpalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	6 501
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-28 245
Toimintakate	-21 744

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kotiin annettavat palvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	5 369
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-43 313
Toimintakate	-37 944
Asumispalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	18 516
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-100 006
Toimintakate	-81 490
Geriatrinen osastopalvelu	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	1 083
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-7 236
Toimintakate	-6 153
Ikääntyneiden palvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	0
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-560
Toimintakate	-560

Taulukko 24 Ikääntyneiden palveluiden palvelualuekohtaiset talousarviotiedot.

Sopeutustoimenpiteet

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Palvelurakenteen keventäminen	95 000 €
2. Etäkäynti korvaa kotihoidon fyysisistä käynneistä 10 %	170 000 €
3. Kotihoidon välittömän työajan lisääminen	100 000 €
Yhteensä	365 000 €

Taulukko 25 Vuodelta 2023 siirtyvät toteutumattomat säästöt.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Palvelurakenteen keventäminen	750 000 €
2. Etäkäynti korvaa kotihoidon fyysisistä käynneistä 10 %	1 000 000 €
3. Hyvinvointi-tekniikan ratkaisut: sähkölukot	50 000 €
4. Kotihoidon välittömän työajan lisääminen	100 000 €
5. Ammattihenkilöstörakenteen monipuolistaminen	100 000 €
6. Virkalääkäreiden lisäys	140 000 €
Yhteensä	2 140 000 €

Taulukko 26 Palvelujen tuotantosuunnitelman toimenpiteet

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Vähennys 5–6 htv	250 000 € - 300 000 €
2. Lisä-, ylityö ja kutsurahan käytön vähentäminen	900 000 € -1 000 000 €
Yhteensä	1 200 000 €

Taulukko 27 Yhteistoimintamenettelyjen säästöt (20.11.2023 päättyneet neuvottelut)

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. SHL:n kuljetuspalvelujen kilpailutus	50 000 €
2. Turvapuhelinkeskuksen kilpailutus	50 000 €
Yhteensä	100 000 €

Taulukko 28 Lisäsäästötoimenpiteet (yhteensä 2,4 miljoonaa hyvinvointialueella).

7.3 Terveyspalvelut

Toiminnan kuvaus

Maan keskitasoa korkeampi sairastavuus, ikääntynyt väestö ja palvelujen tarve yhdessä vähentyvän rahoituksen kanssa haastavat terveyspalvelujen järjestämistä ja tuottamista. Olemme onnistuneet uudistamaan organisaatiota ja yhtenäistämään palveluja. Hoitoon pääsy on parantunut perusterveydenhuollossa ja säilynyt maan parhaalla tasolla erikoissairaanhoidossa, ja samalla olemme karsineet kustannuksia. Hyvinvointialueen toisena toimintavuonna jatkamme edelleen määrätietoista palvelujen kehittämistä ja yhtenäistämistä. Peruspalveluja vahvistetaan siirtämällä painopistettä pois erityistason palveluista ja ostopalveluista. Tärkein painopiste on jatkaa palvelujen tuotantosuunnitelman toimeenpanoa kaikilla palvelualueilla.

Terveyspalveluissa talouden tasapainottamistoimet kohdistuvat kaikkiin palvelualueisiin ja toimintoihin. Perustason palveluiden palveluverkko rakentuu sote-keskuksiin ja -asemiin. Yksiköiden palveluvalikoima rakentuu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Aukioloja yhtenäistetään vuoden 2024 alusta. Sote-asemien aukiolot ovat sote-keskuksia suppeammat ja loma-aikoina on mahdollista tarpeen mukaisesti supistaa palveluita. Sote-kiinteistöistä haetaan säästöjä tiloja tiivistämällä ja vuokratkustannuksia vähentämällä neuvottelemalla tai vuokrasopimuksia irtisanomalla.

- Punkaharjun, Enonkosken ja Rantasalmen sote-aseman toiminnot siirretään pienempiin tiloihin
- Puumalan hammashoitolan toiminnot siirretään sote-aseman tiloihin
- Kerimäen, Juvan, Mäntyharjun, Sulkavan, Pertunmaan ja Ristiinan sote-asemien ja Pieksämäen sote-keskuksen tiloja vähennetään
- Kangasniemen kunnan talon toiminnot siirretään sote-aseman tiloihin

Sairaalapalveluissa on yksi sairaala. Sairaalayksiköt sijaitsevat Mikkelissä ja Savonlinnassa. Yksiköiden työnjakoa ja tilojen käyttöä optimoidaan. Vuodeosastopaikkojen tarvetta arvioidaan jatkuvasti ja sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon osastopaikkoja vähennetään maakunnan tarpeen mukaiselle tasolle. Erikoissairaanhoidossa on tarve vähentää osastopaikkoja noin 18-24. Operatiivisilla osastoilla Mikkelissä vuonna 2023 täyttöaste on ollut 81 % ja Savonlinnassa 72 %, vastaavat luvut konservatiivisella tulosalueella ovat 93 % ja 74 %. Perustason osastoista Rantasalmen 20-paikkainen osasto lakkautetaan. Rantasalmen väestö on pieni ja potilaat voidaan hoitaa lyhyen etäisyyden päässä Savonlinnassa tai Juvalla. Muutoksella voidaan lisäksi turvata ikääntyneiden palveluja Rantasalmella. Osastot profiloitetaan erikoissairaanhoidon ja yleislääketieteen osastoiksi yhtenäistämällä toimintatapoja ja henkilöstömitoituksia. Kangasniemen osasto muuttuu ikääntyneiden palveluiden geriatriseksi arviointiosastoksi. Hoidon laadun ja henkilöstön saatavuuden takia on perusteltua keskittää osastopalveluita sairaalapalveluiden yhteyteen, jossa on saatavilla myös päivystysaikaan diagnostisia tukipalveluita ja lääkärin tuki.

Ensihoidossa palvelu rakentuu ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti. Palvelutasosta päätetään samanaikaisesti talousarvion kanssa. Osana palvelujen tuotantosuunnitelmaa on päätetty siirtymisestä yhden päivystävän kenttäjohtajan malliin. Neuvotteluissa henkilöstön kanssa on esitetty siirryttäväksi 24 tunnin työvuoromalliin, jolloin yksiköiden vähennyksiä ei olisi tarvetta tehdä. Molemmissa sairaalayksiköissä on toistaiseksi ympärivuorokautinen yhteispäivystys. Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa kevennetään palvelurakennetta siirtämällä painopistettä avopalveluihin ja vähennetään laitospaikkoja. Sairaalapaikkojen

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

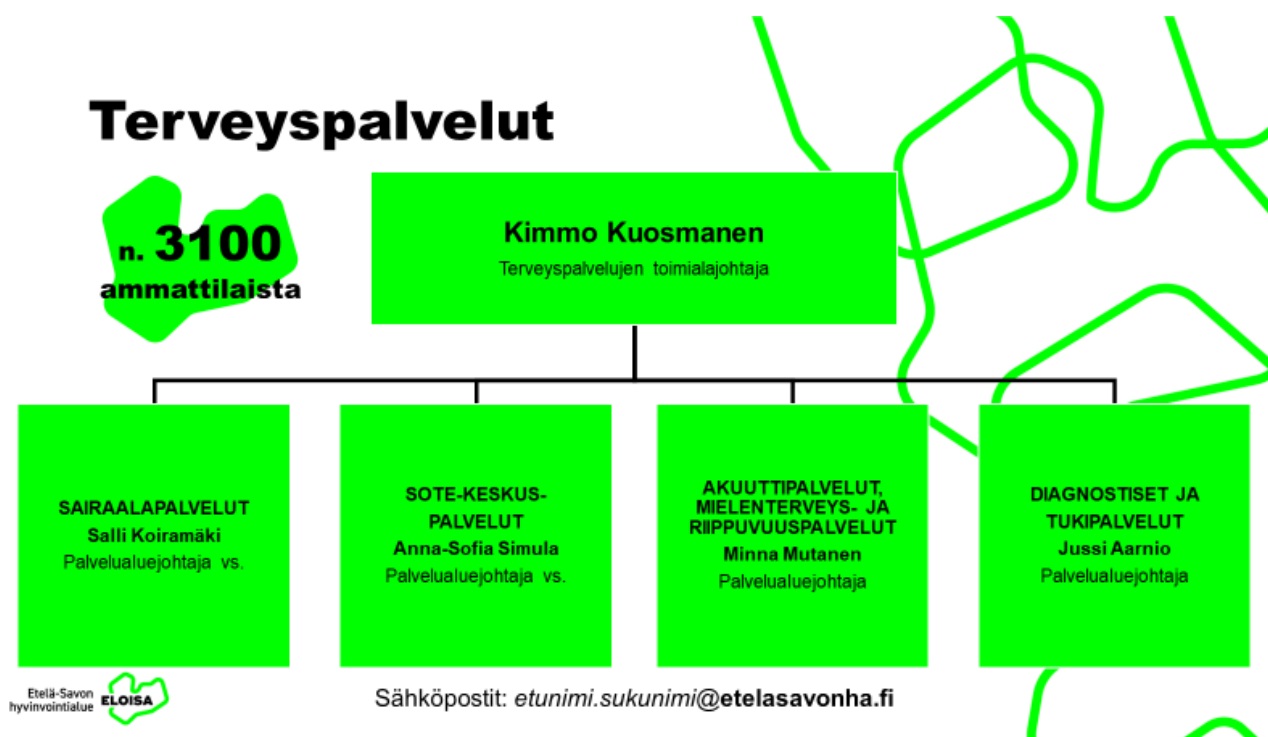
Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

vähennystarve on noin 2-4 paikkaa. Asumispaikkoja ostopalveluista on tarve vähentää 2-3 paikkaa ja vahvistaa kotiin annettavia ja ennaltaehkäiseviä palveluja.

Ostopalveluiden vähentäminen on toimialan strateginen tavoite taloudellisista syistä. Rekrytointiin panostetaan ja tavoitellaan oman henkilöstön lisäämistä, joka on merkittävästi ostopalvelua edullisempaa. Sopimuksia on neuvoteltu uudelleen ja saatu kustannussäästöjä. Lääkekustannuksiin saadaan merkittäviä säästöjä kilpailutuksella. Laboratorion palveluista ja kustannuksista käydään neuvottelua ISLAB hyvinvointiyhtymän kanssa. Ylityö- ja hälytyskorvauksista haetaan kustannussäästöä käyttämällä omaa varahenkilöstöä ja Temporen palvelua. Ulkohyvinvointialuemyyntiä kasvatetaan ja tarkistetaan vuoden 2024 hinnasto.

Toimialan johtamisrakennetta tiivistetään ja siirrytään neljään palvelualueeseen yhdistämällä mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut akuuttipalveluiden kanssa. Lisäksi vähennetään kaksi tulosaluetta, perustason osastopalvelut yhdistetään konservatiiviseen tulosalueeseen sairaalapalveluissa ja päivystyksen ja ensihoidon tulosalueet yhdistetään akuuttipalvelut tulosalueeksi. Organisaatorakenteen muutos ja hallinnon tiivistäminen tehdään osana marraskuussa 2023 päättyneitä yhteistoimintaneuvotteluita. Muutos vähentää johtaja- ja päällikkövirkoja kolme henkilötyövuotta. Avoimet tehtävät täytetään yhteistoimintaneuvotteluiden henkilökohtaisten kuulemisten perusteella talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Kuva 15

Terveyspalvelujen toimialan organisaatiokaavio.

Henkilöstömäärä

Sairaalapalvelut	Sotokeskus-palvelut	Akuuttipalvelut, mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut	Diagnostiset ja tukipalvelut
1170	848	782	440

Taulukko 29 Terveyspalvelujen henkilöstömäärä.

Talouden ja palvelujen yhteensovittaminen vaatii merkittäviä muutoksia palvelurakenteissa ja kustannusten kasvun leikkauksia. Henkilöstön saatavuus on toiminnan näkökulmasta talouden lisäksi merkittävä riskitekijä. Henkilöstön hyvinvointiin ja rekrytointiin panostetaan. Merkittävimmät muutokset palvelurakenteissa tapahtuvat sote-keskuspalveluissa ja sairaalapalveluissa. Merkittävä osastopaikkojen vähentäminen lisää kuormituksen ja päivystyksen ruuhkautumisen riskiä erityisesti vuosittaisina infektioaikoina, mikäli jatkohoitopaikkoja ja kotiin vietäviä palveluita ei pystytä turvaamaan. Sopeuttamisen osalta sote-keskuskiinteistöjen säästöt ovat merkittävä riski, koska käytännössä kaikissa vuokrasopimuksissa on vähintään 12 kuukauden irtisanomisaika. Tulojen saaminen ulkohyvinvointialuemyynnistä voi laskea merkittävästi, jos lähialueilla hoitoon pääsy erikoissairaanhoidossa paranee ja hoitojonot lyhentyvät hyvinvointialueiden tehostuneen toiminnan ansiosta. Sairaala- ja akuuttipalveluissa on merkittävää valtakunnallisen työ- ja ohjausryhmän selvitys. Ryhmän tehtävänä on laatia ehdotuksia erikoissairaanhoidon sairaaloiden ja ympärivuorokautisten päivystysten porrasteisuudesta, työnjaosta ja yhteistyöstä. Alueen kahden sairaalayksikön ja kahden yhteispäivystyksen mallia kehitetään ehdotusten mukaisesti. Kesällä 2023 kävimme markkinavuoropuhelun terveyspalvelujen kumppanuudesta uusien järjestämis- ja tuotantotapojen kartoittamiseksi. Arvioimme palveluverkkoesityksen jälkeen mahdollisuutta tuottaa palvelua kumppanin kanssa esimerkiksi allianssi- tai yhteisyritysmallilla.

Sairaalapalvelut

Hyvinvointialueella on yksi sairaala, joka muodostuu Mikkelin ja Savonlinnan yksiköistä. Sairaalapalveluiden tavoitteena on taata maakunnassa saavutettavat ja laadukkaat palvelut lähellä asukkaita. Sairaalapalveluiden vastuulla on järjestää alueen erikoissairaanhoidon ja perustason osastohoito yhdenvertaisesti ja oikea-aikaisesti. Palveluita myydään muille hyvinvointialueille mahdollisuuksien mukaan. Ydinajatuksena on saada sairaalayksiköt toimimaan yhdessä optimaalisella työnjaolla.

Sairaalapalveluihin kuuluu kaksi tulosaluetta, operatiivinen ja konservatiivinen tulosalue. Perustason osastopalvelut tulosalue liitetään osaksi konservatiivista tulosaluetta. Perustason osastot ovat jatkossa kaikki yleislääketieteen osastoja. Osastojen nimikkeet ja profiilit yhdenmukaistetaan, jolla turvataan osaaminen ja laadukas hoito yksiköissä. Lisäksi perustason osastopalveluihin on kuulunut palliatiiviset yksiköt Mikkelissä ja Savonlinnassa sekä hengitystukiyksikkö Savonlinnassa. Hengitystukiyksikkö lakkautuu suunnitellusti. Asukkaille on järjestetty tarpeen mukainen hoito vammaispalveluissa palvelutarpeen arvion mukaisesti.

Toiminnassa olennaista on riittävän ja osaavan henkilökunnan saatavuus ja pysyvyys. Sote-alan henkilöstöä tulee eläköitymään runsaasti lähivuosien aikana. Tilanteen ennakoiminen on välttämätöntä toiminnan turvaamiseksi. Rekrytointia tullaan jatkossa tehostamaan (kansainvälinen rekrytointi) ja tämä edellyttää myös taloudellista panosta.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

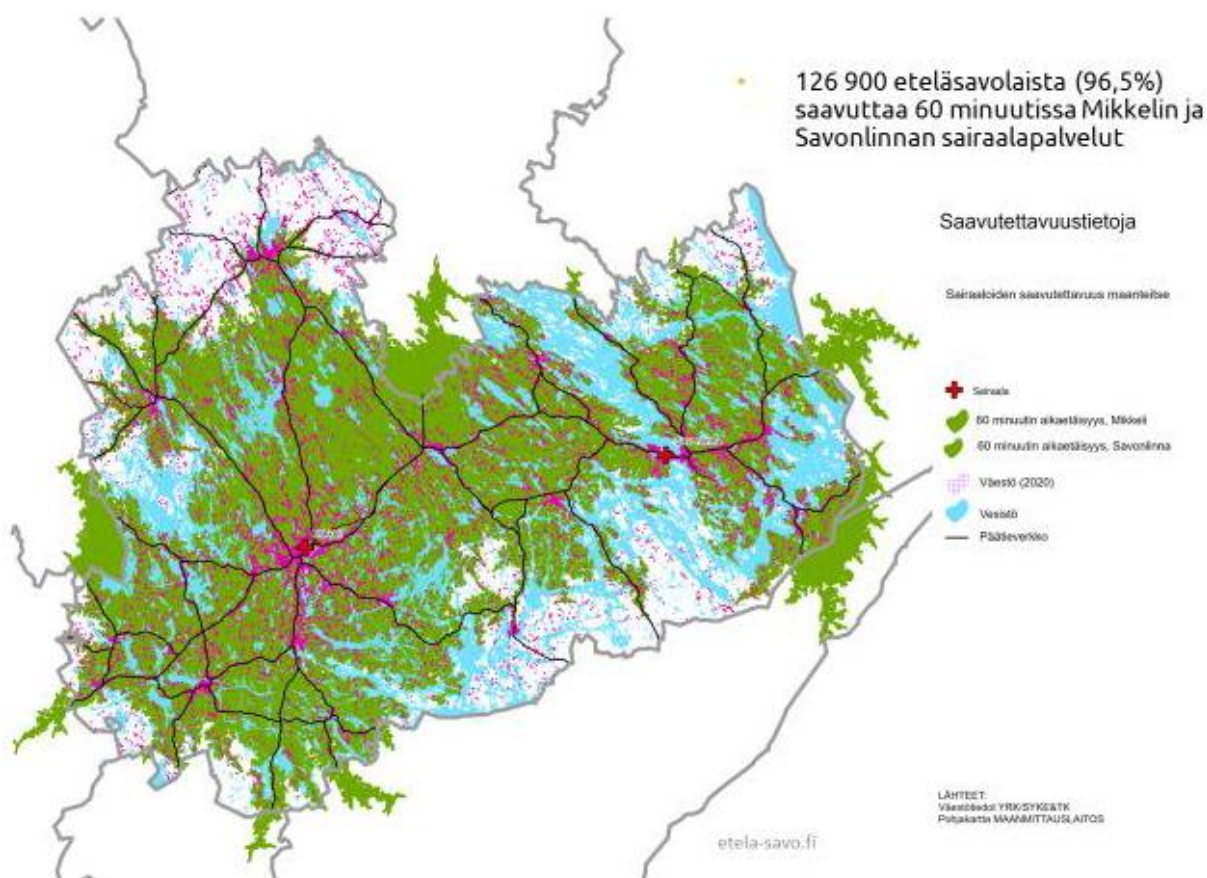
Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Sujuvan toiminnan edellytys on, että potilaat ovat oikeassa hoitopaikassa, oikeaan aikaan ja vain tarpeellisen ajan. Potilaiden hoitopäiviä ja jatkohoitoon jonotusaikoja tarkastellaan systemaattisesti ja kriittisesti. Prosessin ongelmakohtiin puututaan ja etsitään ratkaisuja yhteistyössä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Haasteena ovat erilliset asiakas- ja potilastietojärjestelmät ja oleellisten tunnuslukujen seuraaminen ja vertailu on vaikeaa. Mikkelin ja Savonlinnan sairaalan yksiköiden ja perustason osastojen toimintatapojen yhtenäistämistä jatketaan.

Kuva 16 Sairaalapalveluiden saavutettavuus hyvinvointialueella.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

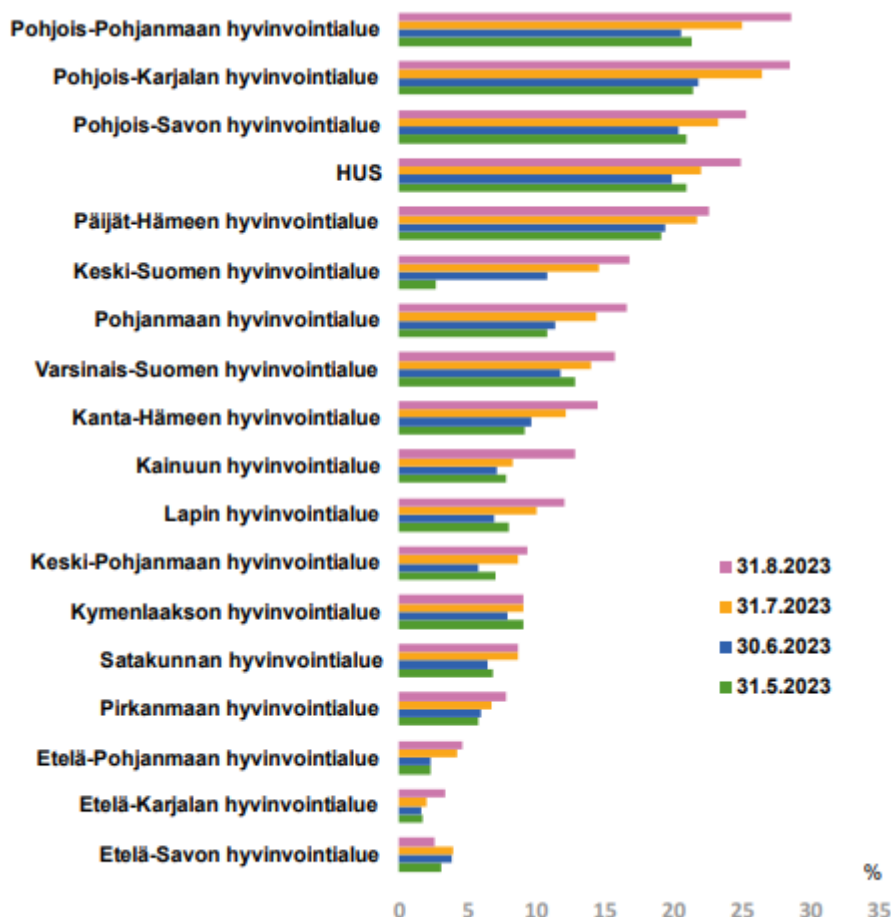
Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

	Paikkaluku 2023	Täyttöaste 2023	Paikkaluku 2024
Pieksämäen yle osasto	25	86	23
Kangasniemen lähikuntoutus	24	-	0 (siirtyy ikääntyneiden palveluihin)
Rantasalmen lähikuntoutus	20	88	0
Juvan lähikuntoutus	23	101	23
Mikkeliin osastot	38	97	38
Savonlinnan osastot	50	98	50
Palliatiivinen keskus	24	63	20
Sulkavan lähikuntoutus	12 (ulkoistettu)	94	12 (ulkoistettu)
Hengitystukiyksikkö	4	100	0

Taulukko 30 Perustason osastopalvelut maakunnassa.

Kuva 17 Yli puoli vuotta kiireetöntä hoitoa odottaneiden osuus kaikista hyvinvointialueiden sairaaloihin odottavista (%) 31.5.2023, 30.6.2023, 31.7.2023 ja 31.8.2023. (THL)

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Sotekeskuspalvelut

Eloisan sote-keskuspalvelut jakautuvat viiteen tulosalueeseen: avoterveydenhuollonpalvelut, digitaaliset palvelut, lasten- ja nuorten terveystyöpalvelut, kuntoutuspalvelut ja suun terveyden palvelut. Kaikki tulosalueet toimivat hyvinvointialueen laajuisesti. Organisaation arvojen mukaisesti olemme kehittäneet ja yhdenmukaistaneet palveluiden yhdenvertaisuutta, vaikuttavuutta ja asiakaslähtöisyyttä rohkeasti turvallisuus huomioiden. Digitaaliset palvelut laajennetaan koko toimialaa läpileikkaavaksi palveluksi ja ne toimivat yhteistyökumppanina kaikilla toimialoilla palveluita rakennettaessa. Etä- ja digitaalisia palveluita on suunnitelmassa lisätä merkittävästi.

Sote-keskuspalveluissa toimitaan moniammatillisissa tiimeissä. Moniammatillisuutta hyödyntäen pystymme ohjaamaan potilaita entistä paremmin suoraan oikean ammattilaisen vastaanotolle tai etäpalveluihin. Hoidon jatkuvuutta kehitetään laajasti ja priorisoidaan erityisessä riskissä olevat ja paljon palveluita tarvitsevat, joille nimetään omahoitaja.

Digitaalisen palvelun kautta asukkaat tavoittavat sairaanhoitajan ja lääkärin palvelut arkisin sekä iltaisin ja viikonloppuisin. Palvelun käyttö merkittävästi lisääntynyt ja parantanut hoitoon pääsyä. Kuluvaan vuoteen aikaa palveluja on laajennettu mm. farmaseuttiin, seksuaalineuvontaan, diabeteskeskukseen, neuvolapalveluihin, sosiaalityöhön ja erikoislääkäritoimintaan. Hoidontarpeen arvon kehittäminen ja keskittäminen on edennyt suunnitelman mukaisesti tavoitellen koko hyvinvointialueen yhtenäistä mallia vuoden 2023 loppuun mennessä. Etelä-Savon hyvinvointialue ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ovat kilpailuttaneet uuden digitaalisen palvelualustan yhteishankintana. Uuden digitaalisen palvelualustan toiminnallisuudet tulevat käyttöön alueilla porrastetusti vuodesta 2024 alkaen.

Lasten- ja nuorten terveystyöpalvelut sisältävät lasten- ja äitiysneuvolan, ehkäisy- ja perhesuunnittelu neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon moniammatillista työtä. Toiminnassa panostetaan ennaltaehkäiseviin toimiin. Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä on koottu ja aloittanut säännölliset tapaamiset. Myös alueellinen neuvolasuunnitelma valmistuu syksyn aikana ja siihen perustuvat lakisääteiset terveystarkastukset ovat aikataulussa. Opiskeluhuollon psykologien saatavuudessa on haasteita. Hyvinvointialueella on rakennettu veto- ja pitovoimaohjelma vahvistamaan rekrytointia hyvin tuloksin. Lisäksi psykologien työpanosta on siirretty mielenterveys- ja riippuvuuspalveluista opiskeluhuoltoon ja rekrytoitu psykiatrisia sairaanhoitajia tukemaan lapsia ja nuoria. Omia työntekijöitä rekrytoimalla voimme vähentää ostopalvelua ja karsia kustannuksia.

Kuntoutus toimii poikkileikkaavana palveluna terveystyöpalveluissa tukien perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimintoja. Tulosalueella toimii terapeutteja, ohjaajia, lääkäreitä ja muita alan ammattilaisia. Kuntoutuksen vahva rooli toipumisen edistämiseksi sekä ennaltaehkäisevässä työssä on merkittävä muiden palveluiden kuormittumisen vähentämisessä ja väestön toimintakyvyn tukemisessa. Hyviä tuloksia kehittämisestä sairaalahoitajaksojen lyhentymiseen on saatu mm. osastojen työparimallin pilotoinnissa. Fysioterapeutin suoravastaanotto palvelun laajentaminen on edennyt hyvin tukien hoitoon pääsyä ja vaikuttavan hoidon oikea-aikaista aloittamista tuki- ja liikuntaelinvaikeissa.

Suun terveydenhuollon palveluita on pystytty toteuttamaan katkeamattomasti kaikissa yksiköissä. Hoitoon pääsyä vahvistetaan ottamalla käyttöön palveluseteli suun terveyden päivystyksellisten ja kiireellisten käyntien jatkohoitojen järjestämistä varten. Hammaslääkäreiden osaamisen ohjaukseen ja harjoittelijoiden urapolkuihin luodaan alueellisia malleja tukemaan työhyvinvointia ja rekrytointia. Suun terveydenhuollon viikonloppujen ja

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

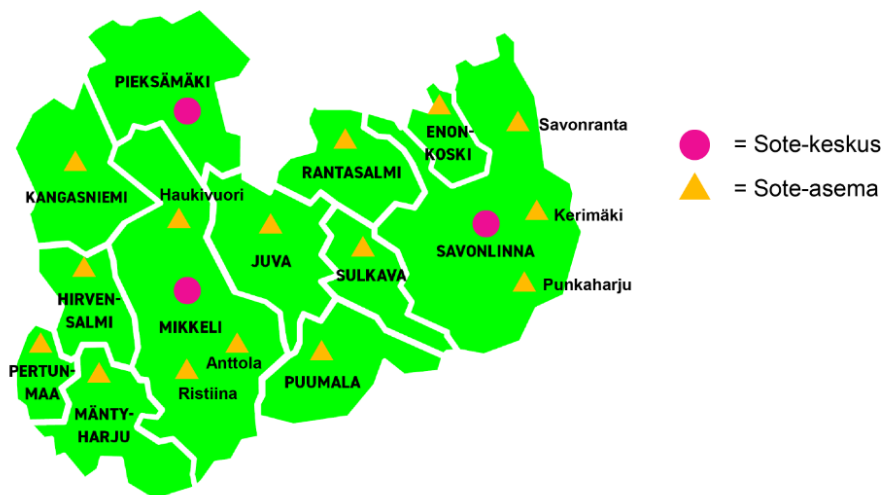
Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

arkipyhien päivystyksen keskittäminen alkaa 1.1.2024 niin, että päivystys on joko Savonlinnassa tai Mikkelissä. Päivystyksellisen hoidon tarve on vähäinen ja se voidaan järjestää yhdessä toimipisteessä. Suun terveydenhuollossa on käytössä liikkuvia yksiköitä lasten suun terveydenhuollon tarkastuksia varten.

Merkittäviä säästöjä haetaan tilojen käyttöä vähentämällä vuokratukustannuksista. Palveluita keskitetään kunnassa yhteen kiinteistöön ja vahvistetaan sosiaali- ja terveystalouden integraatiota. Ammatillaiset voivat liikkua tarpeen mukaan yksiköiden välillä ja tukea lähipalveluiden saavutettavuutta. Suppeammalla palveluvalikoimalla ja aukiololla turvataan asukkaiden yhdenvertaisuutta ja lähipalveluita. Toimintamalleja yhdenmukaistetaan kaikissa palveluissa, millä pystytään turvaamaan yhdenmukaiset käytännöt ja laadukas hoito esimerkiksi digitaalisissa palveluissa ja kiireellisessä hoidossa. Apuvälineiden myöntämisen perusteet yhdenmukaistetaan. Lisäksi säästöjä haetaan varastointia ja logistiikka tehostamalla ja kilpailuttamalla. Kuntoutus- ja terapiapalveluissa arvioidaan yhtenäisesti hoidon tarve ja vaikuttavuus. Oma toiminta ja palvelusetelimalli ovat ensisijaisia tuottamisen tapoja. Säästöjä haetaan kallista ostopalvelua vähentämällä. Hoitotarvikkeiden kustannuksista haetaan säästöä keskittämällä jakelua, vähentämällä hävikkiä keskitetyillä varastoilla, yhtenäisillä jakelukriteereillä ja ensisijaisesti kilpailutettuja tuotteita hyödyntämällä. Kriittistä on onnistua henkilöstön rekrytoinnissa, jolloin vuokrahenkilöstöä käytetään vain lyhytaikaisesti tai poikkeustilanteissa.

Sote-keskuspalvelut palveluverkko

Kuva 18

Sotekeskuspalveluverkko 2024.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Akuuttipalvelut, mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut

Hyvinvointialueen päivystys- ja ensihoidon palvelut tiivistyvät akuuttipalveluiden tulosalueeksi. Päivystyspalvelut tuotetaan kahdesta ympärivuorokautisesta yhteispäivystysyksiköstä Mikkeliissä ja Savonlinnassa perustuen terveydenhuoltolakiin (1326/2010) sekä kiireellisen hoidon valtioneuvoston asetukseen kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (583/2017).

Hyvinvointialue järjestää alueensa ensihoitopalvelun. Ensihoitopalvelun tehtävät on määritelty terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja muu palvelun sisältö yksityiskohtaisemmin sosiaali- ja terveysministeriön ensihoitopalvelusta antamassa asetuksessa (585/2017). Ensihoitopalvelu on suunniteltu ja toteutetaan yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden. Ensihoitopalveluun sisältyy ensivastetoiminta, ensihoito perus- ja hoitotasolla sekä ensihoidon kenttäjohtaminen. Hyvinvointialueella on ensihoidosta vastaava lääkäri. Yhteistyöalueen ensihoitokeskus järjestää ympärivuorokautisen ensihoitolääkäripäivystyksen. Lisäksi ensihoitopalvelujen tulosalueeseen kuuluu hyvinvointialueen kotisairaalayksiköt Mikkeliissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä. Kotisairaala tuottaa sairaalatasoista ja lääkärijohtoista hoitoa kotona ja laajenee koko maakunnan kattavaksi. Kotisairaalan käynti voi olla vaihtoehto päivystykseen hakeutumiselle tai ensihoidon käynnille. Kotisairaala voi korvata myös osastohoidon. Kotisairaalan tehtäviä ovat mm. suonensisäisen lääkitys ja -nestehoito, punasolutiputukset sekä vaativat haavan hoidot, kotisaattohoito sekä hoidon tarpeen arviointi- ja konsultaatiotehtävät.

Riskialuealuokka	A/B		C	D
	50 % mediaani	90 %	90 %	90 %
Ydintaajama	8 min	12 min	30 min	120 min
Muu taajama	10 min	25 min		
Asuttu maaseutu	20 min	35 min		
Muu alue	Ei määritellä			

Kuva 19 Tavoitteet potilaan tavoittamisajasta.

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen kokonaisuus muodostuu lasten ja nuorten sekä aikuisten ja asumispalveluiden tulosalueista. Lasten ja nuorten sekä aikuisten palveluissa on perustason sekä erikoissairaanhoidon palveluita; niin avopalveluita kuin osastopalveluita. Tällä tavoitellaan vahvaa palveluiden integraatiota monella tasolla, esimerkiksi palvelujen perustasolla sekä erikoistasolla, kuin myös terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen integraatiota.

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen palvelualueen tavoitteena on tuottaa palvelut asiakaslähtöisesti, joustavasti ja kustannustehokkaasti hoitotakuun rajoissa. Palveluja tuotetaan moniammatillisesti siten, että ne edistävät väestön hyvinvointia. Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa henkilöstön osaamista vahvistetaan Eloisan veto- ja pitovoiman suunnitelman mukaisesti. Tarkoituksena on myös esihenkilöiden osaamisen vahvistaminen ja jaksamisen tukeminen esihenkilövalmennuksella. Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa avainasemassa ovat matalan kynnyksen palvelut sekä niiden kehittäminen ja toimintamallien yhtenäistäminen.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluja kehitetään Eloisan tavoitteiden ja strategian mukaisesti, painopisteenä ovat peruspalvelujen vahvistaminen ja asiakkaan pärjääminen omassa kodissa oikea-aikaisten palvelujen ja omanäköisen asumisen tukemana. Tätä uutta mielenterveys- ja päihdepalvelujen toimintaa luodaan kehittämistyön kautta. Toiminnan suunnittelun, toteutuksen sekä arvioinnin lähtökohtana on toiminnasta saatu ajantasainen tieto. Mielenterveys- ja riippuvuustyön sekä sen palveluiden haaste on työn tuloksellisuus ja vaikuttavuus, jotka ovat todennettavissa vasta pitkän ajan kuluttua. Tämän vuoksi mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämistä on tehtävä pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti. Kehittämistyö vaatii monialaisen yhteistyön lisäksi myös taloudellista satsausta, jotta edellä mainitulla työllä on kansanterveydellinen merkitys ja vaikutukset näkyviä.

Diagnostiset ja tukipalvelut

Diagnostiset ja tukipalvelut koostuvat apteekki- ja diagnostisten tukipalveluiden ja terveydenhuollon tukipalveluiden tulosalueista. Palvelualue toimii koko hyvinvointialueella ja tuottaa yksiköiden osastonsihteeripalvelut, terveyspalveluiden hoitohenkilökunnan varahenkilöstöpalvelut, terveysturvallisuuspalvelut, terveyssozialityön, lääkehuollon, kuvantamisen, kliinisen fysiologian ja neurofysiologian, ja patologian tutkimukset, sekä tilannekeskustoiminnot. Palvelualueen henkilöstöä on kaikissa hyvinvointialueen kunnissa.

Hyvinvointialueen tilannekeskus laajenee vuoden 2024 alussa palvelemaan koko hyvinvointialuetta. Tilannekeskuksen keskeisimmät tehtävät ovat sairaalaosastojen potilassiirrot, kotiin annettavien palvelujen tukeminen puhelimesta tehtävällä hoidon tarpeen arvioinneilla ja mahdollistaminen hoito kotiin, henkilökuntaresurssin optimointi varahenkilöstö- ja muilla henkilökuntajärjestelyillä, yksityöskentelyn turva, ja häiriötilanteissa toimintamallien käynnistys ja terveys- ja ikääntyneiden palveluissa häiriötilannejohtokeskuksena toimiminen. Tilannekeskuksen toimin pystytään vähentämään päivystyspoliklinikkakäyntejä huomattavasti, ja mahdollistamaan oikeanlaisen avun kotiin.

Hyvinvointialueella toimii kaksi sairaala-apteekkiä, Mikkelissä ja Savonlinnassa, jotka tuottavat lääketoimitukset hyvinvointialueen toimintoihin. Tämän lisäksi sairaala-apteekki tuottaa esimerkiksi lääkityksen turvatarkastuksia osastoilla oleville potilaille ja avopalveluna kaikille alueen asukkaille. Lääkityksen turvatarkastuksilla pyritään vähentämään rinnakkaisten lääkkeiden aiheuttamia lääkehaittoja ja siten vaikuttamaan potilaiden vointiin, terveyspalvelujen tarpeeseen ja lääkekustannuksiin.

Apteekki- ja diagnostisissa palveluissa lääkehuollon kustannuksia pienennetään lääkehävikkiä vähentämällä, varastointia tehostamalla ja yhteisen kilpailutuksen myötä. Tukipalveluissa säästöä saadaan lisäämällä sane-lujen purun automatisointia puheen tunnistuksen avulla ja ottamalla käyttöön tekoälyä kirjaamisen tukena. Kuvantamisen yksiköiden määrästä päätetään, kun laitehankinnat tulevat ajankohtaisiksi 1-2 vuoden sisällä.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimialan yhteisinä toiminnallisina tavoitteina ovat asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys.

Strategialinkitys	Toimialan tavoite	Käytettävä mittari	Tavoitearvo
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla.	NPS-luku vaihtelee -100 ja +100 välillä. Yleisesti yli 50 lukua pidetään hyvänä.	Tavoitearvo asetetaan ensimmäisen mittauksen jälkeen
	Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika, hoitoon pääsy hoitotakuun mukaisesti	T3-mittari (3. vapaa kiireettömän aika, hoitotakuu, vrk)	Alle 14
	Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, psykiatrian erikoisalat yhteensä, hoitoon pääsy <i>paranee</i>	Yli 90 vrk odottaneet, %	Alle 10
Paras ja joustavin työnantaja	Henkilöstötyytyväisyys <i>paranee</i> . 2023 toimialalla NPS oli alle 20.	NPS-luku vaihtelee -100 ja +100 välillä.	25
	Henkilöstön saatavuus <i>paranee</i> , lääkärivaje <i>pienenee</i> (terveyskeskuslääkärit)	Täyttämättömien lääkäritehtävien osuus kaikista terveyskeskusten lääkäritehtävistä, %	Alle 20

Taulukko 31 Terveyspalvelujen toiminnalliset tavoitteet.

Talous

TERVEYSPALVELUT	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluevaltuustoon nähden)	37 407
Toimintamenot (sitova aluevaltuustoon nähden)	-375 744
Toimintakate	-338 337

Taulukko 32 Terveyspalvelujen talous.

Sairaalapalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	16 961
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-165 109
Toimintakate	-148 148
Sotekeskuspalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	9 265
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-91 818
Toimintakate	-82 553

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Akuuttipalvelut, mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	10 458
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-85 161
Toimintakate	-74 703
Diagnostiset ja tukipalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	721
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-33 656
Toimintakate	-32 935

Taulukko 33 Terveyspalveluiden palvelualuekohtaiset talousarviotiedot.

Sopeutustoimenpiteet

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Apuvälinekeskuksen toiminnot	50 000 €
2. Palveluverkko rakentuu sotekeskuksiin ja -asemiin. Yksiköiden palveluvalikoima rakentuu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Soteasemien aukioloajat ovat sotekeskuksia suppeammat. Ammattilaiset voivat liikkua tarpeen mukaan yksiköiden välillä. Toimintamallien yhdistäminen.	262 000 €
Opiskeluhuollon psykologipalvelujen kehittäminen.	
Sairaalatoiminnan kehittäminen.	
Yhteensä	312 000 €

Taulukko 34 Vuodelta 2023 siirtyvät toteutumattomat säästöt.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Palveluverkon muutos. Sotekiinteistöistä säästetään yhteensä 300 000 € tiloja tiivistämällä / vähentämällä / kustannuksia karsimalla.	
Huom! Ei toteudu vuonna 2024.	150 000 €

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

2.	Palveluverkko rakentuu sotekeskuksiin ja -asemiin. Yksiköiden palveluvalikoima rakentuu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Soteasemien aukioloajat ovat sotekeskuksia suppeammat. Ammattilaiset voivat liikkua tarpeen mukaan yksiköiden välillä. Toimintamallien yhdistäminen.	510 000 €
3.	Hoitotarvikejakelun keskittäminen vähentää hävikkiä - Yhtenäiset hoitotarvikkeiden jakelukriteerit - Kilpailutettujen tuotteiden ensisijainen hyödyntäminen - Keskitetyt varastot	50 000 €
4.	Apuvälinekeskuksen toiminnot	150 000 €
5.	Terapiapalveluiden kehittäminen ja ostopalveluiden vähentäminen	60 000 €
6.	Opiskeluhuollon psykologipalvelujen kehittäminen	150 000 €
7.	Sairaalatoiminnan kehittäminen - Yksiköiden työnjaon optimointi - Vuodeosastopaikat tarpeen mukaisesti -Leikkaustoiminnan tehostaminen - Asiakkuuksien kasvu muilta hyvinvointialueilta ja yksityisesti - Sairaalayksiköiden tilojen käytön optimointi -Lähetekriteerit erikoissairaanhoidon ja ohjaus oman alueen sairaalayksiköihin	6 300 000 €
8.	Osastot profiloidaan: erikoissairaanhoidon, yleislääketiede, kuntoutus ja geriatrisen arviointiosasto. Osastojen paikkamäärää on tarve vähentää ja siirtää painopistettä ikääntyneiden palveluihin. Geriatrisia arviointiosastoja on jatkossa Mäntyharjulla ja Kangasniemellä. Osastopaikkojen määrä ja sijainti vastaa alueen tarvetta.	200 000 €
9.	Ulkohyvinvointialuemyynnin kasvu (sairaalapalvelut, sotekeskus ja päivystys)	500 000 €
10.	Ensihoidon palvelurakennemuutos tehdään osana ensihoidon palvelutasopäästöä. Yksi ensihoidon kenttäjohtajajärjestelmä, alueella yksi päivystävä kenttäjohtaja. Arvioidaan yksikköjen rakennetta (esim. yhden henkilön, moniammatillinen, vati ja lääkäriyksiköt). Arvioidaan yksikköjen määrä. Kiireettömien ensihoidotehtävien hoidontarpeen arviointi ja ohjaus muihin palveluihin.	650 000 €

11	Poissaoloja ei täydennetä ylityönä, vaan toimitaan yhden henkilön yksikkönä.	250 000 €
12	Arvioidaan kahden päivystysyksikön resursseja kokonaisuutena perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon osalta	500 000 €
13	Apteekkien yhdistäminen yhdeksi sairaala-apteekiksi. Lääkekustannusten pieneneminen (mm. lääkehävikki, varastointi, yhteiset kilpailutukset)	50 000 €
14	Sanelujen purun automatisointi puheen tunnistuksen ja tekniikan avulla	40 000 €
Yhteensä		9 560 000 €

Taulukko 35 Palvelujen tuotantosuunnitelman toimenpiteet.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Terveyspalveluiden hallintoa kevennetään. Tiivistetään palvelualueet neljään ja vähennetään kaksi tulosaluetta. Yhteensä 3 htv vähennys.	300 000 €
Yhteensä	300 000 €

Taulukko 36 Yhteistoimintamenettelyjen säästöt (20.11.2023 päättyneet neuvottelut).

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
Mielenterveys- ja päihdepalvelut:	
1. Terapia- ja kuntoutusjakson yhtenäistäminen	100 000 €
2. Palvelurakenteen keventäminen	131 000 €
3. Palvelurakenteen kehittäminen	57 000 €
4. Lääkäripalvelujen ostot	160 000 €
Sotekeskuspalvelut:	
5. Hoitotarvikkeet	76 000 €
Diagnostiset tukipalvelut:	
6. Lääkekustannukset	76 000 €
Yhteensä	600 000 €

Taulukko 37 Lisäsäästötoimenpiteet (yhteensä 2,4 miljoonaa hyvinvointialueella).

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

7.4 Pelastus- ja turvallisuuspalvelut

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointialueen pelastus- ja turvallisuuspalvelut huolehtivat alueen pelastustoiminnasta, onnettomuuksien ennaltaehkäisystä ja turvallisuuspalveluista. Onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta, varautuminen ja väestönsuojelu muodostavat pelastustoimen kokonaisuuden, jonka valmius kattaa kaikki onnettomuustapaukset päivittäisistä onnettomuuksista suuronnettomuuksiin asti.

Pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyn palvelualueiden toiminta perustuu pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Lähtökohta palvelutuotannossa on se, että palvelutuotanto pysyy saman tasoisena kuin aikaisemmin. Sopimuspalokuntien varallaolokäytäntöön on tehty muutoksia ja varallaoloa vähennetään 300 000 eurolla aluevaltuustossa 6.11.2023 § 83 hyväksytyyn palvelutasopäätöksen mukaisesti. Sopimuspalokuntien henkilöstön toimintaedellytyksiä on parannettu vuoden 2023 alusta alkaen korottamalla virka- ja työehtosopimuksen hälytysraha nelinkertaiseksi 30,44 euroon sekä kohdistamalla 300 euron suuruinen raha käytettäväksi liikuntaan/kulttuuriin/hyvinvointipalveluihin erillisen ohjeistuksen mukaan. Lisäpanostukset ovat tämänhetkisen arvion mukaan noin 180 000 euroa vuodessa.

Pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyn palvelualueella totutetaan myös säästöinä Itä-Suomen pelastuslaitosten viestintäyhteistyöhön liittyvän ostopalvelun lopettaminen ja lisäsäästöinä vähennetään kalusto- ja varustemäärärahaa 50 000 eurolla.

Paloasemien hankkiminen hyvinvointialueen omistukseen ei toteudu.

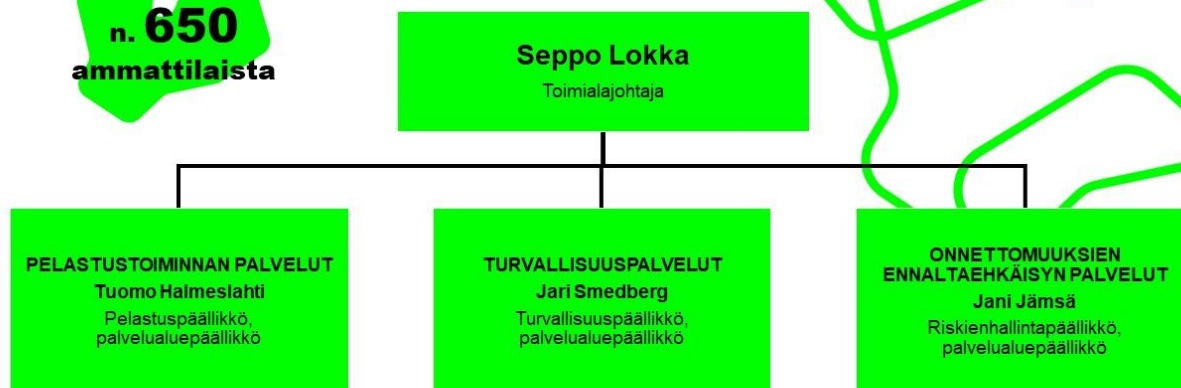
Turvallisuuspalveluissa toteutetaan iso muutos, kun osana hyvinvointialueen YT-neuvottelua on päätetty yhdistää valvontakoordinaattoreiden, turvallisuusasiantuntijoiden ja asiakas- ja potilasturvallisuuspäällikön tehtävät. Turvallisuuspalveluiden asiakas- ja potilasturvallisuustoiminta yhdistyy hyvinvointialueen konsernipalveluiden valvontakoordinaattoreiden työn kanssa. Henkilöstökuluja siirtyy 250 000 euroa konsernipalveluihin pelastus- ja turvallisuuspalveluista.

Vartiointipalvelujen kilpailuttaminen valmistuu joulukuussa 2023 ja tavoitteena on saada aikaan entistä kustannustehokkaampi palvelukokonaisuus ja noin 188 000 euroa pienemmät kustannukset. Turvallisuuden tasosta ei ole kuitenkaan tarkoitus merkittävästi tinkiä.

Pelastus- ja turvallisuuspalvelut

n. 650
ammattilaista

Kuva 20 Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen organisaatiokaavio.

Henkilöstömäärä

Pelastustoiminnan palvelut	Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn palvelut	Turvallisuuspalvelut	Sopimuspalokunta
127	8	16	498

Taulukko 38 Pelastus- ja turvallisuuspalveluiden henkilöstömäärät.

Pelastustoiminta

Pelastustoimen palvelutuotannon pääasiallisen säädösperustan muodostaa pelastuslaki (379/2011). Hyvinvointialueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa. Pelastuslaitokselle osoitettu tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.

Etelä-Savon pelastuslaitos on varautunut hoitamaan tehtävänsä päivittäisissä onnettomuuksissa, normaaliajan häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestönsuojelutilanteissa. Vakinaisella henkilöstöllä (24/7) miehitetyt

paloasemat ovat Mikkeliissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä, joissa pelastusryhmillä on välitön lähtövalmius kiireellisiin tehtäviin vähintään vahvuudella 1+3. Moniammatillinen yksiköt toimivat Sulkavalla, Puumalassa ja Punkaharjulla. Tavoitteena on ylläpitää vakinaisella henkilöstöllä toimivaa lähtövalmiutta myös Kangasniemellä, Mäntyharjulla ja Juvalla. Lähtöaikaan ja vahvuuteen voi vaikuttaa pelastustoimen päällekkäiset tehtävät ja muu palvelutuotanto sekä henkilöstön saatavuus. Sopimuspalokuntien toimintavalmius pidetään eri riskialueiden tavoitteiden ja voimassa olevien sopimusten mukaisena. Hälytystehtävissä käytetään mahdollisuuksien mukaan myös päivätöissä olevaa päätoimista pelastustoimen henkilöstöä.

Tehokas pelastustoiminta edellyttää, että pelastusmuodostelmat saavuttavat onnettomuuskohteen riittävän nopeasti. Pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen tarve on mitoitettu riskianalyysin yhteydessä tehdyn valtakunnallisen riskialuejaon sekä paikallisen tarkastelun perusteella. Sisäasianministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohje määrittelee riskiruuduille toimintavalmiusajan, jossa pelastusmuodostelmat on oltava onnettomuuspaikalla hälytyksestä. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan riskiruudut jaetaan I–IV-riskiluokkiin.

I riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 11 minuuttia ja avunsaantiaika olisi korkeintaan 13 minuuttia. Joukkuelähdössä pelastusjoukkueen tulisi olla pelastustoiminnan johtajaa lukuun ottamatta paikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

II riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 14 minuuttia ja avunsaantiaika olisi korkeintaan 16 minuuttia. Joukkuelähdössä pelastusjoukkueen tulisi olla pelastustoiminnan johtajaa lukuun ottamatta paikalla 30 minuutin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

III riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 22 minuuttia ja avunsaantiaika olisi korkeintaan 24 minuuttia. Joukkuelähdössä pelastusjoukkueen tulisi olla pelastustoiminnan johtajaa lukuun ottamatta paikalla 30 minuutin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

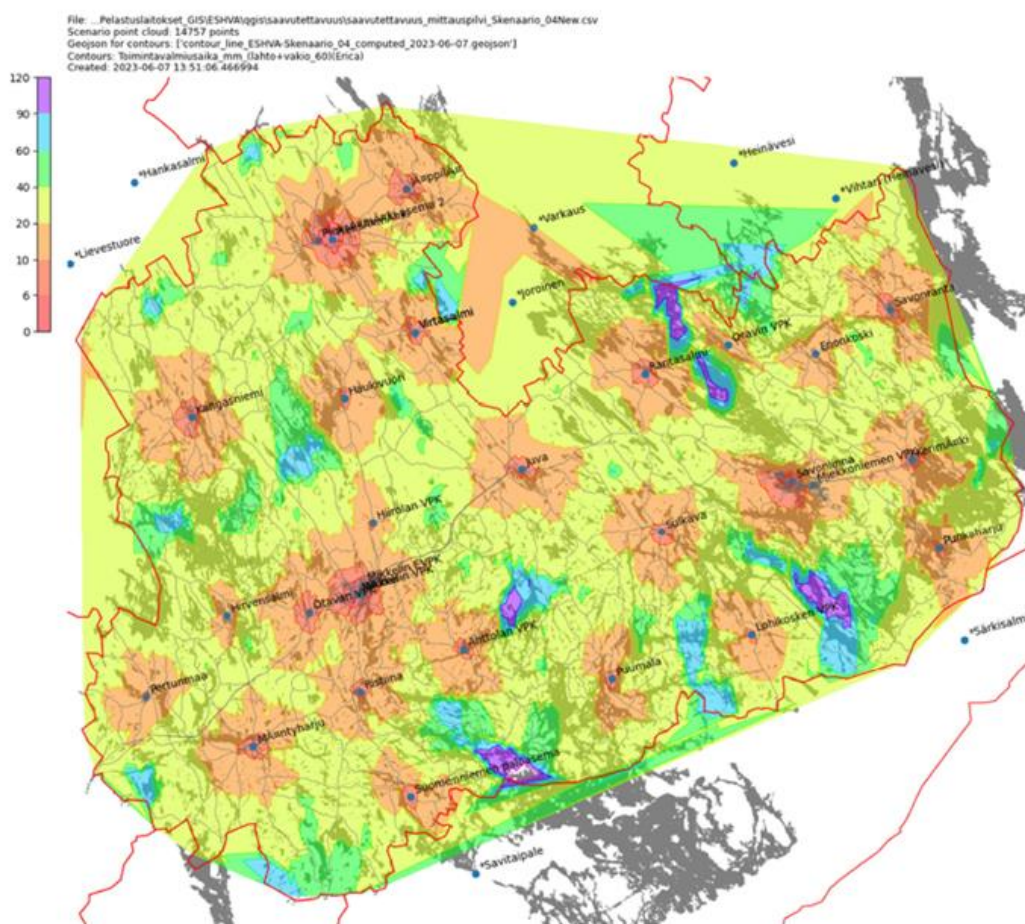
IV riskiluokan asutuilla alueilla tehokas pelastustoiminta voi alkaa pidemmänkin ajan kuluessa kuin I – III-riskiluokissa. Jos pelastustoimintaa ei kyetä aloittamaan alle 40 minuutissa, on kyseisillä alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota ihmisten omatoimiseen varautumiseen. Moniammatillinen yksikkö tarkoittaa ensihoitajan ja palomiehen muodostamaa työparia. Moniammatillisuus voi toteutua myös siten, että ensihoitajille on koulutettu pelastustoiminnan peruskurssin avulla pelastustoiminnan perusteet. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan yksittäisen onnettomuuden toimintavalmiusajan toteutumisen perusteella ei kuitenkaan tule tehdä johtopäätöksiä pelastustoiminnan järjestämisen tehokkuudesta (Sisäasianministeriön julkaisu 21/2012).

Etelä-Savon pelastuslaitos on vuosien 2019–2022 aikana saavuttanut riskialueet ja toimintavalmiustavoitteet pääsääntöisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Pelastuslaitoksen ensimmäisen onnettomuuspaikalla olleen yksikön toimintavalmiusaikataavoite riskialueittain on täytynyt keskimäärin 92 % tehtävissä ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on täytynyt keskimäärin 91 % tehtävissä vuosien 2019–2022 aikana.

Etelä-Savon pelastuslaitoksen toiminta-alueella ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusajan mediaani on 10,38 minuuttia ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani vastaavasti on ollut 15,15 minuuttia vuosina 2019–2022.

Kuva 21 Saavutettavuudet Etelä-Savon paloasemilla, mukana naapurilaitokset 2023.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Etelä-Savon pelastuslaitos		Toimintavalmiusaikataivoitteiden täytyminen 2019 - 2022									
Halmeslahti Tuomo/7.10.2023		Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Vuosi	Tehtävien lukumäärä	Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
2019	1 761	1 760	1 616	144	92	11:12	730	657	73	90	15:44
2020	1 593	1 593	1 493	100	94	10:39	634	591	43	93	14:57
2021	1 596	1 596	1 477	119	93	10:15	638	585	53	92	14:50
2022	1 410	1 410	1 289	121	91	10:24	454	405	49	89	15:56
Yhteensä	6 360	6 359	5 875	484	92	10:38	2 456	2 238	218	91	15:15

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2022, 2021, 2020, 2019

Pelastustoimen alue = Etelä-Savo

Onnettomuustyyppi (ensisijainen) = Rakennuspallo, Rakennuspalovaara, Maastopalo, Liikennevälinepalo, Muu tulipalo, Liikenneonnettomuus, Öljyvahinko, Vaarallisten aineiden onnettomuus, Räjähdyks/räjähdyksvaara, Sortuma/sortumavaara, Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä, Muun paloilmoittimen tai palovaroitimen tarkastustehtävä, Muu tarkastustehtävä, Ihmisen pelastaminen, Eläimen pelastaminen, Vahingontorjuntatehtävä, Avunantotehtävä, Virka-aputehtävä

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomusselosteet

Tehtävän resurssiluokka = A-kiireellisyys, B-kiireellisyys, Kiireellinen

Ensimmäisen yksikön tva-tavoite riskiluokittain = 6, 10, 20, Ei määritelty

Ensimmäisen yksikön tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Pelastustoiminnan tva-tavoite riskiluokittain = 11, 14, 22, 40

Pelastustoiminnan tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Taulukko 39 Toimintavalmiusaikataivoitteiden täytyminen.

Etelä-Savon pelastuslaitos		Toimintavalmiusaikojen osatekijöiden mediaanit 2019 - 2022								
Halmeslahti Tuomo/7.10.2023		Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)				Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Vuosi	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisen yksikön lähtöaika (mmm:ss)	Ensimmäisen yksikön ajoaika (mmm:ss)	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Hälytysaika (mmm:ss)	Ensitoimenpiteisiin kuluva aika (mmm:ss)	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)	Avunsaantiaika (mmm:ss)	
2019	1 760	3:28	6:21	11:12	730	1:54	2:00	15:44	18:31	
2020	1 593	3:00	6:32	10:39	634	1:56	2:00	14:57	17:34	
2021	1 596	2:40	6:04	10:15	638	2:03	2:00	14:50	17:48	
2022	1 410	3:00	6:12	10:24	454	1:59	2:00	15:56	18:38	
Yhteensä	6 359	3:00	6:20	10:38	2 456	1:58	2:00	15:15	18:11	

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2022, 2021, 2020, 2019

Pelastustoimen alue = Etelä-Savo

Onnettomuustyyppi (ensisijainen) = Rakennuspallo, Rakennuspalovaara, Maastopalo, Liikennevälinepalo, Muu tulipalo, Liikenneonnettomuus, Öljyvahinko, Vaarallisten aineiden onnettomuus,

Räjähdyks/räjähdyksvaara, Sortuma/sortumavaara, Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä, Muun paloilmoittimen tai palovaroitimen tarkastustehtävä, Muu tarkastustehtävä, Ihmisen pelastaminen,

Eläimen pelastaminen, Vahingontorjuntatehtävä, Avunantotehtävä, Virka-aputehtävä

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomusselosteet

Tehtävän resurssiluokka = A-kiireellisyys, B-kiireellisyys, Kiireellinen

Ensimmäisen yksikön tva-tavoite riskiluokittain = 6, 10, 20, Ei määritelty

Ensimmäisen yksikön tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Pelastustoiminnan tva-tavoite riskiluokittain = 11, 14, 22, 40

Pelastustoiminnan tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Taulukko 40 Toimintavalmiusaikojen osatekijöiden mediaanit.

Tapahtumakunta	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)				Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)					
		Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis %	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis %	Ajan mediaani (mm:ss)
Enonkoski	50	50	45	5	90	17:51	17	16	1	94	27:08:00
Heinävesi (2019)	129	129	127	2	98	17:20	69	61	8	88	21:40
Hirvensalmi	145	145	138	7	95	19:12	65	57	8	88	21:40
Joroinen (2019)	106	106	105	1	99	12:42	68	66	2	97	14:34
Juva	339	339	320	19	94	14:33	159	155	4	97	17:21
Kangasniemi	310	310	294	16	95	14:46	121	111	10	92	18:50
Mikkeli	1947	1947	1798	149	92	8:40	766	704	62	92	13:03
Mäntyharju	264	264	245	19	93	15:07	112	104	8	93	19:55
Pertunmaa	159	159	158	1	99	16:25	64	64	0	100	21:14
Pieksämäki	906	906	852	54	94	8:04	318	299	19	94	11:55
Puumala	204	204	190	14	93	19:08	64	52	12	81	26:14:00
Rantasalmi	183	183	177	6	97	16:46	49	46	3	94	21:19
Savonlinna	1474	1474	1290	184	88	9:36	537	462	75	86	14:23
Sulkava	144	144	136	7	95	16:19	47	41	6	87	23:51
Yhteensä	6360	6359	5875	484	92	10:38	2456	2238	218	91	15:15

Käytetyt poimintaehdot

Vuosi = 2022, 2021, 2020, 2019

Pelastustoimen alue = Etelä-Savo

Onnettomuustyyppi (ensisijainen) = Rakennuspalo, Rakennuspalovaara, Maastopalo, Liikennevälinepalo, Muu tulipalo, Liikenneonnettomuus, Öljyvahinko, Vaarallisten aineiden onnettomuus, Räjähdyks/räjähdyksvaara, Sortuma/sortumavaara, Häkeen liitetyn paloilmittimen tarkastustehtävä, Muun paloilmittimen tai palovarjottimen tarkastustehtävä, Muu tarkastustehtävä, Ihmisen pelastaminen, Eläimen pelastaminen, Vahingontorjuntatehtävä, Avunantotehtävä, Virka-aputehtävä

Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet**Tehtävän resurssiluokka** = A-kiireellisyys, B-kiireellisyys, Kiireellinen**Ensimmäisen yksikön tva-tavoite riskiluokittain** = 6, 10, 20, Ei määritelty**Ensimmäisen yksikön tva-tavoitteen täyttymisprosentti** = 50**Pelastustoiminnan tva-tavoite riskiluokittain** = 11, 14, 22, 40**Pelastustoiminnan tva-tavoitteen täyttymisprosentti** = 50

Taulukko 41 Toimintavalmiusaikatavoitteiden täytyminen.

Tapahtumakunta	Pelastustoimen tehtävät onnettomuustyypeittäin																	Yhteensä						
	Pakenusapalo	Pakenusapolaavara	Mäntypalo	Liikenneonnettomuus	Liikenneonnettomuus	Öljyvahinko	Vaarallisten aineiden onnettomuus	Luonnononnettomuus	Räjähdyks/räjähdyksvaara	Sortuma/sortumavaara	Häkeen liitetyn paloilmittimen tarkastustehtävä	Muun paloilmittimen tai palovarjottimen tarkastustehtävä	Muu tarkastustehtävä	Paloilmittimen tarkastustehtävä	Tarkastus- tai varustustehtävä	Ennenpelotehtävä	Ihminen pelastaminen		Eläimen pelastaminen	Vahingontorjuntatehtävä	Avunantotehtävä	Muu pelastustehtävä	Virka-aputehtävä	Yhteisöintotehtävä
Enonkoski	1	0	2	1	1	2	0	0	0	0	0	1	0	2	0	13	0	1	4	4	0	0	0	32
Hirvensalmi	2	1	5	1	2	15	2	0	0	0	2	0	11	0	0	22	2	2	6	4	0	1	0	78
Juva	6	6	6	11	6	40	6	1	0	0	10	3	13	0	0	18	1	5	15	3	0	1	0	151
Kangasniemi	4	2	2	4	2	16	5	0	0	0	9	10	14	0	0	42	2	3	5	19	0	2	0	141
Mikkeli	20	40	13	18	25	159	28	2	0	2	112	27	159	0	0	65	32	14	113	88	0	7	0	924
Mäntyharju	4	5	9	5	3	28	3	1	0	1	18	3	16	0	0	18	1	3	15	13	0	2	0	149
Pertunmaa	0	0	0	2	2	21	1	0	0	0	11	0	1	0	0	10	2	2	12	6	0	1	0	71
Pieksämäki	2	4	1	11	6	60	8	1	0	0	96	10	41	0	0	63	9	8	30	56	0	6	0	412
Puumala	3	2	2	2	1	17	8	0	0	0	3	0	9	0	0	10	3	4	17	6	0	2	0	89
Rantasalmi	4	2	4	2	1	19	2	0	0	0	7	0	8	0	0	7	9	1	11	8	0	0	0	85
Savonlinna	13	13	12	15	15	90	21	2	0	0	104	23	95	0	0	76	24	12	84	77	0	9	0	686
Sulkava	1	3	1	2	1	17	3	0	0	0	5	1	5	0	0	11	1	2	11	5	0	1	0	70
Yhteensä	60	78	57	74	65	484	87	7	0	1	4	378	77	374	0	355	86	57	323	289	0	32	0	2888

Taulukko 42 Kunnan alueella tapahtuneiden tehtävien lukumäärä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Etelä-Savon pelastuslaitos Lokka Seppo/20.10.2023		Ajoneuvojen lukumäärä ajoneuvoluokan mukaan																	pront									
Pelastustoimen alue		Saattausajoneuvo	Saattausajoneuvo (yli 3000 l)	Nostokone ajoneuvo	Puomittausajoneuvo	Rakennusajoneuvo	Johdanto	Mehityskone	Pelastusajoneuvo	Maastokone	Hyökkökonetti	Ajoneuvo	Takajätkä	Huoltoajoneuvo	Ilmajätkä	Kevyt saattausajoneuvo	Saattausajoneuvo	Mau pelastusajoneuvo	Vene rannalla ajoneuvo (yli 10m)	Vene (enintään 10m)	Mau vesialueajoneuvo	Saattausajoneuvo	Uljonajoneuvo	Mau kone	Aeronaavien ajoneuvo	LMS	Yhteensä	
Etelä-Savo		33	21	1	1	2	3	34	2	9	1	5	18	1	2	12	1	1	6	4	35	3	1	1	3	28	5	233
Yhteensä		33	21	1	1	2	3	34	2	9	1	5	18	1	2	12	1	1	6	4	35	3	1	1	3	28	5	233

Taulukko 43 Ajoneuvojen lukumäärä ajoneuvoluokan mukaan.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä on käytössä riskiperusteinen valvonta. Toinen keskeinen onnettomuuksien ennaltaehkäisyn työkalu on turvallisuusviestintä. Hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvion tavoitteenamme on olla turvallisuustyössä haluttu ja osallistava kumppani alueellamme. Turvallisuusviestinnässä huomioidaan myös pelastustoimen arvot: Inhimillisesti, ammatillisesti ja luotettavasti.

Pelastuslaitoksen vuosittaisten tavoitteiden mukainen turvallisuusviestintä kohdistetaan ensisijaisesti seuraaville kohderyhmille:

KOHDERYHMÄ	TEEMAT 2024
Lapset, alle kouluikäiset ja varsinkin esikoululaiset	Tulen vaarallisuus ja tavarat, joita vain aikuiset saavat käsitellä
Ala-asteen 4-luokka	Tulen käsittely, vaaranpaikat, 112-numero
Yläasteen 8-luokka	Nouhätä-kampanja
Toisen asteen opiskelijat	Opiskelija-asunnon tai oman ensimmäisen kodin paloturvallisuus ja varautuminen, liikenneturvallisuus, Punainen liitu -kampanja
Perheet	Kodin paloturvallisuus, 112-numero, varautuminen, liikenneturvallisuus
Ikäihmiset	Kodin paloturvallisuus, varautuminen, liikenneturvallisuus, turvallisuustuokiot, yhdistys- ja ryhmätapahtumat <ul style="list-style-type: none"> Tätä tukee myös kotiin vietävien palvelujen henkilöstön koulutus
Kausiasukkaat	Liikenneturvallisuus, paloturvallisuus, varautuminen

Taulukko 44 Turvallisuusviestinnän kohderyhmät.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Pelastustoimen on laadittava pelastuslain 79 § mukainen valvontasuunnitelma valvontatehtävien toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelma ohjaa pelastustoimen käytännön valvontatyötä. Valvontasuunnitelmassa määritetään säännöllisen valvonnan ohjeelliset välit ja muut valvontatehtävän toteuttamiseen vaadittavat toimenpiteet. Valvontasuunnitelman laatimisessa on huomioitu Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysi ja palvelutasopäätös. Valvontasuunnitelma päivitetään vuosittain. Pelastuslain 96 § mukaan pelastuslaitos voi periä maksun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta. Maksujen suuruus päätetään Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen hyväksymässä taksapäätöksessä. Vuositaisen valvontasuunnitelman hyväksynnän tekee Etelä-Savon hyvinvointialueen turvallisuuslautakunta. Toteutunut valvonta tarkennetaan Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tilinpäätökseen ja omavalvontaohjelman mukaiseen raporttiin, mitkä hyväksytään turvallisuuslautakunnassa. Hyväksytyt valvontasuunnitelma toimitetaan myös tiedoksi Itä-Suomen Aluehallintovirastolle. Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja ja se on saatavilla Etelä-Savon hyvinvointialueen www-sivuilla. Valvontakohteita informoidaan valvontaväleistä ja käytännöistä valvontakäyntien yhteydessä.

KOHDE	KOhteiden LUKUMÄÄRÄ ¹⁾	SUUNNITELLUT VALVONTATOIMENPITEET ²⁾
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	306	86
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	172	49
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	623	96
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset	549	102
A5 Maatalousrakennukset	528	50
A6 Muut rakennukset	279	42
Asuinrakennukset	46 314 ³⁾	⁴⁾
Vapaa-ajan rakennukset	46 518 ³⁾	⁴⁾
YHTEENSÄ	95 289	425

1) Kohteiden lukumäärä Merlot palotarkastusohjelmassa (Pronto2) 2.11.2023.

2) Suunniteltu määrä Merlot palotarkastusohjelmassa 22.8-2.11.2023.

3) Lukumäärä Tilastokeskus 2022

4) Mikäli itsearviointikohteiden vastauksissa havaitaan jotain sellaista, joka edellyttää kiinteistön valvontakäynnin tarvetta, suoritetaan kohteeseen palotarkastus riskienarviointiin perustuen.

Taulukko 45 Yhteenveto kalenterivuoden 2024 suunnitellusta valvonnasta.

Arvio lukumäärästä	
Jälkipalotarkastus	15
Erityinen palotarkastus	50
Ylimääräinen palotarkastus	20
Muut palotarkastukset ¹⁾	150
Asuinrakennuksien itsearviointi	4411
Pelastussuunnitelmien arvioinnit (kaikki)	30
Paloteknisten laitteistojen pöytäkirjat	200
Muu asiakirjavalvonta ²⁾	50
Kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvonta ³⁾	250
Asiantuntijapalvelut ⁴⁾	250
Poistumisturvallisuus selvityksien käsittely	15
YHTEENSÄ	5441

1) Merlot Pronto2 –tilasto laskee mukaan mm. yleisötilaisuuksien tarkastuksia, asiakirjojen perusteella suoritettu jälkivalvonta, neuvonta, ohjauskäyntejä, käyttöönotto- tai muiden viranomaisten tarkastuksille osallistuminen.

2) Mm. väestönsuojien tarkastuksen ja ilmanvaihdon puhdistuksen pöytäkirjat jne.

3) Kemikaalipäätökset, tarkastukset ml. nestekaasu ja ilotulitteet, öljylämmityslaitteistojen tarkastukset sekä öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjat

4) Rakentamisen ohjaukseen liittyvät toimenpiteet mm. rakentamisen neuvonta/ohjaus, lausunnot lupiin ja kaavoitukseen

Taulukko 46 Arvio epäsäännöllisistä valvontatoimenpiteistä vuonna 2024 edellisten vuosien perusteella.

Turvallisuuspalvelut

Turvallisuuspalvelujen tehtävänä on huolehtia yhteistyössä eri toimialojen kanssa hyvinvointialueen oman organisaation riskienhallinnasta, valmiudesta – ja varautumisesta, huoltovarmuudesta, organisaatioturvallisuudesta ja turvallisuus- ja kriisiviestinnästä. Toiminnassa korostuvat hyvinvointialueen kaikki toimialat läpäisevä palveluprosessi ja eri asiantuntijoiden tiivis yhteistyö. Turvallisuuspalveluihin kuuluu myös työturvallisuus. Etelä-Savon hyvinvointialueen perustehtävänä on tuottaa sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen palveluita. Turvallisuustoiminnalla turvataan päätehtävien suorittamista ja hyvinvointialueen strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Turvallisuustoiminta kattaa Etelä-Savon hyvinvointi alueen toiminnot kaikissa toimipisteissä ja tietoverkossa hyvinvointialueella. Turvallisuustoiminnan tavoitteena on tunnistaa, ennaltaehkäistä, reagoida ja torjua hyvinvointialueen organisaatioon, henkilöstöön, asiakkaisiin ja asukkaisiin kohdistuvia turvallisuusriskejä sekä tukea toipumista onnettomuus-, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Turvallisuustoiminnan lähtökohtana on laaja kokonaisturvallisuuden hallinnan näkökulma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kokonaisturvallisuuden hallinta on hyvinvointialueen toiminnan kannalta laadullinen tekijä, joka on osa hyvinvointialueen kilpailukykyä. Hyvinvointialueen turvallisuusjohtamista ja –kulttuuria kehitetään pitkäjänteisesti jatkuvana prosessina poikkihallinnollisesti yhteistyössä. Turvallisuustoiminnalla pyritään luomaan sellaiset olosuhteet, että Etelä-Savon hyvinvointialue on luotettava ja haluttu yhteistyökumppani myös muille turvallisuuden toimijoille.

Työturvallisuus

Etelä-Savon hyvinvointialueen työsuojelun kohteena on koko työympäristö. Hyvällä työympäristöllä tarkoitetaan työturvallisuuden ja työterveyden lisäksi henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Lisäksi hyvä työympäristö tukee sekä työtä, että työntekijöitä mahdollistaen täysipainoisen ja laadukkaan työntönteon toteutumisen.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Työsuojelu kattaa henkilöstön, työympäristön, työn ja työyhteisön. Työsuojelussa on kyse jatkuvasta prosessista, jossa työympäristön tilaa tarkkaillaan, muutoksien vaikutuksia ennakoidaan ja epäkohtia korjataan. Etelä-Savon hyvinvointialueella työsuojelun tehtävänä on ylläpitää ja edistää työntekijöiden turvallisuutta, terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä. Työsuojelun tarkoituksena on myös ehkäistä työtapaturmia ja ammattitauteja työympäristössä. Etelä-Savon hyvinvointialueen yhtenä strategisena tavoitteena on nolla tapaturmaa. Nolla tapaturmaa-ajattelun perustana on, että tapaturmat eivät ole vahinkoja tai sattumaa ja yhtään tapaturmaa ei tule hyväksyä. Perusajatuksena on, että kaikki tapaturmat voidaan estää, jos ei heti niin ajan kanssa. Kaikista tapahtuvista vaara ja lähetä piti-tilanteista tulee oppia ja nolla tapaturmaa ajattelu koskee jokaista hyvinvointialueen työntekijää, koska jokaisen vastuulla on huolehtia omasta ja muiden turvallisuudesta.

Etelä-Savon hyvinvointialueen nolla tapaturmaa tavoite pyritään saavuttamaan varmistamalla, että:

- Vaarat on tunnistettu ja arvioitu sekä niiden perusteella on tehty korjaavia toimenpiteitä.
- Henkilöstö on perehdytetty ja koulutettu, myös vaarojen osalta.
- Turvallisuushavaintoja tehdään aktiivisesti ja niihin tehdään korjaavia toimenpiteitä.
- Tapaturmat tutkitaan perinpohjaisesti. Etsitään aidot juurisyyt ja tehdään korjaavat toimenpiteet.
- Ylläpidetään avointa ja keskustelevaa kulttuuria työturvallisuusasioista, jolloin tiedonkulku on avointa.
- Esihenkilöt ja työntekijät tuntevat vastuunsa ja velvoitteensa.
- Epäkohtiin puututaan välittömästi.
- Ohjeistukset ovat kunnossa ja niitä noudatetaan.
- Tarvittavia suojaimia ja suojavälineitä käytetään asianmukaisesti ja niiden käyttöä valvotaan.
- Ajoneuvot, koneet ja laitteet ovat asianmukaisesti huollettu ja tarkastettu.
- Koko organisaatio on sitoutunut työturvalliseen työskentelyyn.
- Yhteistyö myös eri toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden välillä on luontevaa ja työturvallisuusasioista keskustellaan avoimesti sekä ne ovat kaikkien tiedossa.

Toiminnalliset tavoitteet

Strategialinkit	Toimialan tavoite	Käytettävä mittari	Tavoitearvo	
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti	Riskinarvio päivitetään vuosittain ja otetaan huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Muutokset huomioidaan valmiussuunnittelussa ja muussa toiminnassa. Onko tehty kyllä/ei.	Toteutuu	
	Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna	Tehtävämäärät pelastustoiminta, toimintavalmiustilastot (Palvelutasopäätöksessä tarkemmat tavoitteet)	Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaika vuosittain tarkasteltuna.	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite toteutuu vähintään 50 % kiireellisistä tehtävistä I-III riskiruuduissa. Pysyy vuosien 2019-2022 tasolla 17:40.
	Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti	Pelastustoimen valvontatehtävät valvontasuunnitelman mukaisesti.		Toteutuu

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Haluttu ja osallistava kumppani	Työsuojeluorganisaatio toimii hyvin.	Vaarojen- ja riskinarvio tehty turvallisuushavainnot ja työtaturmat käsitellään. Työtaturmien määrä. Työpaikkaselvitykset toteutuvat tehdyn suunnitelman mukaisesti.	Toteutuu TTT suunnitelmassa määriteltyyn määräaikaan mennessä. Vähenee, tavoite nolla tapaturmaa. Toteuma
	Asiakas- ja potilasturvallisuus integroituu kiinteäksi osaksi organisaation päivittäistä toimintaa	Korvattavien potilasvahinkojen määrä. Vakavien vaaratapahtumien määrä.	Vähenee Vähenee
	Jokainen on tietoinen ja kantaa vastuunsa omasta ja yhteisönsä turvallisuudesta ja ympäröivästä turvallisuudesta.	Turvallisuusviestinnän toteuma.	15 % alueen asukkaista tavoitetaan vuosittain.
	Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.	Evakuointi- ja valmiuskeskus-toimintamalli yhteistyössä kuntien kanssa. Toiminta on vakiinnettu vuoden 2023-2024 aikana.	Toteutuu

Taulukko 47 Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toiminnalliset tavoitteet.

Talous

PELASTUS- JA TURVALLISUUSPALVELUT	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluevaltuustoon nähden)	68
Toimintamenot (sitova aluevaltuustoon nähden)	-14 269
Toimintakate	-14 201

Taulukko 48 Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen talous.

Pelastustoiminnan palvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	56
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-12 614
Toimintakate	-12 558
Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn palvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	0
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-502
Toimintakate	-502

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Turvallisuuspalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	12
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-1 153
Toimintakate	-1 141

Taulukko 49 Pelastus- ja turvallisuuspalveluiden palvelualuekohtaiset talousarviotiedot.

Sopeutustoimenpiteet

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
-	
Yhteensä	

Taulukko 50 Vuodelta 2023 siirtyvät toteutumattomat säästöt.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
Pelastustoiminta ja onnettomuuksien ennaltaehkäisy:	
1. Sopimuspalokuntien varallaolojärjestelmän uudistaminen päätetty palvelutasopäätöksessä.	300 000 €
2. Itä-Suomen viestintäyhteistyösopimusta ei jatketa.	25 000 €
3. Selvitetään, onko tarkoituksenmukaista hankkia paloasemat hyvinvointialueen omistukseen. Huom! Ei toteudu vuonna 2024.	270 000 €
Turvallisuuspalvelut:	
4. Vartiointipalvelujen kilpailuttaminen valmistuu joulukuussa 2023	188 000 €
Yhteensä	783 000 €

Taulukko 51 Palvelujen tuotantosuunnitelman toimenpiteet.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Turvallisuuspalveluiden asiakas- ja potilasturvallisuustoiminta yhdistyy hyvinvointialueen konsernipalveluiden valvontakoordinaattoreiden työn kanssa. 250000 euroa henkilöstökuluja siirtyy konsernipalveluihin pelastus- ja turvallisuuspalveluista.	250 000 €
Yhteensä	250 000 €

Taulukko 52 Yhteistoimintamenettelyjen säästöt (20.11.2023 päättyneet neuvottelut).

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Kalusto- ja varusteet	50 000 €
Yhteensä	50 000 €

Taulukko 53 Lisäsäästötoimenpiteet (yhteensä 2,4 miljoonaa hyvinvointialueella).

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

7.5 Konsernipalvelut

Toiminnan kuvaus

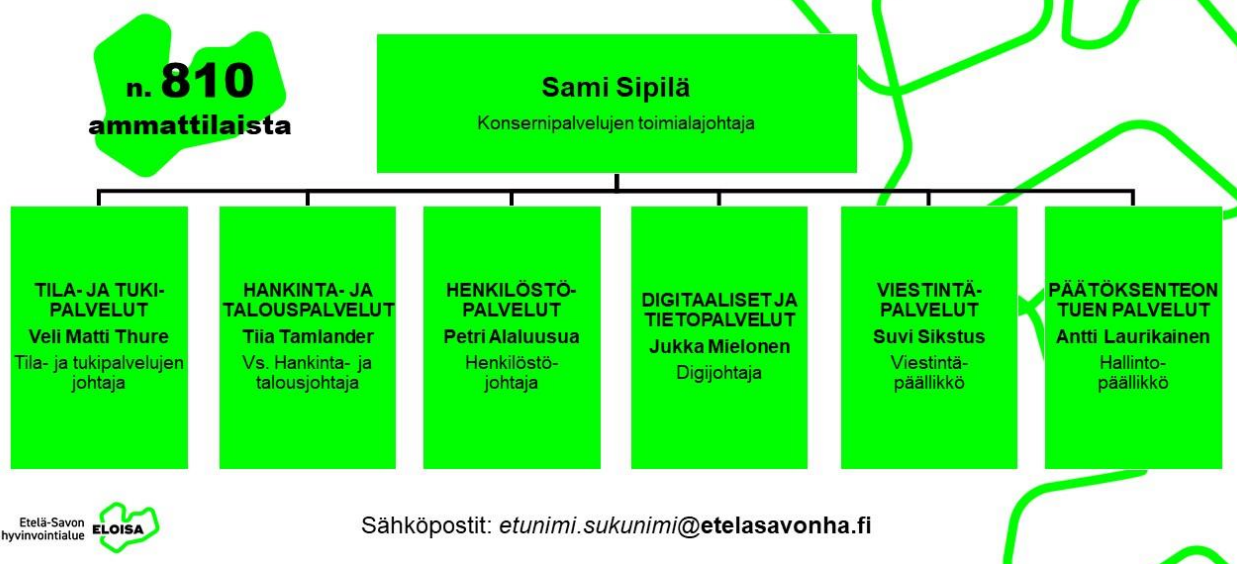
Konsernipalvelut vastaa järjestämislain mukaisen hyvinvointialueen järjestämistehtävän tuesta sekä hyvinvointialueelle tuotettavista tukipalveluista. Lisäksi konsernipalveluissa valmistellaan hyvinvointialueorganisaatiota koskevat yhteiset ohjeistukset, jotka ovat osa strategian toimeenpanoa ja toiminnan sekä talouden ohjausta. Tärkeä osa konsernipalvelujen toimintaa on myös päätöksenteon sujuvuuden varmistaminen. Konsernipalveluihin on keskitetty asiantuntijaresurssit hyvinvointialuetasoisesti, mikä mahdollistaa muiden toimialojen keskittymisen omiin perustehtäviinsä. Konsernipalveluihin on keskitetty myös esimerkiksi koko organisaation vuokratkustannukset ja ict-kustannukset, jotta niiden koordinointi ja optimointi mahdollistuu. Konsernipalveluilla on vahvaa omaa tuotantoa mm. talouspalveluissa, ruoka- ja puhtauspalveluissa ja henkilöstöpalveluissa. Tuleviin tuotantomalliratkaisuihin vaikuttavat toisaalta hallitusohjelman myötä muuttuva lainsäädäntö ja toisaalta analyyttinen tarkastelu oman toiminnan ja ostopalvelujen välisestä kustannustehokkuudesta. Strategisesti on ollut erittäin viisas ratkaisu, että esimerkiksi talouden ja palkanlaskennan palvelut on toistaiseksi toteutettu omana toimintana.

Konsernipalvelut koostuu kuudesta palvelualueesta, jotka ovat tila- ja tukipalvelut, hankinta- ja talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, digitaaliset ja tietopalvelut, viestintäpalvelut sekä päätöksenteon tuen palvelut.

Vuonna 2024 konsernipalveluiden suurin haaste on palvelutuotannon laadun edes kohtuullinen ylläpitäminen tilanteessa, jossa noin 10 % henkilöstöstä vähenee vuoden aikana. Vuoden 2023 lopussa toteutetut hyvinvointialueen kolmannet yhteistoimintaneuvottelut johtavat konsernipalveluissa noin xx henkilön vähentymiseen. Vähentymistä tapahtuu niin johtaja-, päällikkö-, asiantuntija- kuin työntekijätasollakin. Henkilöstövähennysten vaikutukset palveluihin ovat dramaattisia niin tuotannollisten tukipalvelujen kuin hallinnollisten palvelujenkin puolella. Negatiiviset vaikutukset ovat väistämättömiä, koska Eloisan hallinto myös muilla kuin konsernipalvelujen toimialalla on jo nyt erittäin kevyt ja resursseiltaan niukka verrattuna muihin saman kokoluokan hyvinvointialueisiin. Huomioitava on, että jo vuoden 2023 aikana palvelujen tuotantosuunnitelman mukaisesti on jätetty johtavia virkoja täyttämättä 1,7 miljoonan euron edestä.

Konsernipalvelut

Kuva 22

Konsernipalvelujen organisaatiokaavio.

Henkilöstömäärä

Päätöksenteon tuen palvelut	Hankinta- ja talouspalvelut	Viestintäpalvelut	Tila- ja tukipalvelut	Henkilöstöpalvelut	Digitaaliset ja tietopalvelut
97	42	7	539	74	47

Taulukko 54 Konsernipalveluiden henkilöstömäärät.

Tila- ja tukipalvelut

Tila- ja tukipalvelut tuottavat hyvinvointialueen puhtaanapito-, ruokahuolto-, puhelinvälitys-, välinehuolto-, lääkintälaittehuolto-, logistiikka- ja kiinteistöhuoltopalvelut. Tila- ja tukipalvelujen palveluja tuotetaan sekä omana toimintana että ostopalveluina. Pääosin ulkoistettuja palveluja ovat ulkoiset kuljetuspalvelut, vuokratilojen kiinteistöhuoltopalvelut ja puhelinvälitys. Ruoka- ja puhtaanapitopalveluissa sekä lääkintälaittehuollossa ostopalveluiden osuus on myös merkittävä. Tila- ja tukipalvelujen palveluja tuottaa n. 530 ammattilaista.

Oman ateriatuotannon valmistuskeittiöitä on 10 eri puolilla hyvinvointialuetta. Valmistuskeittiöissä tuotetaan ruokaa sairaaloihin, kotipalvelun asiakkaille, palvelutaloihin, kuntouttavaan työtoimintaan ja päivätoimintaan yhteensä noin 5200 annosta päivittäin. Erityisaterioiden osuus aterioista on noin 40 %. Lisäksi Mikkelin

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

keskussairaalan ravintokeskus huolehtii äidinmaitokeskuksen toiminnasta. Ateriat laaditaan sairaalaruokasuosituksen mukaan ravitsemushoidon laatukriteerit huomioiden.

Ruokahuollossa toteutettavat säästötoimenpiteet voivat johtaa kaikkien henkilökunnan ruokasalien sulkeminen arkipyhinä ja viikonloppuisin. Henkilöstön vähentäminen vaikuttaa ruoan laadun tasoon, koska ruokavaliot yhdenmukaistetaan ja ruuan valmistukseen käytetään yksinkertaisempia valmistustapoja, esim. keittojen ja pataruokien määrä lisääntyy. Jäähdytettyjen aterioiden toimittaminen lisääntyy, jolloin hoitohenkilöstö voi joutua hoitamaan enemmän asukkaiden ruokailuun liittyviä tehtäviä.

Eloisan puhtauspalvelut tuottavat siivouspalveluja Eloisan erilaisiin toimintaympäristöihin. Oma toimintana tuotettava puhtaanapito kohdistuu pääosin omistettuihin kiinteistöihin sekä vuokrattuihin asumispalvelukohteisiin. Suurimmat kohteet ovat sairaalat, palvelutalot ja Nenonpelto. Siivouspalveluissa käytetään valtakunnallisesti hyväksytyjä siivoustaajuuksia ja -menetelmiä, näitä noudattamalla myös siivouskustannukset pidetään hallinnassa. Sairaalasiivouksessa on huomioitava, että se sisältää myös muita kuin siivoustehtäviä, joista merkittävimpiä ovat potilaan ruokailuun ja vuodehuoltoon liittyvät tehtävät.

Puhtauspalvelujen säästötoimenpiteiden vuoksi laitoshuoltajien työpanos keskitetään päätehtävään eli siivoukseen, jolloin hoitohenkilöstö joutuu osallistumaan enemmän potilaiden ruokailuun ja vuodehuoltoon liittyviin tehtäviin. Siivouksen määrää joudutaan vähentämään erityisesti toimistotilojen, henkilökunnan tilojen ja ns. yleisten tilojen osalta. Myös potilastilojen siivoustaajuuksia tarkastellaan kriittisesti. Ammattitaitoisen henkilöstön puute voi heikentää eristyshuonesiivouksen tasoa. Laajat säästöt ovat riski hygieniatasolle.

Eloisan välinehuollon palvelut tuotetaan kokonaisuudessaan omana palveluna. Toiminta on keskitetty pääosin Savonlinnan ja Mikkelin keskussairaaloihin sekä Pieksämäen sosiaali- ja terveystalokeskukseen. Esimerkiksi Mikkelin keskussairaalan välinehuollosta toimitetaan yksiköihin vuosittain yli 500 000 huollettua tuotetta. Välinehuolto on terveydenhuollon kriittinen tukipalvelu, jossa korostuu huoltoprosessin varmuus, sujuvuus ja laadun merkitys. Häiriö välinehuollon toiminnassa heijastuu välittömästi potilastyöhön mm. leikkaustoimintaan ja hammashuoltoon. Säästötoimenpiteet aiheuttavat instrumenttien lisähankinnan tarvetta ja kasvattavat riskiä palvelutuotannon viiveisiin.

Logistiikan palveluihin kuuluu materiaalihallinto ja keskusvarastotoiminta. Toiminnot on keskitetty Mikkelin sekä Savonlinnan keskussairaalaan; lisäksi Nenonpellossa on pieni varasto. Logistiikan tehtävänä on varastojärjestelmän tuotteiden tilaaminen, varastointi ja toimittaminen Mikkelin, Savonlinnan ja Vaalijalan alueella. Asiakkaitamme ovat alueiden sisäiset sekä ulkoiset toimijat. Mikkelin ja Savonlinnan logistiikassa toimii myös varastojen täyttöpäalvelu, jonka piirissä on 41 asiakasta ja 74 varastoa. Logistiikka vastaa täyttöpäalvelun toimitusketjusta kokonaisuudessaan. Logistiikka vastaa sisäisistä kuljetuksista Mikkelin keskussairaalassa, Savonlinnan keskussairaalassa sisälogistiikka on osin kiinteistöhuollon tehtäväkentässä. Säästöjen kohdentaminen sisäisiin kuljetuksiin aiheuttaa viivettä erityisesti vuodeosastojen toiminnassa. Lisäksi roskien siirtojen viivästyminen lisää hygieniariskiä.

Tila- ja tukipalvelut vastaavat hyvinvointialueen tarvitsemien tilojen vuokrauksesta ja mahdollisista tilojen ulosvuokrauksista palvelutuottajille ja osallistuu kaikkien tilainvestointien valmisteluun ja toteutukseen. Toimitiloja hyvinvointialueella on n. 175 osoitteessa, jonka lisäksi palveluja tuotetaan 55 koululla. Lisäksi hyvinvointialueen käytössä on n. 45 asuntoa asiakas- sekä henkilöstökäyttöön. Savonlinnassa on kolmessa eri

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

rakennuksessa yhteensä n. 30 huonetta/huoneistoa henkilöstön käyttöön. Yhteensä kohteita on Modulo- tietojärjestelmästä otettuna 359 (samassa osoitteessa voi sijaita useita kohteita).

Toimintatiloista suurimmat ovat sairaalat, palvelutalot, hyvinvointikeskukset sekä paloasemat, joiden osuus kaikista tiloista on n.85 %. Tällä hetkellä tiloja on Modulo-tietojärjestelmässä 349 600 m². Lukema ei ole vertailukelpoinen aiempien vuosien lukujen kanssa, koska sopimuksista ja pohjakuvista laskettavien alojen välillä on määrittelytavoista aiheutuvia eroja. Kiinteistöhuollon henkilöstön supistaminen aiheuttaa huoltotoimenpiteiden viivettä ja mahdollisesti lisää ostopalvelujen tarvetta sekä kiinteistöjen laajempia vahinkohaittoja.

Etelä-Savon hyvinvointialueen käytössä olevien omistettujen tilojen osuus on lähes puolet kaikista tiloista ja määrä on asukaslukuun suhteutettuna maan korkein (lähes 1,3 m²/asukas). Kunnilta vuokrattujen tilojen osuus on n. 37 % kaikista tiloista. Tiloja tiivistetään ja tilojen määrää supistetaan myös vuoden 2024 aikana lähes kaikkien kuntien alueella. Kunnilta vuokrattujen tilojen osalta Etelä-Savon hyvinvointialue ilmoittaa, että se ei hyväksy vuokrankorotuksia vuoden 2024 osalta. Kaikki tilat on hankittu palvelutuotantoa varten, joten tilojen supistaminen tehdään tiiviissä yhteistyössä palvelutuotannon kanssa. Tilojen määrää nostaa kahdella kampuksella toimiva sairaala ja valtakunnallisesti merkittävä erityishuollon yksikkö.

Hyvinvointialue vuokraa tiloja vähäisessä määrin myös muille toimijoille. Ulosvuokrauksessa merkittävimmät asiakkaat ovat Islab hyvinvointiyhtymä, Mikkelin kaupunki (sairaalakoulu), Savonlinnan kaupunki (eläinlääkintähuollon tilat) sekä Sateenkaaren koulu. Kiinteistöjä hankitaan omistukseen vain strategisista syistä tai pitkäaikaista käyttöä varten silloin kuin ostaminen tai uudisrakentaminen on kokonaisedun mukaista. Muuten uudet käyttöön tarvittavat kiinteistöt tai huoneistot vuokrataan tai hankitaan muilla tavoin hyvinvointialueen käyttöön.

Hankinta- ja talouspalvelut

Hankinta- ja talouspalvelut -palvelualueen tehtävänä on tuottaa hyvinvointialueen hankintapalvelut sekä taloushallinto-, laskutus-, ja controller-palvelut kaikissa talouden osa-alueissa. Hankinta- ja talouspalvelut jakautuu viiteen palveluyksikköön: laskutuspalvelut, controller-palvelut, talouspalvelut, rahoituspalvelut ja hankintapalvelut.

Hankintapalvelut on hankintalain mukainen julkisten hankintojen asiantuntijayksikkö, joka vastaa keskitetysti laite-, tarvike- ja palveluhankintojen toteuttamisesta sekä hankintasopimusten seurannasta hyvinvointialueen hankintastrategian ja hankintaohjeen sekä julkisia hankintoja koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti.

Talouspalvelut tuottaa tai hankkii yhteistyökumppanilta hyvinvointialueen tarvitsemat taloushallinnon ja laskentatoimen palvelut ja tukee johtamista ja päätöksentekoa. Talouspalvelut vastaa talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman valmisteluprosessista, organisaation sisäisestä laskennasta ja seurantatietojen raportoinnista yhdessä toimialueiden kanssa. Osana talouden peruspalveluja talouspalvelut huolehtii rahoituksesta, maksuvalmiudesta, omaisuuden hallinnasta, laskutuksesta ja rahaliikenteestä sekä talouden prosesseihin liittyvien lakisääteisten tehtävien hoitamisesta, kuten kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä, vero- ja vakuutusasioista (sovitun työnjaon mukaisesti), perinnän tehtävistä ja talouteen liittyvästä viranomaisraportoinnista. Ostoreskontran kautta kiertää vuodessa n. 120 000 laskua.

Laskutuksessa yhteistyökumppanina on Ropo Capital, jonka elinkaaripalveluun sisältyy koko prosessi laskun välityksestä maksuvalvontaan ja muistutus- ja perintäpalveluun asti. Ropo vastaa myös laskujen maksamiseen

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

liittyvästä asiakaspalvelusta. Laskutuspalvelut tuottaa Ropo Capitalille vuositasolla n. 450 000 laskun aineiston lähetettäväksi asiakkaille.

Hankinta- ja talouspalveluissa yhteistoimintaneuvottelun vaikutukset kohdistuvat laajasti koko palvelualueeseen. Sopeuttamistoimien seurauksena hankintapalvelujen resursseissa tapahtuu muutoksia, jotka tulevat ainakin tilapäisesti vaikuttamaan esimerkiksi hankintapalveluihin palvelunopeuteen sekä kilpailutusaikatauluihin. Muutosten taustalla on prosessien tehostaminen, joka kuitenkin vie aikaa. Palvelutason heikkeneminen voi aiheuttaa tyytymättömyyttä sisäisissä asiakkaissa sekä vaikuttaa ilmapiiriin.

Talouspalveluissa tehostamistoimet koskevat talouspalveluita ja laskutuksen palveluita. Osto- ja myyntilaskuprosessien kehittämistä päästään jatkamaan, kun ensimmäisen vuoden alkuhaasteet alkavat olla takanapäin. Hyvinvointialueen ensimmäisen vuoden aikana on tarvittu lisäresursseja, mutta sopeutustoimien vuoksi jatkossa on pärjättävä vähemmällä henkilöstömäärällä. Muutokset voivat aiheuttaa palvelujen ruuhkautumista, sisäistä tyytymättömyyttä sekä hakeutumista toisen työnantajan palvelukseen. Todennäköistä on, että vaikutukset näkyvät myös asiakkaille ja aiheuttavat työnantajalle mainehaittaa, jonka parantamisen eteen on tehty töitä koko vuosi 2023.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut-palvelualue vastaa hyvinvointialueen henkilöstöpolitiikan ohjauksesta, HR-neuvottelu- ja työnantajatoiminnasta, yhteistoiminnasta, palkkaus- ja palvelussuhdeasioista ml. palkanlaskenta, rekrytointin ja osaamisen kehittämisestä sekä työhyvinvoinnin edistämisestä. Henkilöstöpalvelut vastaavat hyvinvointialueen strategian toteutumisesta yhteistyössä toimialojen kanssa. Henkilöstöpalveluiden HR-palvelutiimit tukevat toimialojen toimintaa kumppanuusperiaatteella. Jokaisella toimialalla on käytettävissään ko. toimialalle nimetyt HR-palvelutiimin asiantuntijat. Toimialakohtaisen HR-palvelun lisäksi henkilöstöpalvelut tarjoavat työhyvinvointipalveluita sekä rekrytointin ja osaamisen kehittämisen palveluita.

Henkilöstön työhyvinvoinnin ylläpidosta ja edistämisestä sekä rekrytointin ja osaamisen kehittämisestä vastaavat omat nimetyt asiantuntijat yhteistyössä muun henkilöstöjohdon ja toimialajohdon kanssa. Hyvinvointialueen henkilöstön palkanlaskenta hoidetaan omana toimintana henkilöstöpalveluissa. Henkilöstöpalveluiden tehtävänä on osaltaan varmistaa hyvinvointialueen strategian ja arvojen mukainen toiminta organisaation kaikilla tasoilla sekä muodostaa ja edistää Eloisan uutta toimintakulttuuria ja työnantajakuva.

Henkilöstöpalveluiden osalta palkanlaskennan isona ja aikapaineisena perustoimintona tulee olla kustannus- tehokasta, laadukasta ja sujuvaa. Sopeutustoimien kohdistuessa tähän toimintoon, kasvavat riskit merkittävästi. Pienemmällä henkilöstömäärällä kuormitus lisääntyy, sijaistamismahdollisuudet heikkenevät ja isojen virheiden riski kasvaa. Isojen virheiden sattuessa kuormitus moninkertaistuu, mikä vaikuttaa työhyvinvointiin kielteisesti ja lisää sairastavuutta. Henkilöstöasiakkaiden tyytymättömyys palvelun heikkenemiseen kasvaa, mikä voi johtaa hakeutumiseen toisen työnantajan palvelukseen.

Sopeutustoimet kohdistuvat henkilöstöpalveluiden asiantuntijaresursseihin, mikä vaikuttaa toimialoille toimitettavien palvelujen nopeuteen ja laatuun sekä myös ulkoiseen työnantajakuvaan. Pienemmällä henkilöstömäärällä ei voida optimaalisesti vaikuttaa työnantajakuvan edistämiseen ja siten myös rekrytointiin, esim. onnistuminen lääkäreiden rekrytoinnissa vaikeutuu merkittävästi. Tällä hetkellä ja myös tulevaisuudessa työvoiman saatavuuden parantaminen vaatii HR-asiantuntijoilta paljon aloitteellisuutta, aktiivisuutta ja kovaa operatiivista työtä. Tässä työssä tarvitaan asiantuntijoiden lisäksi myös avustavia HR-tehtäviä.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kokonaisuutena henkilöstöpalveluiden resursseihin kohdistuvat heikennykset vaikuttavat merkittäväällä tavalla koko Eloisan henkilöstölle tuotettavien palveluiden laatuun ja määrään. Kuormitus on tälläkin hetkellä kova ja edelleen lisääntyessä tulee lisäämään sairastavuutta. Lisäksi on odotettavissa negatiivisia vaikutuksia Eloisan työnantajakuvaan, jota on voimakkaasti ja tuloksellisesti edistetty vuoden 2023 aikana.

Digitaaliset ja tietopalvelut

Digitaaliset- ja tietopalvelut on osa konsernipalveluita ja tehtävänä on tukea Eloisan strategian toteutumista ja toiminnan kehittämistä tieto- ja viestintäteknologian avulla. Digitaaliset- ja tietopalvelut on Eloisan tietojärjestelmäteknologisen perustan hoitaja, joka on vastuussa infrapalveluiden, sovelluspalveluiden, digipalveluiden ja tietojohdamisen tietojärjestelmien ratkaisujen ammattimaisesta johtamisesta sekä kehittämisestä yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa. Tehtävänä on myös tietosuojasta ja tietoturvasta huolehtiminen. Digitaaliset- ja tietopalveluiden tunnusluvut:

Käyttäjätunnuksia	11 890 kpl (joista ulkoisia tunnuksia n. 2000 kpl, mm. järjestelmien toimittaja)
Työasemia	6 500 kpl
Mobiililaitteita	5 000 kpl
Palvelimia	450 kpl
Tietojärjestelmiä	450 kpl
Digi- ja tietopalveluiden hoitamat palvelupyynnöt	n.850 kpl/kk (tilasto 1–10 / 2023)
Ostopalveluiden hoitamat palvelupyynnöt	n.7700 kpl/kk (tilasto 1–10 / 2023)

Taulukko 55 Digitaalisten ja tietopalveluiden tunnusluvut.

Teknologinen perusta koostuu informaatioteknologijärjestelmistä, tietojärjestelmistä ja prosesseista, jotka tukevat liiketoiminnan jokapäiväistä toimintaa. Näiden osalta Digitaaliset- ja tietopalvelut järjestää, vastaa ja hallinnoi kokonaisvaltaisesti loppukäyttäjäpalveluita sekä liiketoimintaratkaisuja. ICT-järjestelmissä sijaitsee hyvinvointialueen kannalta olennainen liiketoiminnan aineeton käyttöomaisuus ja Digitaalisten- ja tietopalveluiden tarkoituksena on taata hyvinvointialueen toimintatehokkuus tarjoamalla luotettavia, turvallisia ja skaalautuvia palveluita muille palvelualueille.

Digitaaliset- ja tietopalveluiden tehtävänä on toiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Palveluiden jatkuvuus on keskeinen toiminnan laatua kuvaava kriteeri. Toiminnan tavoitteena on, että palvelua pystytään tuottamaan ilman ennakoimattomia katkoja ja tietojärjestelmäpalvelut toteutetaan siten, että niiden saatavuus on luotettava kaikissa olosuhteissa ajasta ja paikasta riippumatta. Palvelualueen tehtävänä on osaltaan varmistaa että, hyvinvointialueen henkilöstöllä ja asukkailla on käytettävissä kattavat ja helppokäyttöiset digitaaliset palvelut ja digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään täysimääräisesti.

Digitaaliset- ja tietopalvelut on vastuussa myös hyvinvointialueen kriittisen ICT-infrastruktuurin varmistamisesta. Kriittinen ICT-infrastruktuuri tarkoittaa niitä tietojärjestelmiä, laitteita, verkkoja ja palveluita, jotka ovat välttämättömiä hyvinvointialueen toiminnalle ja turvallisuudelle. Kriittisen ICT-infrastruktuurin häiriöt tai tuhoutuminen voisi aiheuttaa vakavia seurauksia hyvinvointialueen asukkaiden terveydelle, taloudelle tai yhteiskuntajärjestykselle.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Digitaaliset- ja tietopalvelut huolehtii kriittisen ICT-infrastruktuurin suunnittelusta, toteutuksesta, ylläpidosta, valvonnasta ja kehittämisestä. Palvelualueen tehtävänä on varautua erilaisiin uhkakuviin, kuten kyberhyökkyksiin, luonnonkatastrofeihin, sähkökatkoihin tai teknisiin vikoihin. Palvelualueen tavoitteena on varmistaa, että kriittinen ICT-infrastruktuuri on resilienssi, eli se pystyy toimimaan häiriötilanteissa ja palautumaan niistä nopeasti. Varautumista tehdään yhteistyönä pelastus- ja turvallisuuspalveluiden kanssa.

Tietoturvaan panostaminen on olennainen osa kriittisen ICT-infrastruktuurin varmistamista. Tietoturva tarkoittaa sitä, että hyvinvointialueen tietoja suojataan luvattomalta käytöltä, muuttamiselta, hävittämiseltä tai paljastumiselta. Tietoturva kattaa sekä tekniset että hallinnolliset toimenpiteet, jotka pyrkivät estämään tietomurtoja, tietovuotoja, tietojen vääristymistä tai tietojen saatavuuden heikentymistä. Tietoturvaan kuuluu myös tietoisuuden lisääminen ja kouluttaminen tietoturva-asioista hyvinvointialueen henkilöstölle ja asukkaille. Henkilöstön koulutusta tullaan lisäämään vuonna 2024 voimaan astuvan NIS2-direktiivin myötä.

Digitaaliset- ja tietopalvelut noudattaa tietoturvan osalta kansallisia ja kansainvälisiä standardeja, lakeja ja määräyksiä. Palvelualueen tehtävänä on myös seurata tietoturvan tilaa ja kehitystä sekä raportoida siitä hyvinvointialueen johdolle ja viranomaisille. Palvelualueen tavoitteena on jatkuvasti parantaa tietoturvan tasoa ja varmistaa, että hyvinvointialueen tietoja käsitellään luottamuksellisesti, eheästi ja saatavasti.

Digitaaliset palvelut ovat elintärkeitä palvelusektoreille, jotka tarvitsevat niitä asiakkaidensa palvelemiseen, kilpailukyvyyn säilyttämiseen ja kansallisten tavoitteiden saavuttamiseen. Tietopalvelut puolestaan ovat välttämättömiä toiminnan ohjaamiseen, raportointiin ja päätöksenteon tueksi.

Kun henkilöstömäärä sopeuttamistoimien myötä vähenee, yksikössä jäljelle jäävät henkilöt joutuvat kantaamaan entistä suuremman työtaakan ja vastuun. Heidän tehtävänsä ja roolinsa muuttuvat, ja heidän on keskityttävä vain kiireellisimpiin ja pakollisimpiin asioihin, kuten muutoksiin, selvityksiin, viestintään ja koulutukseen. Heillä ei ole enää aikaa tai resursseja kehittää kansalaisten digitaalisia ratkaisuja.

Henkilöstön vähentäminen vaikuttaa myös tietojohtamisen yksikköön, joka vastaa tietojen keräämisestä, analysoinnista, raportoinnista ja jakamisesta. Tietojohtamisen yksiköllä on jo nyt riittämätön määrä henkilöstöä ja osaamista suhteessa kasvavaan tarpeeseen. Nykyiset järjestelmät eivät tue omaa tekemistä parhaimmalla mahdollisella tavalla, ja yksikkö on riippuvainen sovellustiimin, controller-yksikön ja toimialojen tiedonkeruun tuesta. Lisäksi yksikkö joutuu vastaamaan yhä laajempiin ja monimutkaisempiin raportointivaateisiin, jotka joutuvat lakimuutoksista ja ohjauksista eri tahojen, kuten THL:n, Findatan ja STM:n, toimesta.

Henkilöstön vähentäminen ei siis ole ratkaisu, vaan pikemminkin ongelma, joka heikentää digitaalisten ja tietopalveluiden laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Se lisää vääjäämättä myös muiden toimialojen työmäärää ja kustannuksia: joudutaan tekemään enemmän itse tai ostamaan palveluita ulkopuolisilta toimijoilta. Ostopalvelut eivät kuitenkaan ole aina luotettavia, edullisia tai vastuullisia, ja niiden kilpailuttaminen ja valvominen vaatii omaa osaamista ja resursseja. Esimerkiksi digiasiointialustan käyttöönotto ja ylläpito omana toimintana säästäisi vuodessa noin 60 000–120 000 euroa verrattuna ulkoistettuun projektihallintaan, ja jatkossa voi oman henkilöstömäärän lisääminenkin olla perusteltua.

Viestintäpalvelut

Viestintäpalvelujen palvelualue vastaa siitä, että hyvinvointialueen viestintä on vaikuttavaa, ajantasaista, tunnistettavaa ja toimii sujuvasti kriisitilanteissa. Viestintäpalvelut vastaa myös Eloisan brändistä ja sen tunnettuudesta.

Viestintäpalveluissa työskennellään hyvinvointialueen strategisiin painopisteisiin nojaten. Strategisista tavoitteista erityisesti painottuvat ”sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut” ja ”paras ja joustavin työnantaja”. Viestintäpalvelut pyrkii sekä mediatiedotuksen, että omien kanavien ja sisältöjen kehittämisellä siihen, että asiakkailta on ajantasainen palvelutieto oikea-aikaisesti. Henkilöstöviestinnässä halutaan tarjota tietoa etupainotteisesti, koska se on henkilöstöä arvostavaa. Lisäksi viestintäpalvelut tukee rekrytointia työnantajamielikuvan vahvistamisessa.

Jokaisella viidellä toimialalla on oma viestintäasiantuntijansa, joka auttaa toimialaa esimerkiksi mediaviestinnässä, sisäisessä viestinnässä, verkkoviestinnässä, asiantuntijaviestinnässä ja erilaisten viestintämateriaalien kanssa. Lisäksi kaikilla viestintäkanavilla, jotka ovat nettisivusto, henkilöstön intranet ja sosiaalisen median kanavat, on kaksi vastaavaa henkilöä, jotta osaaminen ei ole vain yksissä käsissä.

Eloisan mediaviestintä on kaikkiaan onnistunut hyvin. Tammi-syyskuun 2023 aikana viestintäpalvelut on julkaissut kaikkiaan 109 mediatiedotetta, joista 94 eli yhteensä 86 % on mennyt mediassa läpi. Mediatiedotteiden suurta määrää selittää palveluiden uudistaminen, ja näistä uudistuksista viestintäpalvelut kertoo omien viestintäkanavien lisäksi mediatiedotteilla.

Eloisassa sisäisen viestinnän keskus on kaikille noin 8000 työntekijän yhteinen intranet. Viestintäpalvelut kehittää intraa teknisiltä ominaisuuksiltaan ja sisällöltään. Tärkeä osa sisäistä viestintää ovat myös henkilöstöinfot, joita pitävät hyvinvointialuejohtaja ja toimialojen johto säännöllisesti. Viestintäpalvelut järjestää infot ja huolehtii osaltaan niiden oikea-aikaisuudesta ja tallentamisesta. Henkilöstöltä on saatu kiitosta sisäisistä infojärjestelyistä.

Ulkoisen, eli asukasviestinnän pääkanava on etelasavonha.fi -nettisivusto. Sivusto on tarkoitettu 130 000 asukkaalle, kausiasukkaalle ja muille ulkoisille sidosryhmille. Viestintäpalvelut kehittää sivustoa eteenpäin sisällöltään ja teknisiltä ominaisuuksiltaan sekä huolehtii sivuston vastaavuudesta lainsäädännön vaatimuksiin. Intran ja nettisivuston kehittämisessä tehdään yhteistyötä digi- ja tietopalvelujen ja toimialojen asiantuntijoiden kanssa.

Viestintäkanaviin kuuluvat myös sosiaalisen median kanavat. Aktiivisimmin Eloisa on läsnä Facebookissa (n. 15 400 seuraajaa), Instagramissa (n. 6 500 seuraajaa) ja LinkedIn:ssä (n. 2 000 seuraajaa). Viestintäpalvelut tuottaa ja koordinoi sisällöt yhdessä henkilöstön kanssa.

Viestintäpalveluille kuuluu myös pelastuslaitoksen nettisivusto pelastustoimi.fi/etela-savo sekä pelastuslaitoksen omien somekanavien sisältöjen kehittäminen, tuottaminen ja ylläpito. Kanavien ja sisällön tulee vastata pelastuslaissa asetettuihin turvallisuusviestinnän vaatimuksiin.

Etenkin toimialojen ja rekrytointin tarpeisiin viestintäpalvelut tekee brändi-ilmettä vastaavia esitteitä, videoita ja mm. messumateriaaleja.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Talousarviovuonna 2024 viestintäpalveluissa tavoitteena on edelleen hyvä henkilöstö-, media- ja asukasviestintäviestintä – myös mahdollisissa kriisitilanteissa. Näiden lisäksi viestintäpalveluja työllistävät intranetin ja ulkoisen nettisivun kehittäminen. Ulkoisilla nettisivuilla työn alla tulee olemaan mm. englanninkielinen sivusto. Myös lakisääteisen palvelutietovarannon sujuvaa integraatiota verkkosivuille kehitetään edelleen. Palvelutietovaranto sisältää kaikki Eloisan palvelujen kuvaukset, josta tieto ui nettisivuille. Kansallisen palvelutietovarannon käyttöä Eloisan osalta koordinoidaan digi- ja tietopalveluissa. Tieto tuotetaan ja pidetään ajan tasalla yksiköissä. Viestintäpalvelut varmistaa osaltaan, että verkkosivustolle saadaan riittävät ja ajantasaiset tiedot asukkaiden käyttöön.

Intran kehittämisessä painottuu nykyisen Valo-käyttöliittymän korvaava ratkaisu. Uutta ratkaisua kartoitetaan ja intran sisältöjen siirrossa uudelle alustalle tulee olemaan suuri työ. Käyttöön otetaan lisäksi työyksiköiden omia työtiloja. Myös intran sisältöä kehitetään edelleen paremmin Eloisan tarpeita vastaavaksi.

Talousarviovuonna 2024 jatkuu yhteistyö rekrytointin kanssa Eloisan brändin ja tunnettuuden lisäämiseksi. Lisäksi tavoitteena on lisätä painetun viestinnän määrää digitaalisen viestinnän rinnalla. Tästä on saatu yhteydenottoja ja toiveita etenkin iäkkäiltä alueemme asukkailta.

Viestinnän keskeisimmät kohderyhmät ovat oma henkilöstö, alueen asukkaat ja kesäasukkaat, alueellinen media sekä etenkin kriisitilanteissa myös alueen muut viranomaiset - kuten kunnat.

Viestintäpalveluihin kohdistuvat sopeuttamistoimet heijastuvat väistämättä kaikkiin viestinnän osa-alueisiin: päätöksenteon viestintään, kriisiviestintään, rekrytointiviestintään, toimialojen kanssa toteutettuun henkilöstö- ja asiakasviestintään sekä viestintäkanavien ylläpitoon ja sisällön laatuun. Pienessä yksikössä jo toteuttavat sopeutustoimet lisäävät jäljelle jäävien työkuormaa ratkaisevasti ja ylimääräiset poissaolot lamaannuttavat yksikön toiminnan.

Asukasviestinnän pääkanavaksi joudutaan priorisoimaan etelasavonha.fi ja toisaalta henkilöstön intranet. Sosiaalisen median ylläpidosta joudutaan tinkimään. Tämä kasvattavaa maineriskin vaaraa ja toisaalta heikentää Eloisan luomaa houkuttelevaa työnantajakuva. Eloisan somekanavat toimivat tällä hetkellä hyvin; esimerkiksi Facebookissa on yli 15 000 seuraajaa, mikä on huomattavasti enemmän, jopa kaksin-kolminkertaisesti kuin esimerkiksi muilla Itäisen yhteistyöalueen hyvinvointialueilla. Samoin Instagramissa Eloisa on selvästi edellä naapurialueitaan seuraajamäärissä.

Viestintäpalveluissa työskentelee hyvin monitaitoista ja osaavaa henkilöstöä, joka on joutanut hyvinvointialueen valmistelussa ja käynnistämässä. Riskinä on, että työmäärien edelleen kasvaessa ja epävarmuuden lisääntyessä osa ammattilaisista hakeutuu muualle helpompiin töihin. Etelä-Savossa taitavien viestintäammattilaisten rekrytointi on vaikeaa. Tällä hetkellä viestintäpalveluissa pystytään myös tuottamaan valtaosa mainos- ja markkinointimateriaaleista omana työnä. Tämä ei ole jatkossa samoilla tavoin mahdollista. Valokuvausta, videotuotantoja ja graafista suunnittelua ostetaan enemmän ulkoa. Tämä nostaa kustannuksia, kasvattaa vasteaikoja ja poistaa mahdollisuuden reagoida nopeasti toimialojen pyyntöihin.

Viestinnästä puhuttaessa tärkeää on huomioida sen toimivuuden vaikutukset koko hyvinvointialueelle. Aliresursoitu viestintä on yhteydessä hyvinvointialueelle kriittisiin ulkoisiin ja sisäisiin seurauksiin.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Ulkoiset seuraukset:

- Pärjääminen kilpailijoihin nähden vaikeutuu – strategia ei toteudu
- Kilpailu osaavasta työvoimasta vaikeutuu
- Kriisiviestintätilanteessa ei pärjätä, osaajia ei ole riittävästi
- Maineriski, jos tärkeä asia jää kertomatta tai viestintä hoidetaan huonosti
- Hyvinvointialueen luotettavuus ja legitimitetti kyseenalaistuvat.

Sisäiset seuraukset:

- Iso osa osaamisesta ei tule organisaatiossa laajasti tietoon vaan jää yhteen yksikköön
- Sisäinen työnantajamielikuva laskee ja työntekijät äänestävät jaloillaan
- Työyhteisöviestinnän puute kasvattaa kuiluja ja siloja, luottamus on heikkoa organisaation sisällä
- Viestintäosaaminen ei kasva läpileikkaavasti organisaatiossa, organisaatio ei opi tiedostamaan viestinnän tarvetta ja kukin omaa rooliaan siinä
- Hyvinvointialueen maineen kannalta tärkeää työntekijälähettiläisyys ei toteudu.

Päätöksenteon tuen palvelut

Päätöksenteon tuen palvelut palvelualue tuottaa hallinnon ja päätöksenteon tuki- ja kehittämisspalveluita läpileikkaavasti ja toimialariippumattomasti. Se pyrkii ottamaan kaikessa tarjoamassaan palvelussaan huomioon taloudellisen ja toiminnallisen vaikuttavuuden sekä hyödyntämään ennakkoluulottomasti digitalisaation mahdollistamia uusia toimintatapoja. Palvelualue jakautuu yleishallinnon palvelujen ja strategiapalvelujen tulosalueisiin.

Yleishallinnon palvelut

Assistenttipalvelut tarjoavat luottamus- ja vaikuttamistoimielinten toiminnan kannalta tarvittavat kokoushallinnan palvelut (vuonna 2023 n.70 luottamus- tai vaikuttamistoimielinten kokousta) sekä tukee viranhaltijoiden työskentelyä mm. asiakirjavalmistelun ja tiedonhankinnan tehtävillä.

Oikeudelliset palvelut antavat laaja-alaista oikeudellista tukea ja neuvontaa toimialoille, edustaa hyvinvointialuetta tuomioistuimissa sekä avustaa mm. tietosuojaan, hankintoihin ja sopimuksiin liittyvissä asioissa. Oikeudelliset palveluiden oma palvelutuotanto ei pysty kaikissa tilanteissa vastaamaan laajaan palvelutarpeen määrään, joten tarvittaessa oikeudellisia palveluita hankintaan myös kilpailutetuilta sopimuskuppaneilta.

Sosiaali- ja potilasasiavastaavapalvelut (ent. sosiaali- ja potilasasiamiespalvelut) edistävät asiakkaiden ja potilaiden oikeuksia ja niiden toteutumista antamalla neuvoja ja ohjausta asiakas- ja potilaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa ja tietoja asiakkaan ja potilaan oikeuksista. Sosiaali- ja potilasasiamies toimii myös asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi.

Asiakirjahallintapalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat kirjaamo- ja arkistopalvelut sekä asiakirjahallinnon johtamis- ja koordinoititehtävät. Ne vastaavat asianhallintaprosessin koordinoinnista ja kehittämisestä, asiakirjoja koskevasta rekisteröinnistä (n. 25 000 rekisteröityä asiaa vuodessa), tietopalvelusta (n. 6500 käsiteltyä tietopyyntöä vuodessa) sekä sähköisten ja manuaalisten arkistojen (paperi- ja mikrofilmimuodossa oleva

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

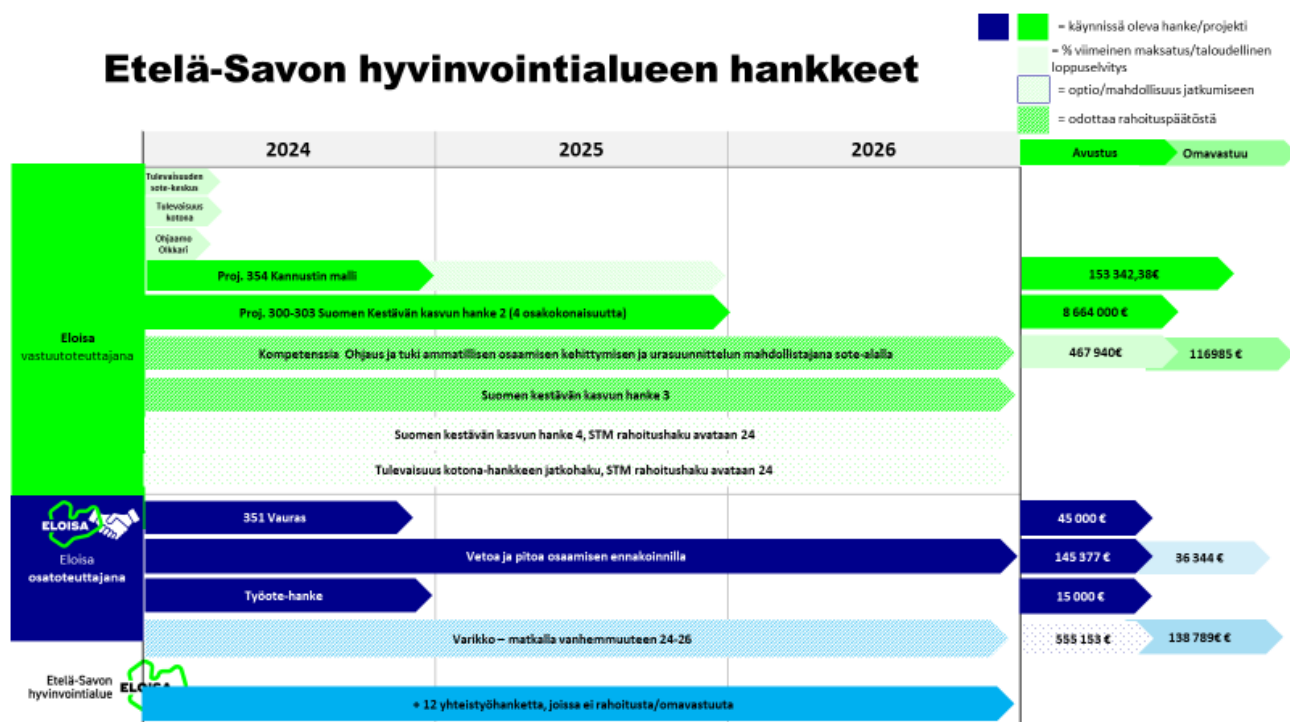
Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

aineisto) hallinnoista. Päätearkistot sijaitsevat Mikkelissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä ja sisältävät yhteensä yli 5000 hyllymetriä asiakirja-aineistoa.

Lisäksi yleishallinnon palvelut vastaavat taloutta ja toimintaa koskevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessin koordinoinnista, neuvonnasta ja ohjauksesta.

Strategiapalvelut

Strategiapalvelut tukevat organisaation järjestämistehtävää ja seuraavat organisaation strategian toteutumista yhteistyössä toimi- ja palvelualojen kanssa sekä koordinoivat Eloisan kehittämistoimintaa. Ulkorahoitteisten hankkeiden yhteenlaskettu ulkoinen rahoitus on n. 10M€, ja omarahoitusosuus on 291 000 €. Uudet valtionavustus- ja muut ulkoisen rahoitushaut kohdistetaan strategian mukaiseen operatiivisen toiminnan kehittämiseen.

Kuva 23 Etelä-Savon hyvinvointialueen hankkeet 2024–2026.

Vuoden 2023 lopussa päättyy 3 hankekokonaisuutta, joiden loppuraportointi ja taloudellinen loppuselvytys tiilitarkastuksineen hoidetaan keskitetysti strategiapalveluista. Tulevaisuuden sotekeskushanke on tukenut vuosien 2020-2023 aikana hyvinvointialueen valmistelua ja uuden organisaation rakentumista ja vahvistanut perustason sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota ja tuotannon sekä ammattilaisten osaamisen kehittämistä. Tulevaisuus kotona-hanke on tukenut Eloisan ikääntyneiden palveluita hyvinvointialueelle siirtymisessä. Hankkeen kehittämistyön tuloksena on saatu vahvistettua asiakaslähtöisiä palveluita, luotu vahvempaa ja yhtenäisempää pohjaa laadun ja riskien hallinnalle sekä otettu käyttöön toimintatapoja, jotka varmistavat

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

henkilöstön saatavuutta ja riittävyttä myös tulevaisuudessa. Ohjaamo olkkari -hankkeen avulla on laajennettu nuorten olkkaritoimintaa, jonka avulla vahvistetaan ennakoiden palvelujen saatavuutta ja ennaltaehkäistään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta. Olkkaritoiminta siirtyi vuoden 23 alkaen kunnille, mutta hanke toteutui loppuun hyvinvointialueen toimintana.

Vuonna 2024 alkaen toteutuu useita hankkeita. EU-rahoitteisen Suomen kestävän kasvun ohjelman rahoituksella laajennetaan ja vahvistetaan Eloisan digitaalisen sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintaa sekä rakennetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mallia hyvinvointialueelle yhteistyössä henkilöstön, asiakkaiden ja kuntien sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Hankerahoituksella tuetaan pitkäaikaissairaiden, ikääntyvien ja omaishoitajien sekä nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämistä. Kestävän kasvun ohjelman 3 avustus on rahoitushaussa YTA-alueen yhteisenä tutkimushankekokonaisuutena sekä avattavaksi tuleva 4. vaiheen valtionavustus rahoittaa erityisesti perustason terveydenhuollon omalääkärimallin kehittämistä. Lisäksi ministeriö on tiedottanut hyvinvointialueita tulevaisuus kotona-hankkeen jatkoavustuksesta. Edellä mainituilla valtionavustuksilla ei ole omavastuurahoitusosuutta.

ESR+-rahoitteiset Kompetenssia-hanke ja veto- ja pitovoimaa osaamisen ennakkoinnilla hankkeiden tarkoituksena on vaikuttaa sosiaali- ja terveysalan henkilöstön saatavuuteen nyt ja tulevaisuudessa. Toimenpiteet kohdistuvat uraa- ja urakehitystä tukeviin toimiin sekä koulutukseen kehittämällä Etelä-Savon ennakkointia, osaamista ja alueen toimijoiden yhteistyötä.

Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittama Kannustinmalli-hanke rahoittaa matalan kynnyksen sote-palvelujen kehittämistä nuorille 16-29-vuotiaille. Hankkeessa tehdään yhteistyötä kuntien ohjaamo-toiminnan kanssa. Vauras-hankkeessa kehitetään päihteitä käyttävien raskaana olevien palveluja YTA-alueen laajuisessa hankkeessa. Työote-hanke kehittää valtakunnallisesti terveydenhuollon ja työterveyshuollon yhteistoimintaa ja pyrkii tukemaan työkykyä.

Näiden lisäksi Eloisassa on lukuisia yhteistyöhankkeita, jotka pääsääntöisesti kohdistuvat hyvinvointia ja terveyttä edistävään työhön. Eloisa toimii asiantuntija- ja yhteistyökumppani sekä kehittää yhteisiä toimintamalleja sekä viestittää yhteistyökumppaneiden palveluista.

Strategiapalvelut vastaavat myös Eloisan toimintaa tukevien strategisten kumppanuuksien hoitamisesta, osallisuustyöstä sekä lakisääteisten vaikuttamistoimielimien (nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto) toiminnasta, yhteisölähtöisen auttamisen yhteistyöstä sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyöstä hyvinvointialueella. Eloisan kumppanuusstrategiatyö saatetaan valmiiksi ja kumppanuustyö käynnistetään strategisesti merkittävimpien yhteistyötahojen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä jatketaan sekä omissa toiminnassa että erilaisissa verkostoissa, mm. Alueelliset, kansalliset ja THL:n verkostot sekä Suomen terveyttä edistävät sairaalat-verkostossa. Hankerahoituksen avulla edistetään digitaalisten palvelujen käyttöä ja rakennetaan alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hallintamalli, joka yhdistyy kumppanuustyöhön.

Järjestämistehtävään liittyvä valvontatyö sekä laatu- ja potilasturvallisuuspalvelut yhdistyvät yhdeksi sote-valvonnan kokonaisuudeksi. Sote-valvontatiimi kerää laatuun- ja potilasturvallisuuteen liittyvää tietoa tietojärjestelmistä sekä seuraa organisaation omavalvonnan ja laadun toteutumista yhteistyössä toimialojen ja johtaja ylilääkäriin kanssa. Sote-valvontatiimi toteuttaa omavalvontaohjelman mukaista valvontaa sekä ohjaa ja

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

auttaa tarvittaessa toimialoja omavalvonnan toteuttamisessa ja sen kehittämisessä. Omavalvontaohjelma päivitetään vastamaan vuonna 2024 voimaan astuvaa valvontalainsäädäntöä.

Päätöksenteon tuen palveluissa sopeuttamistoimet ja henkilöstön vähentyminen heijastuvat välittömästi yhteiskuntasuhteiden hoitamiseen, edunvalvonnallisiin tehtäviin, osallisuustyötä koskeviin tehtäviin, kuten lakisääteisten että vapaaehtoisten vaikuttamistoimielimien kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Henkilöstövähennyksillä on negatiivisia vaikutuksia myös Eloisan strategiaa tukeviin toimintoihin, kuten kehittämistoimintoihin (kokonaiskehittämisen malli, TKKI-toimintaan, ulkorahoitteiset hankkeet) sekä järjestämislainmukaisiin viranhaltijatehtäviin kuten sote-valvontaan. Valvonta- ja potilasturvallisuus resurssien vähenemisellä on suora vaikutus mm. toimialoilla tehtävän omavalvonnallisen työn lisääntymiseen. Eloisa on asettanut strategiseksi tavoitteekseen olla palvelujen suunnan näyttävä ja haluttu ja osallistava kumppani niin hyvinvointialueella kuin kansallisestikin. Näiden toteutuminen mahdollistuu tukemalla organisaation perustehtävää toiminnan uudistamisessa sekä koordinoitua aktiivista kumppanuustyötä ja uusia innovaatioita kehittämällä ja toiminnan muutoksia seuraamalla/arvioimalla. Ulkorahoitteisten hankkeiden osalta on vuoden 2023 aikana tehty merkittävää työtä uudistamalla kehittämistoimintaa ja tukemalla asiakastyötä sekä esimerkiksi digitaalisten palvelujen käyttöönottoja (mm. sähköinen perhekeskus, sähköinen asiointialusta ja chat-palvelut) sekä tukemalla nuorten palvelujen kehittämistyötä ja pilotoimalla uusia toimintamalleja kuten ikääntyvien etäpalvelukeskusta, Liikkuvaa Lissua ja päihdeasiakkaiden päivätoimintaa. Potilasasiamiestoiminnan osalta resurssin väheneminen vaikuttaa suoraan asiakaspalveluun yhteydenottojen vastaamiseen.

Ennaltaehkäisevässä hyvinvointi- ja terveydenedistämistyössä Eloisa on tukenut järjestötoiminnan toimintaedellytyksiä avustuksin sekä mm. tuoden digitaalista tukea kolmannelle sektorille ja rakentaen yhteistyössä järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa hallintamallia hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan tueksi koko alueella. Ennalta ehkäisevä ja monipuolinen sekä hyvinvointialueen sisäinen että alueellinen yhteistyö tukee alueellisen hyvinvoinnin edistämistä siten palvelujen käytön hillitsemistä, jonka vuoksi toiminnan varmistaminen on Eloisalle tärkeä. Tähän käytettävät resurssit vähenevät ja luonnollisesti eteneminen hidastuu.

Sopeuttamistoimet kohdistuvat osin tehtäviin, jotka eivät ole sote-järjestämislainmukaisia toimintoja, kuten sielunhoitotyöhön. Sielunhoito on kuitenkin palveluna tärkeä ja turvattava jatkossakin erityistä tukea tarvitseville asiakkaille yhteistyössä alueiden seurakuntien kanssa.

Assistenttipalveluihin kohdistuva sopeuttaminen johtaa tilanteeseen, jossa luottamuselimiä joudutaan karsimaan. Avustavaa ja kokouksia valmistelevaa henkilöstöä ei enää ole. Eloisan luottamuselimitystä lakkautetaan kevään 2024 aikana:

- Palvelu- ja tulevaisuuslautakunta
- Turvallisuuslautakunta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta
- Koulutus ja osaaminen yhteistyöfoorumi
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajien ja järjestöyhteistyön foorumi

Toimielimien lakkauttaminen osaltaan tuo säästöä myös kokouskustannusten poisjäännin kautta. Myös koontumistiheyttä esimerkiksi aluehallituksen suhteen on harvennettava, mikä on mahdollista toiminnan vaikiinnuttua ensimmäisen järjestämistävuoden aikana. Toimielimiin liittyen hallintosääntöön

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

kirjataan myös säännös, jonka mukaan toimielimen varajäsen on oikeutettu kokouspalkkion oltuaan kokouksessa läsnä vähintään puoli tuntia. Viranhaltijoiden virka-ajan ulkopuoliset kokouspalkkiot poistetaan. Valtuustoryhmien ryhmäraha poistetaan kokonaan.

Päätösten ja muiden hallinnollisten asioiden valmistelu hidastuu muutenkin, mikä voi aiheuttaa monenlaisia häiriöitä ja viivästyksiä toiminnassa sekä lisää taloudellisia ja toiminnallisia riskejä.

Kirjaamopalveluissa asioiden kirjaaminen viivästyy, mikä pidentää käsittelyaikoja ja vaikeuttaa asetetuissa määräajoissa pysymistä ja lisää taloudellisia ja toiminnallisia riskejä. Mikkelin kirjaamon toimipisteen käyntiasiointi lakkautetaan lukuun ottamatta erikseen sovittuja ajankohtia.

Arkistopalveluissa tietopalvelupyyntöjen käsittelyajat kasvavat, mikä vaikeuttaa säädetyissä määräajoissa pysymistä, mikä huonontaa asiakaskokemusta ja lisää taloudellisia ja toiminnallisia riskejä sekä vahinkoriskejä. Paperiarkiston hoitamiseen jää vähemmän aikaa, mikä johtaa väistämättä arkiston epäjärjestykseen, tietopalvelun vaikeutumiseen ja pahimmassa tapauksessa asiakirjojen tuhoutumiseen.

Sosiaali- ja potilasasiavastaavapalveluissa resurssien vähentäminen vähimmäismitoituksen mukaiseksi vaikuttaa negatiivisesti asiakkaiden ja potilaiden saaman palvelun nopeuteen, laatuun ja käsittelyaikoihin.

MITTARI	ARVIO	Vastuuhenkilö
Sujuvat palvelut Haluttu ja osallistava kumppani Paras ja joustavin työnantaja PREM: NPS – suosittelemiseksi (asiakkaat, työntekijät, sisäiset sidosryhmät, kumppanit)	50 tai yli	Asiakas NPS – strategia/kehittämispalvelut Työntekijä NPS - henkilöstöpalvelut Sisäiset yhteistyökumppanit NPS - vastuuhenkilöt toimialoilta (Kumppani NPS – Strategia/kehittämispalvelut - mittarityö aloitetaan strategiatyön ohella v.2024)
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut Asiakaspalautteiden määrä ja laatu (yleinen asiakaspalautte - kehut, moitteet, kehittämis ehdotukset)	Positiivisen palautteen määrä suhteessa kokonaismäärään Asiakaspalautteiden käsittelyaika	Strategiapalvelut
HOPP (hoitotyön potilaspalautte)	Tavoite 4,5 (asteikko 1–5)	Johtaja ylihoitaja
Muistutukset ja kantelut	Muistutus- ja kantelukäsittelyn läpimenoaika; käsittelyn läpimenoaika 4 vko Muistutusten kappalemäärä / asioineet asiakkaat terveydenhuollossa Muistutusten kappalemäärä / asioineet asiakkaat sosiaalihuollossa	Johtajaylihoitaja, sosiaali- ja integraatiojohtaja

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

	Saapuneiden kantelujen kappalemäärä / asioineet asiakkaat terveydenhuollossa	
Potilasvahinkoilmoitukset/lääkärikäynnit (sis.digitaaliset käynnit) 1 x vuodessa	Ratkaistut potilasvahinkotapaukset ja todetut ja korvatut potilasvahinkotapaukset % kaikista lääkärikäynneistä Potilasvakuutuskeskus (PVK) tuottaa vuosittain koko Suomen kattavan tilaston potilasvahinkoilmoituksista.	Johtajaylilääkäri
Tietopalvelupyynnöt	Potilasasiakirjoja koskevien tietopyyntöjen käsittelyaika (määrä- ja tavoiteajassa pysyminen)	Asianhallintapäällikkö
Määräajan säilytettävien asiakirjojen hävittäminen ajantasaisesti	Hävitykset suoritettu / suorittamatta	Asianhallintapäällikkö

Taulukko 56 Päätöksenteon tuen palveluiden mittareita.

Talous

KONSERNIPALVELUT	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluevaltuustoon nähden)	15 020
Toimintamenot (sitova aluevaltuustoon nähden)	-139 446
Toimintakate	-124 426

Taulukko 57 Konsernipalvelujen talous.

Päätöksenteon tuen palvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	8 490
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-9 518
Toimintakate	-1 028
Hankinta- ja talouspalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	0
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-2 775
Toimintakate	-2 775
Viestintäpalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	0
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-706
Toimintakate	-706

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Tila- ja tukipalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	4 283
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-80 369
Toimintakate	-76 086
Henkilöstöpalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	2 155
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-10 352
Toimintakate	-8 197
Digitaaliset ja tietopalvelut	
ULKOISET ERÄT	TALOUSARVIO 2024 (1000 €)
Toimintatulot (sitova aluehallitukseen nähden)	93
Toimintamenot (sitova aluehallitukseen nähden)	-35 726
Toimintakate	-35 633

Taulukko 58 Konsernipalveluiden palvelualuekohtaiset talousarviotiedot.

Sopeutustoimenpiteet

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Leasing-aikojen pidentäminen	15 000 €
2. Inhouse osakkuuksista luopuminen	16 000 €
Yhteensä	31 000 €

Taulukko 59 Vuodelta 2023 siirtyvät toteutumattomat säästöt.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Pesulapalvelujen ja –kustannusten alentaminen	400 000 €
Kuljetussopimusten kilpailutus/yhtenäistäminen	
2. (Kohdistuu yksiköiden hyödyksi)	1 600 000 €
3. Elintarvikekilpailutuksen tekeminen koko aluetta koskevana (menossa)	200 000 €
4. Omistettujen tilojen käytön tehostaminen	400 000 €
5. Talous- ja palkanlaskentapalvelujen ulkoistuksen purku	20 000 €
6. Laskutuksen elinkaaripalvelu	397 000 €
7. Henkilöstöpalveluissa henkilöstöhallinnon prosessien automatisointi ja tehostaminen, ml. eläköitymiset	100 000 €
8. Leasing-aikojen pidentäminen	150 000 €

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihe 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

9.	Inhouse osakkuuksista luopuminen	50 000 €
10.	Verkkosivusto (jatkuva ylläpito)	4 000 €
11.	Intranet (jatkuva ylläpito)	6 000 €
12.	Dreambroker -video-ohjelmisto	9 000 €
14.	1 htv:n vähentäminen asiakas- ja potilasarkistosta	43 000 €
15.	1 htv:n vähentäminen assistenttipalveluista	56 000 €
16.	Sisäisen tarkastuksen ulkoistaminen	34 000 €
Yhteensä		3 469 000 €

Taulukko 60 Palvelujen tuotantosuunnitelman toimenpiteet.

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Irtisanomisuhka 17 henkilöä	
2. Määräaikaisuuksia ei jatketa 25 henkilöä	
3. Eläköitymiset 28 henkilöä	
4. Tehtävän muutos 3 henkilöä	
5. Siirtoja 3 henkilöä	
6. Asiantuntijahenkilöstön ostopalvelun vähentäminen	140 000 €
7. Konsernipalveluihin siirtyy Pelastus- ja turvallisuuspalveluista 4 henkilöä, joihin kohdistuu irtisanomisuhka	
Yhteensä	2 715 455 €

Taulukko 61 Yhteistoimintamenettelyjen säästöt (20.11.2023 päättyvät neuvottelut).

Toimenpide-ehdotus	TA2024 nettovaikutus
1. Sosterin pankkitilin lopetus	25 000 €
2. Viivästyskorkoja ei muodostu ensi vuonna -> Laskujen kiertonopeuden on kasvettava	60 000 €
3. Palvelu- ja tulevaisuuslautakunnan lakkauttaminen	53 000 €
4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lakkauttaminen	62 000 €
5. Turvallisuuslautakunnan lakkauttaminen	53 000 €
6. Viranhaltijoiden ja työsopimussuhteisten sihteerien kokospalkkioiden poistaminen	7 000 €
7. Kokospalkkioiden maksaminen varajäsenille vasta puolen tunnin osallistumisen jälkeen	3000,00

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalan tie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

8.	Kokouspalkkioiden puolittaminen: laskennallinen säästö kaikkien kokouspalkkioiden puolittamisesta nykypalkkioilla arviolta noin 220 000 euroa vuodessa.	220000,00
9.	Aluehallituksen kokoukset kerran kuussa: säästö noin 50 000 euroa nykyisillä kokouspalkkioilla, palkkioiden puolittuessa säästö noin 37 000 euroa.	50000,00
10.	Valtuustonryhmärahan poistaminen	295 000 €
11.	Economy-kuoriin siirtyminen	100 000 €
12.	Käyttäjien pyytämien tilamuutosten karsiminen	200 000 €
13.	Yt-alueen yhteishankintojen edistäminen; suojakäsineet (Kirjautuu yksiköiden hyödyksi, noin 600 000 euroa vuodessa)	600 000 €
14.	Irtisanotaan tietojärjestelmiä	85 000 €
15.	Ylimääräisten lisenssien poisto	60 000 €
16.	Tietoturvaohjelmiston vaihto	100 000 €
17.	Työasemamäärän vähentäminen 200 kpl	200 000 €
18.	Logex-järjestelmän alasajo (huom. säästö vuodesta 2025 alkaen)	400 000 €
19.	Omaolon käytön lopettaminen	230 000 €
20.	Tila- ja tukipalvelujen varahenkilöstö	100 000 €
Yhteensä (laskennasta poistettu kohdat 7-9)		2 630 000 €

Taulukko 62 Lisäsäästötoimenpiteet (yhteensä 2,4 miljoonaa hyvinvointialueella).

8 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma kuvaa hyvinvointialueen yleiskatteisen rahoituksen riittävyyttä palvelutuotannon nettomenoihin (toimintakate), rahoituskuluihin sekä kirjanpidon poistoihin. Tuloslaskelman välituloksena esitetään toimintakate, vuosikate ja tilikauden tulos. Tuloslaskelma päättyy tilikauden ylijäämään tai alijäämään.

Toimintakate on toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus, joka osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisella palvelujen järjestämiseen tarkoitetulla yleiskatteisella valtion rahoituksella. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin.

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelman mukaisten poistojen suuruinen, hyvinvointialueen tulorahoitus on riittävällä tasolla. Talousarvion 2024 vuosikate on negatiivinen, joten se ei kata suunnitelman mukaisia poistoja. Suunnitelmavuosina 2025 ja 2026 vuosikatteen arvioidaan sopeutustoimien myötä kohenevan siten, että se riittää kattamaan suunnitelman mukaisten poistojen määrän.

Talousarviovuosi 2024 on voimakkaasti alijäämäinen. Vaikka suunnitelmavuodet 2025 ja 2026 kääntyvät suunniteltujen merkittävien sopeutustoimien myötä ylijäämäisiksi, on hyvinvointialueen taseessa suunnitelma-kauden lopussa 73,9 miljoonaa euroa kumulatiivista alijäämää. Niiden kattamiseksi valmistellaan hyvinvointialueen omaisuuden myyntejä tai muita järjestelyjä, joilla saavutetaan alijäämien kattamiseksi riittävä määrä kertaluontoisia positiivisia tulosvaikutuksia. Päätöksentekovaiheeseen toimenpidevaihtoehtojen vertailun, valinnan ja toteutuksen osalta on päästävä vuoden 2024 aikana. Toimenpiteet valmistellaan siten, että ne tulevat toteutetuksi taloussuunnitelmakauden aikana, jotta kumulatiiviset alijäämät tulevat katetuksi vuoden 2026 loppuun mennessä hyvinvointialuelain 115.2 §:n edellyttämällä tavalla.

Tuloslaskelma				
<i>Valtuustoon nähden sitovat erät merkitty harmaalla taustalla:</i>				
	TPE			
Tuhansina euroina	10/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	130 349	134 101	133 756	134 431
Myyntitulot	62 962	61 558	64 239	65 523
Maksutulot	48 143	45 978	47 863	49 881
Tuet ja avustukset	10 909	18 198	13 859	11 076
Muut toimintatulot	8 335	8 367	7 795	7 951
Toimintamenot	-857 475	-871 227	-852 374	-866 942
Henkilöstömenot	-415 787	-428 088	-408 130	-418 697
Palvelujen ostot	-324 465	-320 867	-320 221	-324 012
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-63 025	-66 218	-65 830	-67 534
Avustukset	-19 452	-19 265	-20 100	-20 313
Muut toimintamenot	-34 745	-36 789	-38 093	-36 386
Toimintakate	-727 126	-737 126	-718 618	-732 511
Valtion rahoitus	694 504	709 663	751 019	769 225
Rahoitustulot ja -menot	-2 158	-3 000	-3 700	-3 700
Muut rahoitustulot	1 050	600	500	500
Korkomenot	-3 208	-3 600	-4 200	-4 200
Vuosikate	-34 781	-30 463	28 701	33 014
Poistot ja arvonalentumiset	-15 725	-18 403	-18 501	-17 774
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 725	-18 403	-18 501	-17 774
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-50 506	-48 866	10 200	15 240
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tilikauden yli-/alijäämä	-50 506	-48 866	10 200	15 240
Kumulatiivinen yli-/ alijäämä, 1 000 €	- 50 506	-99 372	-89 173	-73 933

Taulukko 63 Tuloslaskelma.

Hyvinvointialueen poistosuunnitelma

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2 v. tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 v. tasapoisto
Liikearvo	2 v. tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	3 v. tasapoisto
Osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin	
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruserämenot	5 v. tasapoisto
Muut	3 v. tasapoisto

ESHVA

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 v. tasapoisto
Talousrakennukset	20 v. tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 v. tasapoisto
Asuinrakennukset	30 v. tasapoisto
Kallioluolat ja -tunnelit, väestönsuojat	30 v. tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15 v. tasapoisto
Putki- ja kaapeliverkot	15 v. tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 v. tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 v. tasapoisto
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	
Muut kuljetusvälineet	5 v. tasapoisto
Muut liikkuvat työkonet	5 v. tasapoisto
Muut raskaat koneet	10 v. tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 v. tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. Laitteet	5 v. tasapoisto
Atk-laitteet	3 v. tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5 v. tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

Taulukko 64 Poistosuunnitelma.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

9 Investointiosa

Hyvinvointialuelain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova ja jatkovuodet ovat ohjeellisia.

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus, ja hyvinvointialueita koskee myös velvollisuus laatia investointisuunnitelma ministeriön hyväksyttäväksi. Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet. Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyys varmistetaan vuosittain vahvistettavalla investointeja varten otettavan pitkäaikaisen lainan ottamista koskevalla rajoitteella eli lainanottovaltuudella. Investointisuunnitelma on hyväksyttävä, jos hylkäämisen kriteerit eivät täyty.

Aluevaltuusto hyväksyi päätöksellään 18.9.2023 § 70 investointisuunnitelman vuosille 2023–2027. Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä esitettävä investointisuunnitelma on aluevaltuuston syyskuussa hyväksymän suunnitelman mukainen. Yksityiskohtaisempi investointisuunnitelma on talousarvion liitteenä. Kaikki investointisuunnitelman hankkeet ovat monivuotisia, eikä vuosina 2024–2027 aloiteta uusia hankkeita, sillä Etelä-Savon hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Hyvinvointialue voi kuitenkin käyttää päätettyä lainanottovaltuutta useampana tilikautena, kun se toteuttaa investointejaan usean vuoden aikana investointisuunnitelman mukaisesti. Näin ollen investoinnin rahoittamiseksi otettavaa lainaa voi nostaa useana vuotena ja investointisuunnitelman sisältämät hankkeet toteutetaan vuoden 2023 lainanottovaltuudella. Pitkäaikaista lainaa ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin investointien rahoittamiseen.

Investointisuunnitelma

Investointisuunnitelma 2023-2027	2023	2024	2025	2026	2027	Yht.
Pysyvät vastaavat						
Sote laite- ja kalustohankinnat	6 585 400					6 585 400
Rakennukset	10 670 000	16 320 000	8 150 000	5 800 000		40 940 000
Muut laite- ja kalustohankinnat	1 740 000					1 740 000
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet -sis. laajakantoiset investoinnit (APTJ)	2 890 000	2 800 000	4 050 000	3 500 000	3 400 000	16 640 000
Pelastustoimi	2 880 000					2 880 000
Investoinnit yhteensä	24 765 400	19 120 000	12 200 000	9 300 000	3 400 000	68 785 400
HVA yhteensä	24 765 400	19 120 000	12 200 000	9 300 000	3 400 000	68 785 400
Investointeja vastaavat sopimukset (vuokra/leasing)						
Rakennukset	19 310 000	0	0	0	0	19 310 000
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	1 913 889	1 467 426	1 012 397	393 465	67 263	4 854 440
Muut	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000	7 000 000
Omaisuuksien luovutukset						
	0	0	0	0	0	
Investointituet						
	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	45 989 289	20 587 426	13 212 397	9 693 465	3 467 263	99 949 840

Taulukko 65 Hyvinvointialueen investointisuunnitelma 2023–2027.

Yksityiskohtaisen hankelistauksen sisältävä investointisuunnitelma on talousarviokirjan liitteenä. Rakennushankkeet ovat aluevaltuustoon nähden sitovia hankekohtaisesti, ja ne myös raportoidaan tilinpäätöksessä hankekohtaisesti. Investointisuunnitelman muut taseen pysyviin vastaaviin hankittavat kokonaisuudet eli laite- ja kalustohankinnat, ICT- ja muut aineettomat hyödykkeet sekä pelastustoimen hankinnat ovat aluevaltuustoon nähden sitovia niille varattujen kokonaissummien tasolla. Investointeja vastaavat sopimukset, jotka rahoitetaan vuokra- tai leasingmallilla, ovat aluevaltuustoon nähden sitovia niille varattujen kokonaissummien tasolla.

Rakennusinvestointien perustelut

Suurin yksittäinen vuoden 2023 lainanottovaltuudella toteutettava investointi on Mikkelin keskussairaalan (MKS) D-, E- ja O- osien perusparannus vuoteen 2026 saakka. Hankkeen arvioitu kustannus on 26,65 miljoonaa euroa. Investoinnilla keskeinen vuodeosastoalue (O-osa) muutetaan vastaamaan nykyisiä vaatimuksia. Samalla sairaalan laboratoriotilat uudistetaan ilman väistötilatarvetta.

Savonlinnan keskussairaalan (SKS) tehovalvonnan tilojen rakentaminen leikkausosaston yhteyteen, arvioitu investointikustannus 3 miljoonaa euroa. Lisäksi suunnitelma sisältää SKS:n muita korjauksia (vainajakylmiöt, B-osan vesikatto, sekä E-osan lämmönvaihtimen uusiminen), joiden arvioitu investointikustannus 1,1

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalanatie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

miljoonaa euroa. Juvakodin yhteyteen rakennettavan Juvan Kuunsillan palveluasumisyksikön arvioitu investointikustannus on 3,5 miljoonaa euroa.

Kaikkien rakennusinvestointien osalta tehdään lopulliset toteuttamispäätökset, kun hankkeiden kokonaiskustannukset tarkentuvat.

Laite- ja kalustoinvestointien perustelut

Laite- ja kalustoinvestointeihin varatulla määrärahalla katetaan toimialojen kaluston ja teknisten laitteiden uusintaa tarve- ja elinkaariperustaisesti.

Pelastus- ja turvallisuuspalvelut

Esitetyt investoinnit ovat pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ennaltaehkäisytyön palvelutuotannon kalustoinvestointeja. Ne ovat korvausinvestointeja ja niiden avulla turvataan palvelutuotannon jatkuvuus. Suurimpana ryhmänä ovat ajoneuvohankinnat vuosina 2023–2026, yhteensä 2,9 miljoonaa euroa.

ICT ja aineettomien hyödykkeiden perustelut

Vuosille 2024-27 esitetyt hankinnat ovat 16,6 milj. euroa, josta vuoden 2024 osuus on 2,9 miljoonaa euroa.

ICT-investoinnit on jaettu kolmeen osa-alueeseen, ICT-infrastruktuuri, Sote-järjestelmät (TOSI) ja hallinnon/muut järjestelmät (TORI). ICT-infran osalta suurimmat investointitarpeet kohdistuvat tietoliikenneverkon parantamiseen ja tietoturvan parantamiseen, kotiin vietävien etäkäyttöpalveluiden järjestelmäratkaisuiden kehittämiseen ja automaattisen käyttövaltuushallinnan kehittämiseen. Palvelininfrastruktuurin ylläpito vaatii välttämättömiä investointeja tietoturvallisuuden ylläpitämiseksi.

Sote-järjestelmien osalta suurimmat investoinnit kohdistuvat asiakas- ja potilastietojärjestelmien integrointiin. Integroinnit nähdään välttämättömiä, jotta organisaation tiedolla johtaminen mahdollistuu sekä kansalaisille pystytään tarjoamaan palveluita kustannus tehokkaasti. Yhtenäiset järjestelmät mahdollistavat myös sote-henkilökunnan liikkumisen työpisteiden välillä. Varaudumme myös kilpailuttamaan yhteiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät YTA-alueen yhteistyönä.

TORI-järjestelmien osalta investointeja tarvitaan tiedolla johtamisen järjestelmien kehittämiseen sekä hyvinvointialueen yhteisen kulunvalvonnan ja työajan seurannan -järjestelmien kilpailutukseen ja käyttöönottoon.

Tukipalveluiden laite- ja kalustohankinnat perustelut

Suunnitelmaan kirjatut hankinnat kattavat kaluston ja teknisten laitteiden uusintaa toimitiloissa.

Investointeja vastaavat sopimukset

Etelä-Savon hyvinvointialue on esittänyt erillisessä ministeriöille toimitetussa investointisuunnitelmassa sitoutumista sopimuksiin, joiden kautta osa investointiluonteisista hankinnoista toteutetaan.

Rakennusten osalta investointeja vastaaviin vuokrasopimuksiin on huomioitu Rantasalmen paloaseman, Vaahterapihan ja Kortteli 8:n vuokratukustannukset sopimusten mukaisilta ajanjaksoilta. Vuokratiloihin toteutetun Vilhonkadun psykiatrian avotoimintayksikön saneeraus on jo valmistunut vuonna 2023.

10 Rahoitusosa ja lainanottovaltuus

Rahoitusosa kuvaa yleiskatteisen rahoituksen riittävyyttä käyttötalouteen, investointitalouteen sekä lainojen lyhennyksiin. Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa rahoituksellista ylijäämää tai alijäämää. Mikäli luku on positiivinen, yleiskatteinen rahoitus riittää kattamaan vuoden aikana realisoituvat käyttö- ja investointitalouden menot. Mikäli luku on negatiivinen, yleiskatteinen rahoitus ei riitä toiminnan ja investointien rahoittamiseen, jolloin muodostuu rahoitusjäämää, ja joka osaltaan katetaan lainaa nostamalla. Rahoitusosa päättyy osoittamaan hyvinvointialueen maksuvalmiuden muutoksen.

Valtioneuvosto päättää vuosittain hyvinvointialueelle seuraavalle vuodelle lainanottovaltuuden eli valtuuden nostaa pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa pitkäaikaista lainaa ainoastaan investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseen. Lainanottovaltuuden määrään vaikuttavat sekä hyvinvointialueen tuottojen ja kuluja suhde, että lainojen määrä. Lainojen määrässä otetaan huomioon edellisen tilinpäätöksen lainamäärä sekä talousarvion mukaiset lainojen nostot ja lyhennykset. Valtioneuvosto on päättänyt 1.6.2023 hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2024.

Etelä-Savon hyvinvointialueella ei ole lainkaan lainanottovaltuutta vuoden 2024 osalta, joten uusia investointihankkeita ei voida aloittaa. Hyvinvointialue voi käyttää päätettyä lainanottovaltuutta useampana tilikautena, jos se toteuttaa investointejaan usean vuoden aikana investointisuunnitelman mukaisesti. Vuodelle 2023 suunnitellut hankkeet on mahdollista käynnistää myös vuoden 2024 puolella, koska vuoden 2023 lainanottovaltuuksiin perustuen hyvinvointialueet voivat nostaa pitkäaikaista lainaa tai tehdä investointeja vastaavia sopimuksia vuonna 2024 tai myöhemmin. Varsinainen vuoden 2024 investointisuunnitelma vahvistetaan talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Valtioneuvoston Etelä-Savon hyvinvointialueelle vuodelle 2023 vahvistama lainanottovaltuus on 102,4 miljoonaa euroa, joka on siis käytettävissä edellä kuvatulla tavalla investointisuunnitelman sisältämiin useampivuotisiin hankkeisiin myös seuraavina vuosina.

Rahoituslaskelman lainakannan muutoksissa on budjetoituna sekä pitkäaikaisen lainan että lyhytaikaisen lainan nostoja. Pitkäaikaisella lainalla on mahdollista kattaa hyvinvointialueen investointimenoja. Investointien rahoitukseen nostetaan uutta pitkäaikaista lainaa enintään 19,1 miljoonaa euroa vuonna 2024. Lyhytaikaista lainaa nostetaan käyttötalouteen liittyvän rahoitusvajeen kattamiseksi sekä kassan peruspuskurin rahoittamiseksi enintään 25 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Rahoituslaskelma			
<i>Valtuuston nähden sitovat erät</i>			
Tuhansina euroina	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TALOUSARVION RAHOITUSOSA			
Toiminnan rahavirta	-30 463	28 701	33 014
Vuosikate	-30 463	28 701	33 014
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
Investointien rahavirta	-19 120	-12 200	-9 300
Investointimenot	-19 120	-12 200	-9 300
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-49 583	16 501	23 714
Rahoituksen rahavirta	33 348	-15 832	-24 837
Antolainauksen muutokset	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0
Lainakannan muutokset	33 348	-15 832	-24 837
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 120	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 772	-10 832	-10 837
Lyhytaikaisten lainojen muutos	25 000	-5 000	-14 000
Oman pääoman muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen	-16 235	669	-1 123
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot			
Investointien tulorahoitus, %	-159,3 %	235,3 %	355,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-1,7	1,8	1,8

Taulukko 66 Rahoituslaskelma.

11 Hyvinvointialuekonserni ja omistajaohjaus

11.1 Hyvinvointialuekonsernin rakenne ja ohjaus

Hyvinvointialuelain 22 §:n ja Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 68 §:n 5 kohdan mukaan aluevaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta. Etelä-Savon hyvinvointialuekonserni muodostuu hyvinvointialueesta ja sen tytäryhteisöistä. Tytäryhteisöksi määritellään kirjanpitolain mukaan yhteisö, jossa hyvinvointialueella on määräysvalta osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja on oikeus nimittää enemmistö yhteisön toimielimessä tai hyvinvointialue käyttää muuten tosiasiallisesti määräysvaltaa kohdeyhteisössä.

Omistajaohjauksessa noudatetaan konserniohjetta, jonka aluevaltuusto on hyväksynyt 19.12.2022 § 114. Samassa yhteydessä aluevaltuusto on hyväksynyt omistajaohjauksen periaatteet, jotka ovat seuraavat:

1. Etelä-Savon hyvinvointialue voi omistaa yhtiöitä, joita se tarvitsee suoraan tai välillisesti palvelujen järjestämiseen. Omistaminen voi kohdistua palvelutuotantoon tai niihin liittyviin tukipalveluihin. Omistaessaan yhteisöjä muiden omistajien kanssa hyvinvointialue käy vuoropuhelua säännöllisesti.
2. Omistamista kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti huomioiden hyvinvointialueen strategia ja konsernin kokonaisuus. Hyvinvointialue tarkastelee omistuksiaan vaikuttavuuden, tuloksellisuuden, riskienhallinnan ja toiminnan kehittämisen näkökulmista.
3. Etelä-Savon hyvinvointialueen omistajuus perustuu omistajasuunnitelmiin. Omistajasuunnitelmissa määritellään yhtiöiden päätoimialatasolla oman toiminnan ja markkinoilla toimimisen suhdetta, tarkoituksenmukaisinta palvelujen järjestämistapaa, konsernin kokonaisuutta sekä toimialan palvelujen järjestämistä alihankintamahdollisuuksiin.
4. In house -omistaminen on yksi keino organisoida toimintaa. Hyvinvointialueella seurataan markkinoita ja reagoidaan markkinoilla tapahtuviin muutoksiin.
5. Hyvinvointialue asettaa tytäryhtiöille ja soveltuvilta osin osakkuusyhteisöille tavoitteita palvelutuotannon toteuttamiseksi. Tavoiteasetanta tehdään yhdessä palvelutuotannon kanssa.

Hyvinvointialueen konsernissa ainoa tytäryhtiö on sataprosenttisesti omistettu Mikkelin Sairaalaparkki Oy. Muut hyvinvointialueen omistukset ovat osakkuusyhtiöitä (omistus vähintään viidesosa ja enintään puolet) tai sitä pienempiä omistuksia. Hyvinvointialueen yhtiöomistukset on koottu jäljempänä esitettyyn taulukkoon.

Aluehallitus on päättänyt 15.11.2023 § 328 osakkuusyhtiö Mikkelin Pesula Oy:n osakkeiden myymisestä. Talousarviotekstien kirjoitushetkellä kauppaa ei ole vielä toteutettu, sillä myyntiä koskeva päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Yhtiö	Omistusosuus
2M-IT Oy (Medi-IT)	3,46 %
As Oy Maaherranpuisto	3,81 %
Asunto Oy Kotilahdentie 1	22,27 %
Asunto Oy Pirtinkulma	8,49 %
BLC Osuuskunta	0,65 %
DigiFinland Oy	2,89 %
Hyvil Oy	4,16 %
Islab hyvinvointiyhtymä	15,75 %
Istekki Oy	0,46 %
Järvi-Saimaan Palvelut Oy	0,97 %
Järvi-Suomen Terveys Oy	25,00 %
Kiinteistö Oy Aurinko Ruka I	16,67 %
Kiinteistö Oy Säästömikko	20,70 %
Kuntien Tiera Oy	0,0038 %
Suomen luotto-osuuskunta	0,0030 %
Maakuntien tilakeskus Oy	2,40 %
Meidän IT ja Talous Oy	0,002 %
Mikkelin Pesula Oy	48,57 %
Mikkelin Sairaalaparkki Oy	100 %
Monetra Pohjois-Savo Oy	0,097 %
MPY Osuuskunta	0,89 %
Pieksämäen Tukipalvelut Oy	30,00 %
Sakupe Oy	0,029 %
Sansia Oy	2,00 %
Sarastia Oy	0,000029 %
Servica Oy	0,05 %
SOTEVirtuaalikirjasto Oy	14,29 %
UNA Oy	11,01 %

Taulukko 67 Hyvinvointialueen omistukset yhtiöissä.

11.2 Tytäryhtiölle asetettavat tavoitteet

Mikkelin Sairaalaparkki Oy

Aluevaltuuston vahvistamien omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti talousarviossa asetetaan tavoitteet Mikkelin Sairaalaparkki Oy -tytäryhtiölle.

Yhtiölle asetettavat tavoitteet

Mikkelin keskussairaalan kupeessa sijaitsevan pysäköintitalon taloudellisen kannattavuuden arvioidaan kohe-
nevan alueen pysäköintitarpeen vakiintuessa Mielen ja kuntoutuksen taloon liittyvien tilamuutosten tultua to-
teutetuksi vuoden 2023 aikana. Talousarviovuonna 2024 yhtiön tavoitteena on toimia liiketaloudellisesti kan-
nattavasti pyrkien vähintään nollatulokseen. Toiminnallisesti yhtiö jatkaa pysäköintipalveluiden tarjoamista
asiakasystävällisesti ja tehokkaasti niin hyvinvointialueen henkilökunnalle kuin asiakkaillekin.